

๖๖๖.๙๑๐๐๗

๑๐ ๑๙๔๓

๘.๓

การเปรียบเทียบความสามารถในการใช้ภาษาไทยและความรับผิดชอบ
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ ที่เรียนด้วยการสอนแบบ
นวัตกรรมการสอนตามแนวคู่มือครู

ปริญญานิพนธ์

ของ

วรเชษฐ โชคชัย

๒๔ พ.ย. ๒๕๓๗

๒ ๔๗๐๖๔

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการมัธยมศึกษา

ธันวาคม ๒๕๓๖

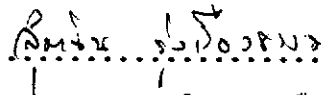
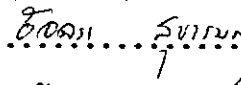
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

191745

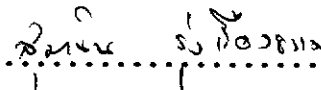
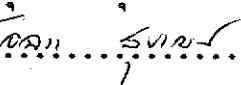
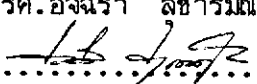
✓

คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบ ได้พิจารณาปฏิญานพนธ์ฉบับนี้แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอก
การมัธยมศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

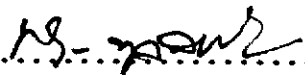
คณะกรรมการควบคุม

.....  ประธาน
(ผศ.สุมานัน รุ่งเรืองธรรม)
.....  กรรมการ
(รศ.อัจฉรา สุธารมณ์)

คณะกรรมการสอบ

.....  ประธาน
(ผศ.สุมานัน รุ่งเรืองธรรม)
.....  กรรมการ
(รศ.อัจฉรา สุธารมณ์)
.....  กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(อาจารย์ชจรศรี ชาคิกานนท์)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปฏิญานพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการมัธยมศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....  คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ดร.ศิริยา พูลสุวรรณ)

วันที่...14...เดือน...กันยายน...พ.ศ.2536.

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความอนุเคราะห์อย่างยิ่งจากผู้ช่วยศาสตราจารย์
สุมานัน รุ่งเรืองธรรม รองศาสตราจารย์อัจฉรา สุขารมณ์ อาจารย์ชจรศรี ชาคิกานนท์
ผู้วิจัยมีความซาบซึ้งในความกรุณาที่ให้ข้อเสนอแนะด้วยดีตลอดมา กราบขอบพระคุณเป็น
อย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

กราบขอบพระคุณ ดร.วิชัย ดิสสระ และคณะกรรมการพิจารณาเค้าโครงปริญญานิพนธ์
ทุกท่าน ที่ให้ข้อเสนอแนะในการแก้ไข เพื่อความถูกต้องในการวิจัย

ขอบพระคุณอาจารย์ทองเจี้ยว วงศ์สวัสดิ์ หัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทย อาจารย์
จุฑามาศ ภูษรรัตน์ หมวดวิชาภาษาไทย อาจารย์สุนันท์ สินสว่างค์วัฒน์ ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่าย
วิชาการ โรงเรียนนุทโธสง จังหวัดบุรีรัมย์ ที่กรุณาให้คำแนะนำ และช่วยตรวจสอบความถูกต้อง
ของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ขอบคุณอาจารย์สมคิด ไวยวัฒน์ ที่ให้คำปรึกษาแนะนำมาด้วยดี

ขอบพระคุณอาจารย์วิบูลย์ รุ่งอดุลนิศาล ผู้อำนวยการ คณะครู อาจารย์
โรงเรียนนุทโธสง จังหวัดบุรีรัมย์ ที่ให้ความร่วมมือ และอำนวยความสะดวกในการเก็บข้อมูล
ขอใจนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2536 โรงเรียนนุทโธสง ทุกคนที่
ให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นอย่างดี

ขอบพระคุณอาจารย์วิรัช กลางสวัสดิ์ ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายบริการ โรงเรียนนุทโธสง
ที่กรุณาให้ความสะดวกในการพิมพ์ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ส่วนตัวมาโดยตลอด

ขอบคุณเพื่อนนิสิตปริญญาโท เอกการมัธยมศึกษา ปีการศึกษา 2534 โดยเฉพาะอย่างยิ่ง
คุณสุชาติ หล่อนกลาง ที่ให้ความช่วยเหลือ และให้คำปรึกษาในการวิเคราะห์ข้อมูล ตลอดจนผู้ที่
เกี่ยวข้องทุกท่านที่ได้ให้ความช่วยเหลือ แนะนำ เป็นกำลังใจ จนทำให้ปริญญานิพนธ์สำเร็จ
ลุล่วงไปด้วยดี

กราบขอบพระคุณ บิดา-มารดา พี่ ขอบคุณน้องทุกคน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง
คุณชูศักดิ์ โชคชัย น้องชายผู้วิจัยที่ให้ใช้รถเป็นพาหนะในการเดินทางระหว่างเก็บข้อมูลจนเสร็จ
เรียบร้อย และขอบคุณเพื่อน ๆ ทุกคนที่ให้กำลังใจ ความช่วยเหลือ ให้คำแนะนำด้วยดีตลอดมา

คุณค่าและประโยชน์ใด ๆ จากปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชา
พระคุณบิดา-มารดา ครู-อาจารย์ ที่อบรมสั่งสอน ชี้แนะแนวทางการศึกษาแก่ผู้วิจัยมาโดยตลอด

วรเชษฐ โชคชัย

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า	4
ความสำคัญในการศึกษาค้นคว้า	4
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	4
คำนิยามศัพท์เฉพาะ	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้า	9
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสอนภาษาไทย	9
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้ภาษาไทย	20
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับวิธีสอนตามคู่มือครู	44
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนาฏการ	51
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบ	64
สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า	70
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	71
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	71
เครื่องมือและการสร้างเครื่องมือ	72
การดำเนินการทดลอง	81
การวิเคราะห์ข้อมูล	82
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	82

บทที่	หน้า
4 การวิเคราะห์ข้อมูล	88
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	88
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	89
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	93
ความมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า	93
สมมุติฐานในการศึกษาค้นคว้า	93
วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	94
การวิเคราะห์ข้อมูล	96
สรุปผลการศึกษาค้นคว้า	96
อภิปรายผล	97
ข้อเสนอแนะทั่วไปและข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป	100
บรรณานุกรม	101
ภาคผนวก	109
ภาคผนวก ก	110
ภาคผนวก ข	116
ภาคผนวก ค	121
ภาคผนวก ง	144
ภาคผนวก จ	160
ประวัติย่อผู้วิจัย	163

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1. แบบแผนการทดลอง	81
2. ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการใช้ภาษาไทย ระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม	89
3. ผลการเปรียบเทียบความรับผิดชอบต่อน้ำที่การทำงานในห้องเรียน ระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม	90
4. ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการใช้ภาษาไทยของกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังการทดลอง	91
5. ผลการเปรียบเทียบความรับผิดชอบต่อน้ำที่การทำงานในห้องเรียนของกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังการทดลอง	92
6. แสดงค่าอำนาจจำแนก และค่า เดว เมา ให้กับนักทดลองวัดความสามารถในการใช้ภาษาไทย	111
7. แสดงค่าอำนาจจำแนก (๗) ของแบบทดสอบวัดความรับผิดชอบต่อน้ำที่การทำงานในห้องเรียนของนักเรียน	112
8. แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ในการประเมินการพูดของกรรมการ 2 คน	114
9. แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ในการประเมินการเขียนของกรรมการ 2 คน ..	115
10. แสดงคะแนนความสามารถในการใช้ภาษาไทย ก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม	117
11. แสดงคะแนนความรับผิดชอบต่อน้ำที่การทำงานในห้องเรียนของนักเรียน ก่อนและหลังการทดลอง ของกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม	119

บทที่ 1

บทนำ

บทนำ

ภาษาไทยมีความสำคัญยิ่งสำหรับคนไทย เพราะเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวให้ถึงความเป็นชาติ ตลอดจนเป็นเครื่องมือให้คนในชาติใช้ติดต่อสื่อสารเพื่อการดำรงชีวิตทั้งทางด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และด้านการศึกษา เป็นเครื่องมือแสวงหาความรู้ในสรรพวิชาสาขาต่าง ๆ จึงกล่าวได้ว่าภาษาไทยมีความสำคัญต่อชนชาติไทยเป็นอย่างยิ่ง

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ (2529 : 1-7) ทรงแสดงทรรศนะเกี่ยวกับภาษาไว้ว่า ภาษามีบทบาทหน้าที่สำคัญอย่างยิ่งในสังคม กล่าวคือ ภาษาเป็นเครื่องมือในการสื่อสาร ภาษาช่วยถ่ายทอดความรู้ ความคิด และวัฒนธรรม นอกจากนั้นภาษายังเป็นเครื่องมือที่มนุษย์ต้องเผชิญอย่างแน่นแฟ้นไม่มีสิ่งใดที่จะทำให้คนรู้สึกเป็นพวกเดียวกันมากกว่าการพูดภาษาเดียวกัน ซึ่งเป็นการเสริมสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างชนในชาติ การรับรู้และสามารถใช้ภาษาได้อย่างถูกต้อง จะทำให้บุคคลนั้นได้เปรียบ และเป็นที่ยอมรับในสังคมกว่าบุคคลที่มีลักษณะด้อยกว่าในการใช้ภาษา

ดังนั้น ภาษาจึงมีความจำเป็นที่ชนในชาติจะต้องศึกษาหาความรู้ให้มีความเชี่ยวชาญแตกฉานเป็นอย่างดี และมีความภาคภูมิใจในภาษาประจำชาติ การเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อใช้เป็นเครื่องมือสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรมัธยมศึกษาเป็นเรื่องของภาคีทุกฝ่าย ผู้ที่จะใช้ภาษาได้ดีจะต้องฝึกฝนอยู่เสมอ ดังแนวคิดของแอนเดรียส (1980 : 330) ที่ว่าการที่จะใช้ภาษาได้ดีนั้น มิใช่เรื่องที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ การใช้ภาษาเป็นเงื่อนไขของการเรียนรู้ ซึ่งต้องอาศัยคุณภาวะ และประสบการณ์ ในการจัดประสบการณ์ทางด้านภาษาค้นคว้าอาศัยทักษะทางภาษาเป็นพื้นฐาน ได้แก่ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน

กระทรวงศึกษาธิการตระหนักถึงความสำคัญดังกล่าว จึงได้กำหนดให้วิชาภาษาไทยเป็นวิชาบังคับทั้งในระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษาทุกระดับ สำหรับหลักสูตรวิชาภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 ฉบับปรับปรุง 2533 (2534 : 11) ได้กำหนดจุดประสงค์ของหลักสูตรไว้เพื่อให้ นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับธรรมชาติของภาษา สามารถ

ใช้ภาษาได้อย่างถูกต้องเหมาะสมกับวัย สามารถฟัง และอ่านได้อย่างมีวิจารณญาณ
 มีความคิดสร้างสรรค์ มีนิสัยรักการอ่าน การเขียน ให้เห็นความสำคัญของภาษาไทยในฐานะ
 เป็นเครื่องมือสื่อสารของคนในชาติ และเป็นปัจจัยในการสร้างเอกภาพของชาติ สามารถใช้ภาษา
 เป็นเครื่องมือแสวงหาความรู้เพิ่มเติมซึ่งกึ่งกาญจน์ สิริสุคนธ์ (2521 : 1) ได้กล่าวไว้
 อย่างสอดคล้องว่า ภาษาไทยเป็นพื้นฐานการเรียนรู้วิชาอื่น ๆ ได้ทุกแขนง

ถึงแม้ว่าภาษาไทยจะมีความสำคัญดังกล่าว แต่การเรียนการสอนภาษาไทยเท่าที่ผ่านมา
 ยังไม่ประสบผลสำเร็จตามจุดหมายเท่าที่ควร ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสาเหตุหลายประการ
 สุจริต เพียรชอบ และสายใจ อินทรมพรรย (2523 : 6-8) กล่าวว่า นักเรียนส่วนใหญ่
 ไม่ชอบวิชาภาษาไทยเพราะเนื้อหาซ้ำซากจำเจ และที่สำคัญที่สุดคือ ครูยังขาดเทคนิคการสอน
 ที่เร้าใจ ขาดความเอาใจใส่ที่จะพยายามคิดหรือหาวิธีสอนแปลกใหม่ หรือวัสดุอุปกรณ์ที่ก้าวหน้า
 เพื่อนำมาพัฒนาการสอนของตนให้น่าสนใจขึ้น ครูส่วนใหญ่ยังใช้วิธีบรรยายเนื้อหาตามแบบเรียน
 โดยยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง ไม่เปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรม และแสดงความคิดเห็น
 จึงทำให้นักเรียนเบื่อหน่าย และมีผลสัมฤทธิ์ในการเรียนต่ำในที่สุด

จากสภาพปัญหาข้างต้น สถานการณ์การเรียนการสอนภาษาไทยควรได้รับการปรับปรุงในเรื่อง
 วิธีสอนของครูมากที่สุด เพราะวิธีสอนของครูเป็นปัจจัยสำคัญที่จะสร้างทัศนคติต่อวิชาภาษาไทย
 ซึ่งจะก่อให้เกิดผลดีต่าง ๆ ตามมา เช่น มีผลสัมฤทธิ์สูงขึ้น มีความสนใจ ชยัน และรู้จักรับผิดชอบ
 ดั่งบุญเหลือ เทพยสุวรรณ (2520 : 11) กล่าวว่า วิธีสอนของครูเป็นปัจจัยสำคัญที่จะสร้าง
 เจตคติของนักเรียนต่อวิชาภาษาไทย

ปัจจุบันเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่า การนำเอาวัสดุทัศนวัสดุและวิธีการต่าง ๆ เข้ามา
 ใช้ในการเรียนการสอนเป็นวิธีการที่สำคัญ และจำเป็นต่อการปรับปรุงทางด้านการสอน เพื่อ
 พัฒนาการเรียนรู้ในทุก ๆ ด้านของนักเรียน สนับสนุนให้นักเรียนมีบทบาทในการเรียน เปิดโอกาส
 ให้นักเรียนได้คิดอย่างอิสระ มีเหตุผล มีความรับผิดชอบ รู้จักทำงานร่วมกับผู้อื่น โดยเคารพสิทธิ
 หน้าที่แห่งตน และผู้ร่วมงาน เป็นผู้คิดเป็นทำเป็น วิธีสอนดังกล่าว ได้แก่ วิธีสอนแบบนาฏการ
 (Dramatization) การสอนโดยชุดการสอน (Instruction Packages) การจัดศูนย์
 การเรียน (Learning Center) การใช้บทเรียนโมดูล (Instruction Module) และชุด
 การสอนมินิคอร์ส (Minicourse) เป็นต้น

จากวิธีสอนดังกล่าว ผู้วิจัยเห็นว่าการสอนแบบนาฏการ เป็นวิธีหนึ่งที่จะช่วยพัฒนา

การเรียนการสอนวิชาภาษาไทยให้น่าสนใจ สนุกสนาน มีประสิทธิภาพ เพราะจะทำให้การเรียนการสอนเป็นไปด้วยความสนุกสนานเพลิดเพลิน ไม่ก่อให้เกิดความเบื่อหน่าย ให้เรียนอย่างมีชีวิตชีวา ส่งเสริมให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น เพราะเด็กได้ลงมือกระทำ และแก้ปัญหาด้วยตนเอง ก่อให้เกิดความรับผิดชอบ อันเป็นคุณลักษณะที่สำคัญประการหนึ่งตามมา ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของสนม ครุทเมือง (2523 : 242) กล่าวว่า การสอนโดยแสดงละครเป็นวิธีการที่ได้ผลดี ทำให้บรรยากาศในการเรียนการสอนสนุกสนาน ได้ประสบการณ์จากการเรียนรู้โดยการแสดง ผูกทักทายการฟัง การพูด การอ่าน และการเล่น ได้ดียิ่ง ตลอดจนฝึกการทำงานร่วมกัน แบ่งหน้าที่รับผิดชอบต่าง ๆ ด้วย

3. การสอนแบบนาฏการ (Dramatization) จะช่วยให้บทเรียนชัดเจนขึ้นเพราะนักเรียนได้เข้าใจลักษณะความเป็นจริงของเหตุการณ์ต่าง ๆ มากที่สุด และยังเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมทั้งในฐานะผู้แสดงและผู้ชม นอกจากนี้ธรรมชาติของเด็กมัธยมศึกษาซึ่งอยู่ระหว่างวัยรุ่นยังไม่ชอบที่จะอยู่นิ่งเฉยอยากจะทำแสดงออก การสอนแบบนาฏการจึงสามารถที่จะสนองความต้องการพื้นฐานของเด็กวัยนี้ด้วยและสิ่งสำคัญคือ การสอนแบบนาฏการเป็นการสอนด้วยการกระทำ นักเรียนมีโอกาสฝึกฝนการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารอย่างมีความหมาย การเล่นหรือการแสดงทำให้นักเรียนได้เรียนรู้โดยไม่รู้ตัว (จินทนา กุลธวัชวิชัย. 2530 : 4)

สำหรับความรับผิดชอบซึ่งเป็นคุณลักษณะหนึ่งที่สำคัญที่ควรจะได้ปลูกฝังให้แก่ นักเรียนดังที่สุจิตใจ เหล่าสุนทร (2510 : 36) กล่าวว่า นักเรียนได้ฝึกฝนให้รู้จักคิดหาเหตุผลด้วยตนเอง โดยไม่เพียงแต่รับฟังจากการบอกเล่าจากครู จะทำให้สติปัญญาแตกฉาน เมื่อออกจากโรงเรียนไปแล้วก็สามารถศึกษาหาความรู้ได้ด้วยตนเอง เท่ากับเป็นการส่งเสริมให้บุคคลควบคุมตนเองได้ ก่อให้เกิดความรับผิดชอบในที่สุด ดังงานวิจัยของอมรา ปญญิณบุญ (2522 : 66) กล่าวถึงคุณค่าของการละครว่า เป็นการให้ประสบการณ์แก่ผู้เรียนในการทำงานร่วมกันและความรับผิดชอบ ต่องานที่ได้รับมอบหมาย รู้จักแบ่งหน้าที่และประสานงานอย่างมีประสิทธิภาพ ✓

ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจนำวิธีสอนแบบนาฏการ (Dramatization) มาใช้ในการสอนวิชาภาษาไทยเพื่อศึกษาความสามารถในการใช้ภาษา และความรับผิดชอบต่อหน้าที่การงานในห้องเรียนของนักเรียนอันเกิดจากกระบวนการเรียนการสอนเพื่อจะนำผลที่ได้จากการทดลองครั้งนี้มาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนา การเรียนการสอนวิชาภาษาไทยให้น่าสนใจและมีประสิทธิภาพต่อไป

ความมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการใช้ภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนด้วยการสอนแบบนวัตกรรมการกับการสอนตามแนวคู่มือครู
2. เพื่อเปรียบเทียบความรับผิดชอบต่องานที่ทำงานในห้องเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนด้วยการสอนแบบนวัตกรรมการกับการสอนตามแนวคู่มือครู
3. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการใช้ภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนด้วยการสอนแบบนวัตกรรมการ ก่อนและหลังการทดลอง
4. เพื่อเปรียบเทียบความรับผิดชอบต่องานที่ทำงานในห้องเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนด้วยการสอนแบบนวัตกรรมการ ก่อนและหลังการทดลอง

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลการศึกษาครั้งนี้ จะเป็นแนวทางในการสอนวิชาภาษาไทย สำหรับครูผู้สอน ผู้สนใจ และผู้ที่เกี่ยวข้องกับการสอนภาษาไทย เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนให้มีคุณภาพ และพัฒนาความสามารถในการใช้ภาษาไทยของนักเรียน ซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายสำคัญของหลักสูตรวิชาภาษาไทยทุกระดับชั้น ตลอดจนการปลูกฝังคุณธรรมด้านความรับผิดชอบแก่นักเรียนด้วย

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากร

ประชากรในการศึกษาค้นคว้านี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2536 โรงเรียนนุทโธสง อำเภอนุทโธสง จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 7 ห้องเรียนรวม 280 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองครั้งนี้ได้แก่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2536 โรงเรียนนุทโธสง อำเภอนุทโธสง จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 2 ห้องเรียนรวม 80 คน ได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย จากนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ทั้งหมด 7 ห้องเรียนรวม 280 คน หลังจากนั้นผู้วิจัยได้สุ่มมา 2 ห้องเรียน แล้วจับฉลากได้กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมห้องละ 40 คน รวม 80 คน โดยกลุ่มทดลองสอนด้วยการสอนแบบนวัตกรรมการ และกลุ่มควบคุมสอนด้วยการสอนตามคู่มือครู

3. ระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

การทดลองครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดเวลาทั้งสิ้น 16 คาบ คาบละ 50 นาที โดยใช้เวลาสอนสัปดาห์ละ 4 คาบ เป็นเวลา 4 สัปดาห์ ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2536

4. เนื้อหาที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เนื้อหาที่ใช้ในการทดลองครั้งนี้ เป็นเนื้อหาจากหนังสือภาษาไทยชุดทักษะสัมพันธ์ เล่ม 2 ท 203-ท 204 เฉพาะเรื่องต่อไปนี้

- พ่อแม่รังแกฉัน
- ราชาธิราช
- พระอภัยมณี
- สำนวน สุภาษิต คำพังเพย

5. ตัวแปรที่จะศึกษา

5.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่การสอน 2 แบบคือ

- 5.1.1 การสอนแบบนฏการ
- 5.1.2 การสอนตามแนวคู่มือครู

5.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

- 5.2.1 ความสามารถในการใช้ภาษาไทย
- 5.2.2 ความรับผิดชอบต่องานที่ทำงานในห้องเรียนของนักเรียน

ค่านิยมค้นที่เฉพาะ

1. นฏการ หมายถึง ศิลปะการแสดงที่มีหลายรูปแบบ เช่น การแสดงละครเวที ละครสั้น ละครใบ้ บทบาทสมมุติ สถานการณ์จำลอง ตลอดจนศิลปะการฟ้อนรำและดนตรี เป็นต้น นำมาแสดงเพื่อเป็นการสื่อสารระหว่างผู้แสดงกับผู้ชม

2. การสอนแบบนฏการ หมายถึง กิจกรรมการเรียนการสอนที่นำเอาศิลปะการละครมาใช้ในการสอนวิชาภาษาไทย เช่น การแสดงละครเวที ละครสั้น ละครใบ้ การอ่าน บทสนทนา การทบทวนบทละคร เป็นต้น ในการสอนจะเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ปรึกษาหารือ วางแผนงาน แสดงบทบาท แสดงความคิดเห็น เพื่อให้เหมาะสมกับเนื้อหา เวลา สถานที่ และ สภาพแวดล้อมในห้องเรียนจึงใช้นฏการ 3 แบบคือ

2.1 การอ่านบทสนทนา หมายถึง การแสดงบทบาทด้านเสียง ซึ่งประกอบด้วย การเจรจา การเว้นจังหวะ สลีลาการพูด การเน้นเสียงและการใช้น้ำเสียง โดยครูเป็นผู้กำหนดสถานการณ์ให้ แล้วให้นักเรียนคิดบทสนทนาเอง

2.2 การแสดงละครสั้น หมายถึง การแสดงตามบทบาทของตัวละครที่ปรากฏในเรื่องจบภายในเวลาประมาณ 5-8 นาที อาจจะมีการจัดฉากหรือการแต่งตัวหรือไม่ก็ได้ เป็นการแสดงสั้น ๆ โดยให้อิสระในการแสดงออกทั้งด้านคำพูด การแสดงสีหน้า ท่าทาง และอารมณ์ต่าง ๆ อย่างสมจริงตามเนื้อหาที่กำหนดให้

2.3 การทนายปรีศนาท่าทางประกอบเพลง หมายถึง การแสดงบทบาทหรือกิริยาอาการต่าง ๆ เพื่อให้ผู้รู้ความหมายจากท่าทางที่แสดงออกมาเป็นคำ หรือข้อความ เช่น สำนวน คำพังเพย สุภาษิต โดยมีการร้องเพลงประกอบเพื่อสร้างความเข้าใจสนุกสนานและเป็นการบอกให้รู้ว่าท่าทางที่แสดงนั้น คำตอบจะเป็น สำนวน สุภาษิต คำพังเพย คำศัพท์ ตัวละคร เป็นต้น

3. การสังเกตแบบ บัญชี เวิร์ด เจกทอ เรสพอนดิง

3.1 ขั้นนำ เป็นการสร้างความสนใจให้นักเรียนมีความพร้อม และบทวนบทเรียนเดิม โดยการนำเอาสาระสำคัญที่เคยได้รับจากบทเรียนที่ผ่านมาแล้วสัมพันธ์กับบทเรียนใหม่ รวมทั้งแจ้งจุดประสงค์ของบทเรียนใหม่ในขั้นนำนี้ใช้การสนทนา การอภิปราย หรือใช้อุปกรณ์ต่าง ๆ

3.2 ขั้นสอน เป็นการให้เนื้อหาความรู้จากการแสดงของนักเรียน โดยแบ่งกิจกรรมการสอนออกเป็น 3 ขั้นคือ

3.2.1 ขั้นเตรียม เป็นการให้แนวการเรียนรู้ การกำหนดเรื่อง หรือสถานการณ์ การเตรียมผู้แสดงและผู้ชม

3.2.2 ขั้นแสดง เป็นขั้นที่นักเรียนดำเนินการด้วยตนเองตามบทบาทหรือสถานการณ์ที่ได้รับมอบหมาย

3.2.3 ขั้นอภิปรายและสรุปผล เมื่อการแสดงจบลงนักเรียนร่วมกันอภิปรายแสดงความคิดเห็น สรุปการแสดงเป็นหลักการ โดยให้ผู้ชมการแสดงได้ร่วมกันอภิปรายถึงการเรียนรู้ว่าผู้ชมเรียนรู้อะไรบ้างจากการแสดง การแสดงเป็นไปตามจุดมุ่งหมายหรือไม่ โดยมีครูคอยเสริม และสรุปบทเรียนร่วมกับนักเรียนอีกครั้ง

3.3 **ขั้นประเมินผล** เป็นการประเมินผลการเรียนว่า นักเรียนบรรลุตาม จุดประสงค์หรือไม่ โดยการสังเกตการทำงานในชั้นสอน การตอบคำถาม การทำแบบฝึกหัด

4. **การสอนตามแนวคู่มือครู** หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามที่เสนอแนะไว้ในคู่มือครูการสอนวิชาภาษาไทยชุดทักษะสัมพันธ์ เล่ม 2 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ของกรม วิชาการกระทรวงศึกษาธิการ

5. **การสอนตามแนวคู่มือครูมีลำดับการสอนดังนี้**

5.1 **สร้างความสนใจ** คือการทำให้นักเรียนเกิดความสนใจในบทเรียน เป็นการสร้างแรงจูงใจให้เกิดขึ้นแก่นักเรียนด้วยการสนทนาซักถาม หรือใช้อุปกรณ์ต่าง ๆ เพื่อให้ ผู้เรียนเกิดความสนใจ

5.2 **แจ้งจุดประสงค์** คือการแจ้งให้นักเรียนทราบว่า เมื่อจบบทเรียน เรียนบทเรียนนั้นแล้ว จะสามารถทำอะไรได้บ้าง

5.3 **ทบทวนความรู้เดิม** คือการทบทวนความรู้เดิมหรือประสบการณ์เดิมของ นักเรียนที่ต้องนำมาใช้ในการเรียนความรู้ใหม่ เพื่อนำไปสู่จุดประสงค์การเรียนรู้โดยการซักถาม สนทนาหรือให้นักเรียนปฏิบัติ

5.4 **เสนอบทเรียนใหม่** คือการที่ครูเสนอบทเรียนใหม่ตามคู่มือครู โดยครู อธิบายเนื้อหาและใช้อุปกรณ์ต่าง ๆ เช่น รูปภาพ บัตรคำ แถบบันทึกเสียง เป็นต้น

5.5 **ให้แนวการเรียนรู้** เป็นการแนะนำให้นักเรียนสามารถทำงานได้ด้วย ตนเอง โดยการใช้คำถามเป็นการนำทางหรือให้แนวคิด

5.6 **ปฏิบัติ** โดยให้นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง

5.7 **การให้ข้อมูลย้อนกลับ** คือการแจ้งผลการปฏิบัติกิจกรรมหรือพฤติกรรมที่ นักเรียนแสดงออกมานั้น ได้รับผลสำเร็จหรือมีปัญหอย่างไรหรือไม่ ครูแสดงออกด้วยการชมเชย คำแนะนำ รวมทั้งแสดงความยินดีในผลงานหรือการกระทำของนักเรียน

5.8 **การประเมินพฤติกรรม** เป็นการวัดและประเมินค่าพฤติกรรม หรือผลงาน ที่นักเรียนทำนั้นว่าได้ผลตามจุดประสงค์ของการเรียนรู้เพียงใด โดยใช้เครื่องมือที่เหมาะสม เพื่อจะได้เป็นแนวทางในการปรับปรุงการเรียนการสอน

5.9 **ส่งเสริมความมั่นใจและการถ่ายโอนความรู้** เป็นการสรุปย่อ ทบทวน บทเรียนที่ผ่านมา เพื่อให้นักเรียนมีพฤติกรรมการเรียนรู้ที่ฝังแน่นยิ่งขึ้น อาจทำได้โดยให้

นักเรียนทำแบบฝึกหัด หรือการให้ทำกิจกรรมเพิ่ม รวมทั้งการบ้าน

6. . ความสามารถในการใช้ภาษาไทย หมายถึง พฤติกรรมการใช้ภาษาไทยของนักเรียน ในด้านการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน เพื่อการสื่อสารได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ซึ่งวัดได้จากการทำแบบทดสอบวัดความสามารถในการใช้ภาษาที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยประเมินจากการแสดงออกทางภาษา 4 ด้านดังนี้

6.1 ความสามารถในการฟัง หมายถึง ความสามารถในการจับใจความสำคัญสรุปความ และวิเคราะห์เรื่องที่ฟังได้ โดยวัดจากคะแนนการทำแบบทดสอบวัดความสามารถในการฟังแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือกที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

6.2 ความสามารถในการพูด หมายถึง ความสามารถในการพูดลำดับเรื่องอธิบาย เหตุผล และใช้ถ้อยคำในบทสนทนาได้อย่างถูกต้องเหมาะสม โดยวัดจากคะแนนการประเมินการพูดตามแบบประเมินผลวัดความสามารถในการพูดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

6.3 ความสามารถในการอ่าน หมายถึง ความสามารถในการอ่านเพื่อสรุปความ ตีความ จับใจความสำคัญและวิเคราะห์ข้อความที่อ่านได้ โดยวัดจากคะแนนการทำแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือกที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

6.4 ความสามารถในการเขียน หมายถึง ความสามารถในการเขียนความเรียง เขียนแสดงความคิดเห็น และการใช้ภาษาสำหรับการเขียนได้อย่างถูกต้องเหมาะสม โดยวัดจากคะแนนการประเมินการเขียนตามแบบประเมินผลวัดความสามารถในการเขียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

7. ความรับผิดชอบ หมายถึง ความตั้งใจที่จะทำงานหรือการปฏิบัติหน้าที่การงานในห้องเรียนของตนด้วยความเอาใจใส่ ซื่อสัตย์สุจริต อดทนต่ออุปสรรค ไม่ย่อท้อ มีความละเอียดรอบคอบซื่อสัตย์ ตรงต่อเวลา ไม่ละเลยทอดทิ้งหรือหลีกเลี่ยง พยายามปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้น รู้จักวางแผนงานและป้องกันความบกพร่องเสื่อมเสียในงานที่ตนรับผิดชอบ ซึ่งความรับผิดชอบนี้วัดได้จากคะแนนการตอบแบบสอบถามที่ปรับปรุงมาจากแบบสอบถามของวัฒนา สิงห์สัมฤทธิ์ (2527 : 122 - 128) ที่ได้ทำการตรวจสอบคุณภาพไว้ดีแล้ว

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้า

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้า มีดังนี้

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสอนภาษาไทย
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้ภาษาไทย
3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสอนตามคู่มือครู
4. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนวัตกรรมการ
5. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบ

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสอนภาษาไทย

ภาษาไทยเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่ทรงค่ายิ่ง ทั้งแสดงความเป็นเอกลักษณ์เอกราชของชาติไทย เป็นสิ่งพึงรัก ทุนนิยม และทวงแทนไว้ตราเป็นไทยยังดำรงอยู่ แต่การใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารทุกวันนี้มีปัญหาอยู่มากทั้งผู้สอนภาษาไทย และผู้เรียนภาษาไทยเพราะ ความงอกงามหรือความวิบัติของภาษาไทยทั้งหลายนั้น อยู่กับการถ่ายทอดวัฒนธรรมของภาษาและการเรียนรู้วัฒนธรรมเป็นสำคัญ ปัญหาของครูภาษาไทยคือไม่อยากสอนเพราะนักเรียนไม่อยากเรียน ปัญหานักเรียนคือไม่อยากเรียนเพราะครูสอนไม่สนุก การสอนภาษาไทยจึงเป็นปัจจัยอันสำคัญยิ่งที่จะทำให้ภาษาไทยยังคงแสดงความเป็นเอกลักษณ์ และเอกราชทางภาษา ครูสอนภาษาไทยเป็นส่วนสำคัญยิ่งที่จะอนุรักษ์ส่งเสริมให้ภาษาดำรงอยู่อย่างงอกงาม (สมพร มั่นตะสูตร. 2526 : คำนำ)

จากความสำคัญของภาษาไทยดังกล่าว สมม ครุฑเมือง (2523 : 3) ได้สรุปความสำคัญของการสอนวิชาภาษาไทยไว้ดังนี้

1. ช่วยให้เกิดความเข้าใจในการติดต่อสื่อสารระหว่างคนในชาติให้มีความเข้าใจตรงกัน ทั้งทักษะ การฟัง พูด อ่าน และเขียน
2. ช่วยให้เกิดความรักในวัฒนธรรมของตนเอง เช่น ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์แสดงความเป็นไทย เป็นเครื่องหมายแสดงความเป็นชาติ ภาษาไทยแสดงวัฒนธรรมประจำชาติที่ทำให้ภาคภูมิใจที่คนไทยมีภาษาเป็นของตนเอง ควรรักษาสืบทอดต่อไป และการสอนภาษาไทยต่อคนไทย

ทำให้เกิดความรู้สึกว่าภาษาของตนต้องทวงแทน ทำให้เกิดความสามัคคีของคนในชาติ

3. การสอนภาษาไทย ช่วยในด้านความเจริญงอกงามของนักเรียนทำให้นักเรียนได้รับความรู้ ความเข้าใจ มีความเจริญงอกงามด้านจิตใจ สามารถนำไปศึกษาวิชาแขนงต่าง ๆ เป็นเครื่องมือแสวงหาความรู้ในสาขาวิทยาการอื่น ๆ และสามารถนำไปประกอบอาชีพได้

สุจิต เพียรชอบ (2531 : 155) และสมถวิล วิเศษสมบัติ (2525 : 55)

ได้กล่าวถึงการสอนภาษาไทยสอดคล้องกันว่า การสอนภาษาไทยนั้นจะต้องประกอบด้วยเรื่อง การใช้ภาษา หลักภาษา สำหรับการสอนการใช้ภาษาไทยนั้น ประกอบด้วยทักษะ 4 ทักษะ คือ ฟัง พูด อ่าน เขียน ในแง่ของการสื่อสารทางภาษาจะประกอบไปด้วยทักษะที่ใช้ในการรับสาร ซึ่งได้แก่ ทักษะการฟัง การอ่าน และทักษะในการส่งสาร ซึ่งประกอบไปด้วยทักษะการพูดและการเขียน โดยทั่ว ๆ ไปนั้นการใช้ภาษาไทยในชีวิตประจำวันจะต้องมีการส่งสารและรับสารอยู่ตลอดเวลา ฉะนั้น ในการสอนภาษาไทยจะสอนเพียงทักษะใดทักษะหนึ่ง โดยเฉพาะย่อมเป็นไปไม่ได้ จะต้องมีการสอนทักษะอื่น ๆ สอดแทรกลงไปด้วย ในด้านผู้เรียนก็เช่นเดียวกัน นักเรียนจะต้องรับสารและส่งสารอยู่เป็นประจำ ฉะนั้น การฝึกฝนให้นักเรียนได้ใช้ทักษะภาษาทั้ง 4 ให้สัมพันธ์กันเป็นสิ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง เท่าที่ผ่านมาในอดีตการสอนจะสอนเฉพาะเนื้อหาในวิชา

ยุพา ส่งศิริ (2525 : 147) กล่าวว่า การสอนวิชาภาษาไทยในชั้นมัธยมศึกษาเป็นการสอนนักเรียนที่พูด ฟัง อ่าน และเขียนภาษาไทยรู้เรื่อง และสามารถอนุมานหาความหมายได้ นับว่านักเรียนมีทักษะในการสื่อความหมายมาพอสมควร ฉะนั้นการสอนภาษาไทยในระดับนี้ จึงเป็นการสอนศิลปะของการใช้ภาษาควบคู่กับการฝึกทักษะ กล่าวคือ นักเรียนสามารถฟัง ได้อย่างเข้าใจ มีวิจารณ์ญาณ หรือความนึกคิดเกี่ยวกับเรื่องที่ฟัง ได้พอสมควรแล้ว สอนให้อ่านเพื่อหาความรู้ และรู้จักคิดเกี่ยวกับข้อความที่อ่านได้ สอนให้พูดและเขียนในเรื่องที่ยากเกินวัยของนักเรียนเพื่อให้สื่อความหมายให้ผู้อื่นเข้าใจได้ตรงตามความประสงค์ของตน การสอนให้สามารถฟัง พูด อ่าน เขียนภาษาไทยได้ดังกล่าวนั้นควรให้มีความคล่องแคล่วถูกต้อง สื่อความหมายได้ดีในทุกโอกาสที่จะใช้ในชีวิตประจำวัน จึงถือว่าการสอนภาษาไทยเป็นการสอนเพื่อให้เกิดทักษะด้วย

การสอนภาษาไทยตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นนี้ เป็นการสอน เพื่อเน้นให้นักเรียนเกิดพัฒนาการอันเหมาะสมเกิดทักษะทางภาษาที่ดี คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหา ได้ รู้จักคิดอย่างมีเหตุผล นำความรู้ทางภาษาไทยไปใช้ให้เป็นประโยชน์ในชีวิตประจำวัน จึงมุ่งสอนทักษะทั้ง 4 ให้สัมพันธ์กัน และในขณะเดียวกันต้องสอนทักษะการใช้ภาษาให้สัมพันธ์กับหลักภาษา และวรรณคดี

ด้วย (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. 2526 : 59)

ความจำเป็นที่ต้องมีการสอนทักษะภาษาให้สัมพันธ์กัน

สุจริต เพียรชอบ (2531 : 155-157) ได้ให้เหตุผลที่ครูผู้สอนจะต้องจัดการสอนทักษะภาษาให้สัมพันธ์กันนั้น เพราะว่า

1. ทักษะทางภาษานั้นสัมพันธ์กันเองอยู่แล้วตามธรรมชาติ
2. การใช้ภาษาของมนุษย์ในชีวิตประจำวันต้องมีการรับสารและส่งสารอยู่ตลอดเวลา
3. การติดต่อสื่อสารกับบุคคลอื่น จะต้องมีการปฏิบัติได้ตอบทางภาษาเกิดขึ้นต่อเนื่องกัน ฉะนั้นการที่บุคคลจะให้ภาษาอย่างมีประสิทธิภาพนั้นจะต้องรับการฝึกฝนในเชิงทักษะสัมพันธ์
4. การสอนเนื้อหาทางวิชาภาษาไทยนั้นหากสอนเรื่องหนึ่งเรื่องใดโดยเฉพาะ เช่น สอนหลักภาษาก็งม่งแต่หลักภาษา โดยมีได้คำนึงถึงเนื้อหาหลักภาษาที่ปรากฏอยู่ในวรรณคดี หรือ การใช้ภาษาแล้วจะทำให้เนื้อหาหลักภาษานั้นแห้งแล้งปราศจากคุณค่า และไม่น่าสนใจแต่ประการใด
5. ในปัจจุบันแนวโน้มในการสอนภาษาไทยนั้น ไม่ว่าเป็นการสอนเนื้อหาวิชา หรือ ทักษะใด ๆ ก็ตาม มุ่งที่จะจัดให้มีกิจกรรมการเรียนการสอนให้มาก ทั้งนี้เพื่อให้การเรียนการสอนสนุกสนานน่าสนใจ และมีความหมายแก่ชีวิตของนักเรียน การสอนแบบทักษะสัมพันธ์ช่วยให้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้มากมายหลายประเภท
6. การเรียนการสอนตามแนวโน้มใหม่ไม่ว่าเป็นวิชาใดก็ตาม มุ่งตัวผู้เรียนเป็นสำคัญและการเรียนการสอนจะประสบผลดีก็ต่อเมื่อผู้เรียนได้ลงมือกระทำการกิจกรรมด้วยตนเอง และยิ่งได้กระทำการกิจกรรมมากเท่าใดก็จะเกิดการเรียนรู้มากยิ่งขึ้นเท่านั้น การสอนแบบทักษะสัมพันธ์ถ้าได้จัดวางแผนการสอนให้ดีแล้ว นักเรียนจะมีส่วนร่วมในกิจกรรมได้เป็นอย่างมาก
7. ปัจจุบันนักการศึกษาพยายามนำทฤษฎีการเรียนรู้มาใช้ในการสอนเป็นอย่างมาก เพราะเชื่อว่าหากมีการจัดสภาพแวดล้อม หรือสิ่งเร้าที่ดีแล้ว นักเรียนจะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่พึงปรารถนา ดังเช่น สกินเนอร์ (Skinner) เชื่อว่าถ้ามีการปรับปรุงสิ่งเร้าแล้วก็สามารถปรับปรุงพฤติกรรม และมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียนไปในทางที่พึงปรารถนาได้ ทางด้านการเรียนการสอนภาษานั้นถ้าได้จัดกิจกรรมต่าง ๆ หลากรูปแบบ นักเรียนก็จะมีปฏิกิริยาตอบสนองได้มาก และพฤติกรรมทางทักษะภาษาของนักเรียนก็จะดียิ่งขึ้น การเรียนการสอนแบบ

ทักษะสัมพันธ์เป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยให้บรรลุผลดังกล่าวย่างดี

8. การสังเกตแบบทักษะสัมพันธ์นั้นเหมาะที่จะมีส่วนร่วมในกิจกรรมมาก โอกาสที่จะประสบผลสำเร็จจึงมีมากทำให้นักเรียนเกิดกำลังใจ เกิดความกระตือรือร้น เกิดความสนใจ มองเห็นคุณค่า และมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนการสอนภาษาไทย

9. หลักสูตรในปัจจุบันทั้งในระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษาเน้นเรื่องของบูรณาการสายวิชาภาษาไทย แม้จะไม่ได้ออกมาในรูปของบูรณาการก็เน้นในเรื่องของทักษะสัมพันธ์จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ครูจะต้องจัดการเรียนการสอนแบบทักษะสัมพันธ์เพื่อให้สอดคล้องกับหลักสูตร

10. แบบเรียนภาษาไทยในปัจจุบัน เป็นแบบเรียนชุดทักษะสัมพันธ์ ซึ่งเน้นที่จะสอนวรรณคดี หลักภาษา และการใช้ภาษาให้สัมพันธ์กัน จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ครูจะต้องจัดการเรียนการสอนแบบทักษะสัมพันธ์

วิธีจัดเนื้อหาวิชาภาษาไทยให้สัมพันธ์กัน

ดังได้กล่าวมาแล้วในการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยนั้น มีความจำเป็นที่จะต้องมีการสอนทักษะสัมพันธ์ ดังนั้น ครูผู้สอนจึงอาจจัดเนื้อหาวิชาภาษาไทยให้สัมพันธ์กันดังนี้

1. จัดสอนให้มีทักษะทั้ง 4 คือ ฟัง พูด อ่าน และเขียนมีความสัมพันธ์กันมากที่สุด ในบทเรียนแต่ละบทจะต้องให้นักเรียนมีโอกาสฝึกฝนทักษะทั้งการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนไปพร้อม ๆ กัน
2. จัดสอนหลักภาษาให้สัมพันธ์กับทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน โดยใช้เนื้อหาของหลักภาษา และใช้ทักษะทางภาษาเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้
3. จัดสอนวรรณคดีให้สัมพันธ์กับทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน โดยเน้นเนื้อหาในวรรณคดี และใช้ทักษะทางภาษาประกอบการจัดกิจกรรม
4. จัดสอนให้สัมพันธ์กันทั้งการใช้ภาษา หลักภาษา และวรรณคดี ส่วนการที่จะเน้นเนื้อหาในด้านใดนั้นขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของครู เพราะอาจจะเน้นทั้งการใช้ภาษา หลักภาษา หรือวรรณคดีก็ได้

วิธีดำเนินการสอนภาษาไทยให้สัมพันธ์กัน

สัจจิต เพียรชอบ และสายใจ อินทรมพรรย (2523 : 73-77) กล่าวว่า การสอนภาษาไทยโดยให้เนื้อหาและทักษะทางภาษาสัมพันธ์กันนั้น ในบทเรียนหนึ่งหรือในคาบการเรียนหนึ่ง อาจจะจัดให้มีการสัมพันธ์ทักษะ ได้ทุกขั้นตอนของการสอนทั้งในขั้นนำเข้าสู่บทเรียน ขั้นสอน การจัดกิจกรรมประกอบ ขั้นสรุป ขั้นประเมินผล กล่าวคือ

1. ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน อาจจะใช้การฟัง การอภิปราย การซักถาม การอ่านออกเสียงข้อความจากแผนภูมิ การอ่านในใจข้อความจากแผ่นปลิวหรือเขียนสรุปเนื้อหา เขียนวิจารณ์ แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่เรียนมาแล้ว ตัวอย่างเช่น ในเรื่องสัตว์วิเศษ อาจนำเข้าสู่บทเรียนด้วยการที่ครูแสดงภาพสัตว์ต่าง ๆ ให้นักเรียนพูดอภิปรายแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสัตว์เหล่านั้น เป็นต้น

2. ขั้นสอน การสอนแบบดั้งเดิมนั้น ครูมักจะเป็นผู้ทำกิจกรรมเพียงผู้เดียว นักเรียนส่วนใหญ่จะเป็นแต่เพียงผู้ฟัง อย่างดีก็เพียงแต่การตอบคำถามของครูเท่านั้น การสอนแบบใหม่พยายามให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอนให้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้ ฉะนั้นขั้นสอน นักเรียนจะได้ฝึกทักษะหลาย ๆ ทักษะในขณะเดียวกัน ตัวอย่างเช่น ในการสอนทักษะการพูด หลังจากนำเข้าสู่บทเรียนด้วยการให้นักเรียนแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ใช้วิธีระดมความคิดโดยให้นักเรียนอภิปรายในกลุ่มย่อยในเรื่องต่อไปนี้

กลุ่มที่ 1 อภิปรายเรื่องการพูดที่ดี

กลุ่มที่ 2 อภิปรายเรื่องการเตรียมตัวพูด

กลุ่มที่ 3 อภิปรายเรื่องการใช้อุปกรณ์ประกอบการพูด

ขณะที่มีการอภิปรายกลุ่มย่อย นักเรียนจะได้ฟังผู้อื่นพูด ตนเองคิดและพูดแสดงความคิดเห็น ผู้ที่เป็นเลขาก็จัดบันทึก ประธานก็รายงานการประชุมให้นักเรียนทั้งชั้นฟัง และนักเรียนทุกคนจะเขียนวิจารณ์การรายงานของเพื่อน และจะมีการเปิดอภิปรายทั่วไป เป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนทุกคนได้พูดแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องการพูดทุก ๆ ด้านแล้วสรุปออกมาเป็นความคิดเห็นของกลุ่ม เป็นต้น

ส่วนกิจกรรมประกอบบทเรียน ควรให้นักเรียนมีโอกาสได้ฝึกทักษะทางภาษาไปพร้อมกับการได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลิน และเน้นให้นักเรียนได้เข้าใจบทเรียนดียิ่งขึ้น ครูอาจจัดกิจกรรมได้หลายแบบ เช่น การจัดอภิปราย การจัดโต้วาที การแสดงละคร การแสดงบทบาทสมมติ

การจัดนิทรรศการ การทายปัญหา เกม และกิจกรรมอื่นตามที่ครูเห็นสมควร เป็นต้น

3. **ขั้นสรุป** เป็นกิจกรรมการสอนที่สำคัญ เพราะทำให้ผู้เรียนและผู้สอนเกิดความมั่นใจว่ามีความรู้ มีทักษะในเรื่องที่ได้เรียนไปแล้วอย่างแท้จริง การสรุปบทเรียนอาจให้นักเรียนทำกิจกรรม เช่น สรุปด้วยวาจา เขียนสรุป ทำข้อสังเกต นักเรียนตั้งคำถาม การโต้เถียง การจัดนิทรรศการ

นอกจากนี้อัจฉรา ชีวันซ์ (2523 : 1-2) ได้กล่าวถึงการสอนภาษาไทยให้บรรลุความมุ่งหมายตามต้องการไว้ดังนี้

1. ด้านพัฒนาการทางภาษาคือ ความสามารถในการใช้ภาษาซึ่งเจริญขึ้นตามวัย ความสามารถในการใช้ภาษานั้นประกอบด้วย การแสดงออกทางความคิด การฟัง การอ่าน การพูด และการเขียน เพราะพัฒนาการทางภาษาอาจจะได้รับการส่งเสริมให้มีความเจริญงอกงามได้ โดยการอบรมสั่งสอนและการฝึกฝน สิ่งที่ต้องคำนึงถึงในการเสริมสร้างพัฒนาการทางภาษาให้กับนักเรียนนั้น ก็คือ จะต้องพยายามหาวิธีการในการจูงใจให้นักเรียนเกิดความสนใจกระตือรือร้นที่จะเรียน สร้างบรรยากาศในการเรียนที่จะส่งเสริมให้นักเรียนได้เรียนรู้วิธีการในการใช้ภาษาให้ถูกต้องเหมาะสม ตลอดจนสามารถนำความรู้ความเข้าใจไปใช้ในชีวิตประจำวัน

2. ด้านความรู้ ประกอบด้วยเนื้อหาสาระต่าง ๆ เช่น จากการฟัง การอ่าน การค้นคว้าเพิ่มเติม ครูควรจะได้ส่งเสริมให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการแสวงหาความรู้เพิ่มเติม และนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน ตัวอย่างเช่น ในการเรียนหลักภาษา นอกจากจะศึกษาหาความรู้เรื่องระเบียบของภาษาแล้ว ครูต้องชี้แนวทางให้นักเรียนเห็นคุณค่าของการนำความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในการอ่าน การเขียน และการพูดอย่างถูกต้อง

3. ด้านความคิด เป็นสิ่งสำคัญต่อการใช้ภาษา เพราะภาษาจัดเป็นสื่อกลางในการแสดงความคิด ภาษาช่วยผ่อนคลายความตึงเครียดจากการที่ได้พบระบายอารมณ์ของผู้พูด ภาษาเป็นเครื่องมือในการสื่อความคิดจากบุคคลหนึ่งไปยังอีกบุคคลหนึ่ง ดังนั้นครูควรส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักการใช้ความคิดในการพิจารณาเรื่องต่าง ๆ จากการฟัง การอ่าน ตลอดจนส่งเสริมให้นักเรียนสามารถถ่ายทอดความคิดของตนเองให้ผู้อื่นเข้าใจได้อย่างดีด้วยการเขียน และการพูด เพราะฉะนั้น จึงถือว่าเป็นหน้าที่ของครูที่จะปลูกฝังให้นักเรียนรู้จักแสวงหาความรู้ที่เกิดจากความเข้าใจ ไม่ใช่ท่องจำแบบนกแก้วนกขุนทอง เพราะเป็นความรู้ที่ขาดความคิดและมีเหตุผล

4. ด้านทักษะ หมายถึง ความสามารถในการทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดได้อย่างถูกต้อง

คล่องแคล่ว และมีความชำนาญ วิชาภาษาไทยเป็นวิชาที่มุ่งฝึกทักษะ ให้นักเรียนสามารถใช้ภาษาได้ดี ดังนั้น จึงจำเป็นที่จะต้องอาศัยการฝึกฝนอย่างเพียงพอจึงจะเกิดความชำนาญได้

องค์ประกอบในการเรียนการสอนทักษะที่สำคัญนั้น ครูจะต้องจัดเตรียมกิจกรรมให้มีความต่อเนื่อง จัดให้มีการฝึกหัด และจัดให้มีการติชมผลที่เกิดขึ้น ดังนั้น ครูจะต้องทำให้เกิดความเข้าใจในความมุ่งหมายของการเรียนการสอนเสียก่อน เพื่อที่นักเรียนจะได้เห็นคุณค่าของสิ่งที่จะได้รับฟังและสามารถนำไปใช้ได้ในชีวิตประจำวัน

5. ด้านเจตคติ เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความรู้สึคนักคิดที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด ซึ่งมีอิทธิพลต่อการยอมรับหรือไม่ยอมรับต่อบุคคลอื่นสภาพการณ์ต่าง ๆ ตลอดจนความคิดเห็นต่าง ๆ ในเมื่อเจตคติเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับการเรียนรู้ จึงเป็นสิ่งที่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ถ้าหากได้รับการจูงใจอย่างถูกวิธี ดังนั้น ครูจึงควรปลูกฝังให้นักเรียนมีเจตคติที่ดีในการเรียนวิชาภาษาไทยคือ มีความรู้สึกภาคภูมิใจในภาษาของชาติ ส่งเสริมให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการแสวงหาความรู้ และเต็มใจที่จะบริการฝึกฝนให้มีความสามารถในการใช้ภาษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การสอนภาษาไทยให้กับเด็กเป็นสิ่งที่ละเอียดอ่อนและสำคัญยิ่ง ดังนั้น ครูจึงควรยึดหลักต่าง ๆ ที่ช่วยในการสอนภาษาไทยเพื่อให้บรรลุผลสัมฤทธิ์ตามต้องการ ดังที่ สมถวิล วิเศษสมบัติ (2525 : 47-51) และสมพร มั่นตะสูตร (2526 : 105) ได้ประมวลหลักการที่ช่วยในการสอนภาษาไทยไว้ดังนี้

1. หลักจิตวิทยาเกี่ยวกับเด็กวัยรุ่น

นักเรียนในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นเป็นเด็กวัยรุ่นที่มีอายุระหว่าง 12 ถึง 16 ปี เด็กวัยรุ่นนี้เป็นวัยที่มีความเปลี่ยนแปลงรวดเร็วมาก ทั้งในด้านร่างกายและจิตใจ นักการศึกษาถือว่าความเจริญงอกงามของเด็กวัยรุ่นมีความสำคัญมาก ความเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับโครงร่างอวัยวะภายใน กล้ามเนื้อและระบบการทำงานของต่อมต่าง ๆ ภายในร่างกายมีอิทธิพลทางอ้อมต่อบุคลิกภาพและความคิดจิตใจของเด็ก ฉะนั้น ครูซึ่งมีหน้าที่ช่วยเด็กให้รู้จักปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมในชีวิตของเขา ครูจึงควรมีความรู้เกี่ยวกับจิตวิทยาของเด็กวัยรุ่นตามสมควร ลักษณะที่ควรสังเกตในเด็กวัยรุ่น คือเด็กวัยรุ่นเริ่มแสวงหาอิสรภาพ และเสรีภาพที่จะหนีห่างจากความดูแลอย่างเข้มงวดของผู้ปกครอง ชอบตัดสินใจทำอะไรด้วยตนเอง เริ่มสนใจในเพศตรงข้าม ความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของร่างกายทำให้อารมณ์รุนแรง วู่วาม อ่อนไหวง่าย ตื่นเต้นง่าย หวาดกลัวความล้มเหลวเกลียดความอับยติธรรม เห็นความสำคัญของการเข้าร่วมสังคม ต้องการให้เพื่อนฝูงและหมู่คณะ

ยอมรับนับถือความสามารถของตน รักการกีฬาและชอบแข่งขันเพื่อชื่อเสียงของหมู่คณะ ต้องการอิสรภาพในทางเศรษฐกิจ หือต้องการมีทรัพย์สินเพื่อใช้จ่ายใช้สอยส่วนตัว จึงเริ่มสนใจเรื่องอาชีพและการหารายได้พิเศษ สมองกำลังเจริญ สนใจในความรู้ด้านต่าง ๆ รู้จักคิดหาเหตุผลมีความจำดี ชอบดนตรีและศิลปะ รักสวยรักงาม มีความคิดฝัน ชอบเก็บรวบรวม และสะสม ฯลฯ

เด็กวัยนี้ต้องการผู้ใหญ่ที่เข้าใจ และสามารถให้การแนะแนวแก่ตนอย่างเรียบ ๆ สุขุมไม่ชอบคำพูดรุนแรง ซึ่งเป็นการกระทบกระเทือนต่อความรู้สึกของตน เมื่อครูเข้าใจธรรมชาติและความต้องการของเด็กดีแล้ว ก็อาจช่วยเด็กได้มาก โดยหลีกเลี่ยงการกระทำที่จะก่อให้เกิดความไม่สบายใจ เช่น ความรู้สึกน้อยเนื้อต่ำใจเพราะถูกครูตมมาก ๆ หรือเพราะเพื่อน ๆ ไม่ยอมรับนับถือ ครูจึงควรรู้จักสังเกตเด็ก และรู้จักใช้วินัยอย่างฉลาด และมีเหตุผล รู้จักพลิกแพลงวิธีสอนให้สอดคล้องกับธรรมชาติ และความต้องการของเด็ก กล่าวคือควรมีการแนะแนวเกี่ยวกับการเรียน และปัญหาส่วนตัวควรฝึกให้รู้จักทำงานเป็นหมู่คณะ โดยใช้วิธีการประชาธิปไตย ฝึกให้รู้จักเสียสละเพื่อประโยชน์ส่วนรวม ฝึกให้รู้จักรับผิดชอบในกิจการต่าง ๆ และให้รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

2. หลักความแตกต่างระหว่างบุคคล

เด็กทุกคนมีความแตกต่างกันในเรื่องลักษณะนิสัย สติปัญญา ความสามารถ ความสนใจ และความถนัดตามธรรมชาติ หากครูคำนึงถึงหลักนี้ไว้เสมอแล้วก็จะคิดหาวิธีสอนที่จะส่งเสริมให้เด็กแสดงออกซึ่งความถนัดตามธรรมชาติได้ และเมื่อเด็กได้ทำสิ่งที่เด็กแต่ละคนสนใจและถนัดแล้ว เขาก็จะทำสิ่งนั้น ๆ ได้ดี ความสำเร็จจากผลงานแต่ละครั้งจะเป็นการช่วยกระตุ้นเตือนให้เขาตั้งใจเรียน และได้ผลดียิ่ง ๆ ขึ้น เช่น เด็กบางคนมีนิสัยรักการประพันธ์ ครูก็ควรให้โอกาสได้เขียนเรื่องที่สนใจ ซึ่งจะเป็นการให้เขาได้แสดงความสามารถในเชิงประพันธ์ให้ปรากฏ เด็กบางคนสามารถในการจัดงาน ครูก็อาจมอบให้เป็นหัวหน้ารับผิดชอบงานของหมู่คณะ เด็กบางคนมีทักษะในการพูด ก็ให้โอกาสได้พูดหน้าชั้น แสดงปาฐกถา หรือดำเนินการอภิปราย หรือโต้วาที เด็กบางคนคล่องแคล่วชอบติดต่อกับบุคคลต่าง ๆ ก็อาจรับหน้าที่ไปสัมภาษณ์บุคคลภายนอก ผู้ที่มีฝีมือทางศิลปะแขนงต่าง ๆ เช่น วาดเขียน ชั้บร้อง นาฏศิลป์ ฯลฯ ก็อาจรับหน้าที่ทำกิจกรรมตามแนวที่ผู้เรียนถนัด ด้วยวิธีการเหล่านี้จะทำให้เด็กรู้สึกภูมิใจที่ได้แสดงความสามารถของตนเองออกมาเป็นผลให้เขาสนใจเรียนภาษาไทย และเห็นเป็นของสนุกไม่เบื่อหน่าย ทั้งนี้เป็นการส่งเสริมเอกลักษณ์ของนักเรียนได้เป็นอย่างดี

3. หลักจิตวิทยาแห่งการเรียนรู้

ในการสอนภาษาไทย ถ้าได้คำนึงถึงหลักจิตวิทยาแห่งการเรียนรู้ นำมาใช้ให้เป็นประโยชน์ ก็จะทำให้การสอนได้ผลดี หลักจิตวิทยาแห่งการเรียนรู้ที่ครูภาษาไทยควรทราบ ควรพิจารณาใช้ให้เหมาะสมกับผู้เรียน และลักษณะบทเรียนมีอยู่หลายข้อคือ

ก. ความสนใจ

การเรียนรู้วิชาใด ๆ ก็ตามถ้าเด็กมีความสนใจในวิชานั้น ๆ ก็จะตั้งใจเรียนและเรียนได้ดี ฉะนั้น ครูควรคิดหาวิธีที่จะทำให้นักเรียนสนใจในบทเรียน โดยสร้างบรรยากาศที่จะทำให้นักเรียนเกิดความพร้อม เป็นการจูงใจให้อยากเรียนเสียก่อน เช่น อาจทำอุปกรณ์หรือจัดกิจกรรมบางอย่างขึ้นเป็นการเร้าความสนใจ เมื่อนักเรียนสนใจแล้วก็จะเรียนได้ผลดีโดยไม่ยากนัก

ข. การฝึกฝน

ได้กล่าวแล้วว่า ภาษาไทยเป็นวิชาทักษะซึ่งต้องมีการฝึกฝนอยู่เสมอ ครูควรทราบหลักในการฝึกว่าต้องฝึกจากสิ่งที่ย่างไปหาสิ่งที่ยาก และต้องฝึกบ่อย ๆ ในการให้นักเรียนทำแบบฝึกหัด จะเป็นการพูด การอ่าน การเขียนหรือแบบฝึกหัดหลักภาษาก็ตามถ้านักเรียนทำผิดก็ต้องแก้และปล่อยผ่านไปโดยไม่แก้ไข ไม่ได้เห็นกันขาด การตรวจแบบฝึกหัดอย่างสม่ำเสมอเป็นสิ่งจำเป็น และในการแก้ข้อบกพร่องต่าง ๆ นั้น ครูควรชี้แจงให้นักเรียนทราบความมุ่งหมายด้วยว่าแก้เพื่ออะไร ถ้านักเรียนเข้าใจเหตุผลว่า การแก้สิ่งนั้นมีประโยชน์ต่อตัวเขาเอง นักเรียนก็จะแก้ข้อบกพร่อง ของตนเองด้วยความเต็มใจ ฉะนั้นก็อาจผิดซ้ำอีกแม้จะได้แก้ไขมาที่ครั้งก็ตาม

ค. การให้งาน

ในการให้งานแก่นักเรียนจะเป็นการอ่าน การท่องจำหรือการทำแบบฝึกหัดใด ๆ ก็ตาม เมื่อเด็กทำงานเสร็จแล้วครูควรให้เด็กมีโอกาสทราบผลงานของตนเองเสมอเพื่อว่าถ้าผลไม่ดีก็จะได้แก้ไขให้ดีขึ้น ถ้าดีแล้วความสำเร็จก็จะเป็นเครื่องยั่วยุให้นักเรียนให้ก้าวหน้าต่อไปอีก วิธีเรียนที่ประหยัดเวลาและแรงงาน ทั้งได้ผลดีด้วยนั่นก็คือ ครูควรแนะแนวทางให้นักเรียนเข้าใจเสียก่อนว่าจะต้องทำอะไรจึงจะเรียนได้ผลดีจะได้ไม่ต้องเสียเวลาลองผิดลองถูกโดยใช่เหตุ

ง. การฝึกแผนผังวิเศษ

ในการเรียนถ้าเรียนคร่ำเคร่งอยู่เป็นเวลานานเกินไปทั้งร่างกาย และสมองก็จะอ่อนเพลียเหน็ดเหนื่อย ครูจึงควรพิจารณาจัดเวลาในตารางสอนโดยกะระยะช่วงเวลาที่เหมาะสมแก่ลักษณะของบทเรียน ถ้าบทเรียนนั้นมีกิจกรรมให้นักเรียนทำการเปลี่ยนอิริยาบถ อยู่ในตัวแล้ว เด็กในวัยรุ่นนี้ก็อาจเรียนติดต่อกันได้ถึง 2-3 ชั่วโมง แต่ถ้าเป็นการฟังครูบรรยายอย่างเดียวเพียงชั่วโมงเดียวเด็กก็หมดความสนใจ ฉะนั้นจึงจำเป็นต้องจัดเวลาเรียนภาษาไทยให้พอเหมาะพอดี ให้เด็กมีโอกาสพักผ่อนสลับกันไปด้วย เพื่อเด็กจะได้รู้สึกกระปรี้กระเปร่าอยู่เสมอ

จ. การเรียนสิ่งที่มีความหมายต่อชีวิต

หลักอีกอย่างหนึ่งเกี่ยวกับการเรียนรู้ก็คือ สิ่งใดที่มีประโยชน์มีความหมายต่อชีวิต และอยู่ในวงความสนใจของนักเรียนแล้ว สิ่งนั้นจะเป็นที่สนใจของนักเรียน และเขาจะเรียนได้ดีทั้งจำได้แม่นยำ โดยไม่ต้องเคี่ยวเข็ญ สิ่งใดที่นักเรียนได้ลงมือลงแรงทำด้วยตนเองหาวิธีแก้ปัญหาเอง มีประสบการณ์ด้วยตนเอง นักเรียนก็จะเรียนสิ่งนั้นได้ผลดีที่สุดตรงกับหลักที่ว่าเรียนด้วยการกระทำนั่นเอง ฉะนั้น แบบฝึกหัดภาษาไทยที่ให้นักเรียนทำควรเป็นเรื่องที่อยู่ในวงความสนใจของนักเรียน มิใช่เรื่องสมมติที่ไร้ความหมาย

4. หลักภาษาศาสตร์

ในการสอนภาษาไทยถ้าครูได้ศึกษาและค้นคว้าในวิชาภาษาศาสตร์ไว้บ้างก็จะเป็นเรื่องช่วยให้การสอนได้ผลดียิ่งขึ้น

ก. องค์ประกอบของภาษา

มนุษย์เรียนรู้ภาษาก็เพราะได้ฟัง ได้พูด ได้อ่าน ได้เขียน และได้ใช้ภาษาในวงสังคมที่ตนเกี่ยวข้องอยู่เสมอ ผู้ที่รู้สึกว่าภาษาเป็นเรื่องเรียนยาก ก็เพราะไม่รู้จักวิธีเรียนที่ถูกต้องตามหลักภาษาศาสตร์ วิธีการเรียนที่ถูกต้องก็คือการเรียนให้รู้จักองค์ประกอบที่แท้จริงของภาษา แล้วฝึกฝนจนคล่องแคล่ว

องค์ประกอบของภาษาไม่ว่าภาษาใด ๆ มี 3 อย่างคือ

1. เสียง (Sound)
2. โครงสร้าง (Structure)
3. ความหมาย (Meaning)

เมื่อศึกษาองค์ประกอบของภาษาจนเข้าใจดีแล้ว ขั้นตอนต่อไปก็คือการฝึกฝนการใช้ภาษาให้คล้อยตามความนิยมของสังคมที่ใช้ภาษานั้น การฝึกฝนการใช้ภาษาอยู่เสมอนี้เป็นหัวใจของ

การเรียนรู้ภาษา

ข. ความเปลี่ยนแปลงของภาษา

ตามหลักภาษาศาสตร์ถือว่าภาษาย่อมมีการเปลี่ยนแปลงไปตามกาลสมัยและความนิยม ฉะนั้นไม่ควรจะตั้งเกณฑ์ที่ตายตัวในการสอน แต่ระเบียบแบบแผนของภาษาก็จำเป็นต้องมีไว้เพื่อเป็นเครื่องยึดให้ภาษาดำรงอยู่ และให้เป็นที่ยึดใจตรงกัน ในบรรดาผู้ใช้ภาษาเดียวกันในการเรียนภาษาครูจึงควรแนะนำให้นักเรียนรู้จักสังเกตความเปลี่ยนแปลงนั้น ๆ และให้รู้จักเลือกใช้ภาษาให้เหมาะสมกับกาลเทศะและความนิยม

ค. ภาษาที่ใช้ในวรรณคดี

สำหรับวรรณคดีนั้น เป็นภาษาหนังสือที่กวีแต่งขึ้นด้วยอารมณ์สะเทือนใจ ผู้แต่งมุ่งเล็งความไพเราะของเสียง และความเหมาะสมแห่งความหมายในถ้อยคำ เพื่อผู้อ่านและผู้ฟังจะเห็นเป็นภาพขึ้นในใจ หรือทำให้ประทับใจจนผู้อ่านและผู้ฟังเกิดอารมณ์สะเทือนใจตรงกันที่ผู้แต่งรู้สึกมาก่อน ฉะนั้นการเรียนภาษาในรูปของวรรณคดี จึงเป็นการเรียนที่ยาก และลึกซึ้งสลับซับซ้อนกว่าการเรียนวิธีใช้ภาษาตามธรรมดา นักเรียนจะต้องเรียนรู้จักคุณค่าของสุนทรียภาพ คือศิลปะและความไพเราะงดงามของวรรณคดีด้วย

ในการสอนให้เด็กเกิดสุนทรียภาพนั้น นักการศึกษาได้ค้นพบว่า ต้องดำเนินการปลูกฝังทีละน้อย ๆ ให้เด็กค่อย ๆ เคยชินกับเสียงสวยงาม ไพเราะ ลึกซึ้ง การบังคับเพียงอย่างเดียวให้นิยมตามครูหรือผู้ใหญ่ ไม่ทำให้เกิดความซาบซึ้งในสุนทรียภาพอย่างแท้จริงขึ้นมาได้ เด็กจะต้องเกิดความรู้สึกซาบซึ้งในความไพเราะงดงามนั้นขึ้นมาเอง และสามารถระบายความรู้สึกนั้น ๆ ออกมาให้ผู้อื่นทราบได้หรือสามารถสร้างสรรค์บทกวีอันไพเราะขึ้นมาเองได้ นั่นแหละจึงจะเรียกว่า เด็กได้เข้าถึงรสของวรรณคดีอย่างแท้จริง แต่สำหรับนักเรียนในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นนี้ เพียงแต่ให้รู้สึกถึงรสไพเราะของวรรณคดีและรู้จักหาความสุขใจ ความเพลิดเพลินจากการอ่านวรรณคดีพอเป็นพื้นฐานสำหรับเรียนวรรณคดีให้ลึกซึ้งต่อไป ก็นับได้ว่าเป็นผลที่น่าพอใจแล้ว

ง. ภาษาที่ใช้ในชีวิตประจำวัน

ภาษาที่ใช้ในชีวิตประจำวันไม่มุ่งความเพลิดเพลิน และความไพเราะเหมือนกับภาษาวรรณคดี แต่มุ่งเอาความสำเร็จในการสื่อความหมายเป็นสำคัญ ภาษาจะสื่อความหมายได้สำเร็จ ต้องเป็นภาษาที่ทำให้เกิดความเข้าใจตรงกันระหว่างผู้สื่อความหมาย และผู้รับความหมาย ในเวลารวดเร็วพอสมควร หมายถึงการใช้ถ้อยคำที่มีความหมายแจ่มแจ้งกระชับรัดเป็นขั้นแรก

และสละสลวยมีศิลปะในขั้นสูงขึ้นไป

อาจกล่าวได้ว่า การใช้ภาษาในชีวิตประจำวันมีทั้งการใช้ประโยชน์ และศิลปะการใช้ภาษาก็เหมือนกับสิ่งอื่น ๆ คือมีทั้งการใช้ภาษาที่ไม่ดีซึ่งเรียกว่า ภาษาต่ำกว่ามาตรฐานและการใช้ภาษาที่ดีซึ่งเรียกว่า ภาษามาตรฐาน เช่น ภาษาสแลงถือว่าเป็นภาษาต่ำกว่ามาตรฐาน การใช้ภาษาจะได้ผลสมความคาดหวังต้องอาศัยหลักเกณฑ์ทางภาษา ซึ่งผู้สื่อความหมายและผู้รับทราบความหมายได้ยึดถือร่วมกัน เพราะฉะนั้นหลักภาษาจึงเป็นสิ่งสำคัญในการเรียนการใช้ภาษา

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้ภาษาไทย

ความหมายของการใช้ภาษาไทย

สนม ครุทเมือง (2523 : 14) ได้ให้ความหมายการใช้ภาษาไว้ว่า หมายถึง การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน เป็นการติดต่อสื่อความหมายในสังคม ประกอบด้วยบุคคลสองฝ่ายคือ ฝ่ายส่ง ได้แก่ ผู้เขียน ผู้พูด กับฝ่ายรับ ได้แก่ ผู้อ่าน ผู้ฟัง การใช้ภาษาจึงเป็นการร่วมมือกันระหว่างบุคคลทั้งสองฝ่าย ฝ่ายที่พูดต้องพยายามใช้ภาษาให้อีกฝ่ายหนึ่งเข้าใจได้ ส่วนฝ่ายที่มีหน้าที่ฟังหรือเข้าใจภาษาก็ต้องพยายามตีความให้เข้าใจ การใช้ภาษาจึงเหมือนสะพานเชื่อมโยงความคิดให้เข้าใจซึ่งกันและกัน ดังนั้นผู้มีประสิทธิภาพในการใช้ภาษาย่อมประสบความสำเร็จในชีวิตมากกว่าผู้ขาดประสิทธิภาพในด้านนี้ การสอนภาษาไทยไม่ว่าจะเป็นหลักภาษา วรรณคดี และการใช้ภาษาก็ตาม จะต้องให้นักเรียนฝึกทักษะ ฟัง พูด อ่าน เขียนและคิดอีกประการหนึ่ง

สมถวิล วิเศษสมบัติ (2525 : 61) กล่าวว่า การใช้ภาษาประกอบด้วยทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนทั้ง 4 ประการนี้เป็นวิชาทักษะที่จะต้องอาศัยการฝึกฝนจึงจะเรียนได้ดี เพราะคำว่าทักษะ หมายถึงความชำนาญซึ่งเกิดจากการฝึกฝนอยู่เสมอ และวิธีสอนทักษะทั้ง 4 นั้น จะต้องสัมพันธ์กันตลอดเวลา การเรียนการใช้ภาษาจึงเป็นการเรียนรู้หลักการการใช้ภาษา และได้มีโอกาสฝึกฝนการใช้ภาษาในด้านต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนมีประสิทธิภาพในการใช้ภาษาได้ดี

สุจรีต เพียรชอบ และสายใจ อินทรมพรรย์ (2523 : 96) กล่าวว่า การใช้ภาษาประกอบไปด้วยทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน และวิธีสอนทักษะทั้งสี่นั้นจะต้องสัมพันธ์กันอยู่ตลอดเวลา

วิมลศิริ ร่วมสุข (2522 : 82) กล่าวว่า การใช้ภาษาเป็นส่วนหนึ่งของวิชาภาษาไทย หมายถึง การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ทั้งสี่ประการนี้เป็นวิชาทักษะที่จะต้องอาศัยการฝึกฝนจึงจะเรียนได้ผลดี เพราะคำว่าทักษะหมายถึง ความชำนาญซึ่งเกิดจากการฝึกฝนอยู่เสมอ

วิภา วิสเพัญ (2525 : 131) กล่าวว่า การใช้ภาษาเป็นเรื่องเกี่ยวกับการนำความรู้ด้านภาษาไทยมาใช้ในการสื่อสาร ผู้ที่สื่อสารได้คล่องแคล่วและสำเร็จประโยชน์ที่ต้องการถือว่าเป็นผู้ที่มีทักษะในการใช้ภาษา ถ้าเราแบ่งส่วนการใช้ภาษาของคนเราในแต่ละวันพบว่า ชีวิตประจำวันของบุคคลโดยทั่วไปจะใช้ภาษาเป็น 2 ทางคือ

1. ใช้ภาษาในการแสดงออก ได้แก่ การพูด และการเขียน บางตำราเรียกว่า ขบวนการภายนอก

2. ใช้ในทางรับ ได้แก่ การฟัง และการอ่าน บางทีเรียกว่า ขบวนการภายใน

ครูจำเป็นต้องสอนการใช้ภาษาไทยทั้งทางแสดงออก และทางรับควบคู่กันไป การสอนที่ถูกต้องเหมาะสมเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ จะต้องเริ่มสอนให้พูดได้ ฟังได้เสียก่อน แล้วจึงขยายออกไปสู่ความสามารถในการอ่านหรือการเขียน ดังนั้น ถ้าจะสอนทักษะการใช้ภาษาไม่ว่าระดับชั้นใดก็ตามจะต้องมีการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนเสมอ

สนิท ตั้งทวี (2531 : 1) กล่าวว่า การสื่อสารในชีวิตประจำวันของมนุษย์ จะต้องใช้ภาษาในการรับความคิดความเข้าใจของผู้อื่น ได้แก่ การอ่าน และการฟัง อีกประการหนึ่งจะต้องใช้ภาษาในการส่งหรือถ่ายทอดความรู้สึนึกคิดของตนไปสู่ผู้อื่นให้เข้าใจตรงกัน ได้แก่ การพูดและการเขียน ความสามารถในการใช้ภาษาทั้งการรับและการส่งได้อย่างมีประสิทธิภาพ เราเรียกว่า "มีทักษะทั้ง 4"

ขวัญตา จริยสถิตกุล (2533 : 9) ให้ความหมายการใช้ภาษาในนิยามศัพท์เฉพาะไว้ว่า หมายถึงพฤติกรรมในการใช้ภาษาไทยของนักเรียนในการตอนแบบทดสอบเพื่อวัดความสามารถในด้านการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน โดยมีจุดเน้นดังนี้

ความสามารถในการฟัง หมายถึง ความสามารถในการจับใจความสำคัญ และสรุปความจากเรื่องที่ฟังได้

ความสามารถในการพูด หมายถึง ความสามารถในการพูดลำดับเรื่อง อธิบายความ อภิปรายและใช้ถ้อยคำในการพูดได้เหมาะสม

ความสามารถในการอ่าน หมายถึง ความสามารถในการอ่านเพื่อสรุปความ ตีความ จับใจความสำคัญและวิเคราะห์ข้อความที่อ่านได้

ความสามารถในการเขียน หมายถึง ความสามารถในการเขียนความเรียง เขียน แสดงความคิดเห็น และการใช้ภาษาสำหรับการเขียนได้ถูกต้องเหมาะสม

วรวรรณ วสุกุล (2532 : 4) ได้ให้ความหมายความสามารถในการใช้ภาษาไทยไว้ในนิยามศัพท์เฉพาะว่า หมายถึง ความสามารถในการฟัง พูด อ่าน และเขียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ปีการศึกษา 2532 ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ เขตการศึกษา 1

เนื่องจากมีผู้กล่าวถึงการให้ภาษาไว้คล้าย ๆ กันหลายคน จึงพอจะสรุปความหมายของการให้ภาษา ดังนี้

การให้ภาษา หมายถึง การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน เพื่อกการสื่อสาร ซึ่งประกอบไปด้วย การส่งสาร ได้แก่ การพูด และการเขียน - การรับสาร ได้แก่ การอ่าน และการฟัง ดังนั้น การสอนการใช้ภาษาจะต้องสอนให้ทักษะทั้งสี่สัมพันธ์กันเสมอไป นักเรียนจึงจะมีความสามารถในการใช้ภาษาเป็นอย่างดี และฝึกเป็นประจำจึงจะเกิดความชำนาญ

การสอนการใช้ภาษา

สนม ครุฑเมือง (2523 : 146-180) และสมถวิล วิเศษสมบัติ (2525 : 61-79) ได้ประมวลข้อเสนอแนะวิธีสอนการใช้ภาษาไทยไว้ดังนี้

การสอนทักษะการฟัง

ในบรรดาทักษะต่าง ๆ ของภาษานั้น ทักษะการฟังเป็นทักษะที่สำคัญทักษะหนึ่งเพราะในปัจจุบันมีกิจกรรมและสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ที่สนับสนุนให้นักเรียนต้องใช้ทักษะการฟังเป็นอย่างมาก ทั้งนี้เพราะความเจริญทางเทคโนโลยี สื่อมวลชน จึงทำให้บุคคลฝ่ายต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเยาวชนต้องใช้ทักษะการฟังเป็นอันมาก ถ้านักเรียนได้รับการฝึก และได้รับการแนะแนวในการฟังอย่างถูกต้องเหมาะสม นักเรียนก็จะได้รับประโยชน์ยิ่งจากการฟังแต่ถ้าขาดการฝึกฝนก็อาจเป็นผลร้ายแก่นักเรียน

ความสำคัญของการสอนฟัง

- การฟังเป็นทักษะการรับสารที่ต้องใช้ในชีวิตประจำวัน
- การฟังมากทำให้เป็นผู้มีความรอบรู้
- การฝึกการฟังเป็นการฝึกมารยาทเพื่อการอยู่ร่วมกันได้ดีในสังคม

จุดประสงค์การเรียนรู้ของการสอนทักษะการฟัง

จากเนื้อหาที่ปรากฏในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น และตอนปลาย นอสรุปจุดมุ่งหมายในการสอนทักษะการฟังดังนี้

1. สามารถจับใจความของเรื่องที่ฟังได้
2. สามารถจับจุดประสงค์ของผู้พูดได้
3. สามารถตัดสินเรื่องราวที่ฟังว่ามีข้อเท็จจริงเพียงไร
4. สามารถค้นหาข้อเท็จจริงจากเรื่องที่ฟังได้
5. สามารถตีความจากสิ่งที่ได้รับฟังอย่างถูกต้อง
6. ถ่ายทอดข้อความที่ฟังได้อย่างถูกต้อง
7. มีมารยาทในการฟัง
8. สามารถสรุปสาระสำคัญจากการฟัง การประชุม การอภิปราย การโฆษณาหาเสียง
9. สามารถวิเคราะห์ข่าวสาร โฆษณาสินค้า ลักษณะและอุดมการณ์ทางการเมือง

จะเห็นว่าจุดมุ่งหมายของการสอนทักษะการฟังนั้น เป็นไปเพื่อพัฒนาผู้เรียนนั่นเอง

จุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้จะสำเร็จผลหรือไม่ขึ้นอยู่กับวิธีสอนเป็นสำคัญ ต่อไปนี้เป็นข้อเสนอแนะกิจกรรมที่ครูอาจนำไปใช้เพื่อให้เด็กเกิดทักษะการฟังตามวาระ และโอกาสอันควรดังนี้

กิจกรรมเสนอแนะในการสอนทักษะการฟัง

กิจกรรมต่อไปนี้เป็นกิจกรรมที่ฝึกผู้เรียนให้เกิดทักษะการฟังในบางประเด็นเท่านั้น ส่วนประเด็นอื่น ๆ เป็นหน้าที่ของครูผู้สอนที่จะต้องคิดค้นพลิกแพลงนำมาใช้ตามที่เหมาะสม
กิจกรรมการสอนที่จะเสนอแนะมีเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

การฟังเรื่องเพื่อจับใจความ

การฝึกวิจารณ์ภายในการฟัง

การฝึกมารยาทในการฟัง

การฟังแบบตีความ

การฝึกฟังเพื่อจับใจความ มีกิจกรรมเสนอแนะดังนี้

1. ฟังนิทาน เรื่องราว บทความต่าง ๆ แล้วให้นักเรียนตั้งชื่อเรื่องพร้อมทั้งให้เหตุผล
 2. เล่นเกมต่อหัวข่าว โดยที่ครูหรือนักเรียนไปรวบรวมข่าวต่าง ๆ มา อาจเป็นข่าวภายในประเทศหรือข่าวต่างประเทศก็ได้ แล้วแยกตัวข่าวและหัวข่าวออกจากกัน หลังจากให้นักเรียนคนใดคนหนึ่งอ่านข้อความในข่าวดัง ๆ แล้วก็ให้นักเรียนอื่น ๆ ออกมาหาหัวข่าวที่เหมาะสมมาต่อ ถ้าจะให้ยากขึ้นมาก็ให้หนึ่งอาจตัดหัวข่าวทิ้งไปเลย และเมื่อนักเรียนฟังเพื่อนอ่านข่าวแล้วก็ให้ตั้งหัวข่าวขึ้นใหม่ให้เหมาะสม
 3. ให้นักเรียนฟังข้อความที่ครู หรือเพื่อนจัดทำมา แล้วให้บอกใจความสำคัญ ๆ พร้อมทั้งข้อคิดที่ได้จากข้อความนั้น
 4. ให้นักเรียนฟังข้อความแล้วให้นักเรียนทำสังเขปข้อ
 5. ให้นักเรียนฟังข่าวจากวิทยุ หรือจากเทปบันทึกเสียงซึ่งครูเตรียมมาแล้วย่อข่าว นั้น ๆ
 6. ให้นักเรียนฟังเพลง หรือฟังการอ่านทำนองเสนาะ แล้วให้นักเรียนจับใจความสำคัญ ๆ ของบทเพลง หรือบทประพันธ์นั้น ๆ
 7. ให้นักเรียนฟังคำบรรยายของครู หรือเพื่อน แล้วครูถามเรื่องย่อ หรือเขียนเรื่องย่อส่งครู
 8. ฟังการอ่านออกเสียงของเพื่อน แล้วครูถามคำถามปากเปล่า หรือเป็นข้อเขียนแบบถูกผิด เลือกตอบ หรือเติมคำในช่องว่าง
 9. ฟังวิทยากรบรรยาย หรือฟังธรรมเทศนา แล้วทำรายงานส่งเป็นข้อเขียน
 10. ครูพาไปฟังบรรยาย การอภิปราย หรือได้วาทีนอกสถานที่ แล้วให้นักเรียนย่อเรื่องทำรายงานส่ง
 11. ฟังข่าวจากวิทยุแล้วย่อข่าวนั้น ๆ ส่งครู หรือติดบนป้ายประกาศของห้อง
- นอกจากนั้นการสอนวิชาต่าง ๆ ควรพยายามให้นักเรียนได้จดบันทึกด้วยตนเอง ถ้านักเรียนมีปัญหาหรือขาดทักษะในการจดบันทึกควรจะฝึกเป็นขั้น ๆ ตั้งแต่การจับใจความสำคัญ ทำสังเขปข้อ หรือขณะที่ครูบรรยายก็ควรจะได้เขียนหัวข้อสำคัญ ๆ ลงบนกระดานดำ การบรรยายก็ควรเริ่มต้นช้า ๆ แล้วค่อย ๆ เร็วขึ้น และถ้าจะให้แน่ใจว่านักเรียนจดบันทึกได้ถูกต้องหรือไม่ ควรขอสมุดไปตรวจเป็นครั้งคราว

การฝึกวิจารณ์ในการฟัง

การคิดอย่างมีเหตุผลเป็นสิ่งสำคัญที่ควรปลูกฝังให้ไว้ในตัวนักเรียน ทั้งนี้เพราะในปัจจุบัน นอกจากการฟังในชั้นเรียนแล้ว นักเรียนมีสิ่งที่จะได้ฟังจากสื่อมวลชนและกิจกรรมที่ชุมชนจัดขึ้น อย่างมากมาย หากได้รับการฝึกฝนให้ฟังเป็นคิดเป็นก็จะทำให้เกิดความเจริญงอกงามในด้านความคิด และเป็นผู้มีวิจรรย์ญาณที่ดี ขจัดความเชื่อที่ผิด ๆ ความหลงผิดและการถูกขยงปลุกปั่นไปในทางที่ผิดได้

กิจกรรมเสนอแนะมีดังนี้

1. นำข้อความที่มีสาระ และไร้สาระมาอ่านให้นักเรียนฟัง แล้วให้นักเรียนเปรียบเทียบคุณค่าของสิ่งที่ฟังนั้น
 2. มอบหมายให้นักเรียนฟังข่าวแล้ววิจารณ์เนื้อหาข่าวและภาษาสำนวนที่ใช้ในการเสนอข่าวนั้น ๆ
 3. ให้นักเรียนฟังการอ่าน การเล่าเรื่อง เล่าประสบการณ์ การบรรยาย ตลอดจนฟังรายงานของเพื่อน แล้วช่วยกันวิจารณ์ติชม
 4. นำข้อความมาอ่านให้นักเรียนฟัง แล้วให้นักเรียนแยกข้อเท็จจริงกับความคิดเห็นออกจากกัน
 5. นำข้อความที่เสนอข้อเท็จจริงต่าง ๆ กับบทความ โฆษณา มาให้นักเรียนฟังแล้วให้นักเรียนเปรียบเทียบแสดงความคิดเห็น
 6. ให้นักเรียนฟังเพื่อนอ่านวรรณคดี แล้วให้นักเรียนวิจารณ์เรื่องนิสัยการกระทำหรือการตัดสินใจของตัวละครในวรรณคดีนั้น ๆ
 7. ฟังเพื่อนอ่านทำนองเสนาะแล้วช่วยกันวิจารณ์ติชม
 8. ฟังบรรยาย อภิปราย โต้เถียง ของเพื่อนหรือบุคคลภายนอกแล้วครูให้นักเรียนทำรายงาน พร้อมทั้งวิจารณ์สังเคราะห์
 9. ฟังข้อความแล้วฝึกให้สามารถเห็นความแตกต่างของใจความกับผลความข้อเท็จจริงกับความคิดเห็น
 10. ครูนำข่าวสารทางการเมืองมาอ่านให้ฟัง แล้วให้ช่วยกันวิเคราะห์ว่ามีอุดมการณ์ทางการเมืองเป็นอย่างไร
- นอกจากนั้น ครูควรได้แนะนำให้นักเรียนได้รู้จักใช้เวลาว่างจากการฟัง สามารถกำหนด

ได้ด้วยตนเองว่าข้อความใดมีคุณค่าควรแก่การฟังมากน้อยเพียงใด ครูอาจลองให้นักเรียนฝึกการโฆษณาเพื่อนักเรียนจะได้ทราบหลักการว่าเป็นอย่างไร เมื่อตนเองได้ฟังการโฆษณาไม่ว่าจะเป็นทางการค้าหรือการเมือง นักเรียนควรจะเชื่อถือได้มากน้อยเพียงใด

ฝึกมารยาทในการฟัง

มารยาทในการฟังเป็นสิ่งสำคัญ และจำเป็นสำหรับนักเรียนในชั้นมัธยมศึกษาเป็นอย่างยิ่ง เพราะนักเรียนในวัยนี้กำลังมีความสนใจในสิ่งต่าง ๆ รอบตัวเองอย่างกว้างขวาง การฟังในชั้นเรียนอย่างสุภาพ และตั้งใจจะทำให้นักเรียนมีความเข้าใจในบทเรียน และได้รับความรู้อย่างมาก การไปฟังคำบรรยาย อภิปราย ได้วาทีนอกสถานที่ ชมละคร หรือภาพยนตร์ จะช่วยให้นักเรียนรอบรู้ และกว้างขวางยิ่งขึ้น แต่ในขณะเดียวกันหากนักเรียนไม่ได้รับการฝึกฝนในด้านของมารยาทในการฟังแล้ว ก็จะเป็นการรบกวนสมาธิผู้อื่น ก่อให้เกิดความรำคาญ ซึ่งทำให้เสียชื่อเสียงของตนเอง และสถาบันการศึกษาได้

กิจกรรมเสนอแนะมีดังนี้

1. ครูอธิบายให้นักเรียนฟังว่ามารยาทในการฟังที่ดีนั้นเป็นอย่างไร แล้วฝึกด้วยการให้นักเรียนฟังการบรรยายของครู และปฏิบัติตามนั้น หรืออาจให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายและตั้งเกณฑ์ในการฟังว่าเป็นอย่างไรบ้าง จึงจะสุภาพ
2. ครูลองให้นักเรียนอภิปรายตั้งเกณฑ์ของการฟังที่ดีว่า ควรจะเป็นอย่างไรบ้าง แล้วรวบรวมเป็นข้อ ๆ เป็นข้อตกลงของชั้นที่ทุกคนควรปฏิบัติตาม อาจเขียนเกณฑ์เหล่านั้นลงบนกระดานดำ หรือเขียนใส่แผ่นภูมิไว้ก็ได้
3. ครูบรรยายให้นักเรียนฟัง แล้วฝึกทักษะในการถามคำถามหลังจากที่เสร็จสิ้นการบรรยายแล้วฟังเสียงถึงจังหวะในการถาม ภาษาสำนวนน้ำเสียง และท่าทางที่ใช้ในการถามคำถาม
4. ฝึกมารยาทในการฟังด้วยการฟังการบรรยาย เล่าเรื่อง การรายงาน หรือการอภิปรายของเพื่อนในชั้นเรียน
5. ฝึกมารยาทในการฟังเพลง หรือฟังดนตรีที่ดี ด้วยการให้นักเรียนฟังเพลงหรือดนตรี แล้วครูแนะนำมารยาทในการฟังที่ถูกต้องตามกาลเทศะ และสังคมนิยมให้แก่นักเรียน
6. เชิญวิทยากรมาบรรยาย หรืออภิปรายให้นักเรียนฟัง โดยที่ครูแนะนำอบรมมารยาทของการฟังก่อนที่จะบรรยาย หรือการอภิปรายจะเริ่มขึ้น

การฟังแบบตีความ

ครูสามารถฝึกให้นักเรียนตีความจากสิ่งที่ได้ฟังอย่างถูกต้อง และถ่ายทอดข้อความที่ได้ฟังอย่างถูกต้อง โดยอาจจัดกิจกรรมดังนี้

1. ฟังวิทยากรบรรยายเกี่ยวกับการท่องเที่ยว และนำเสนอสถานที่
2. ฟังเพลง หรือทำนองเสนาะแล้วเขียนเรียงความแสดงจินตนาการที่ได้จากการฟังนั้น
3. ฟังการอ่านวรรณคดี แล้วแสดงบทบาท หรือแสดงท่าทางประกอบตามที่ตนมีความเข้าใจ
4. ฟังข้อความจากสารคดี หรือนิทานต่าง ๆ แล้ววาดภาพประกอบ
5. ฟังเพลงหรือทำนองเสนาะ แล้ววาดภาพประกอบแสดงความเข้าใจและจินตนาการ
6. ฟังคำพังเพย หรือสุภาษิต แล้วพูดหรือเขียนด้วยภาษาของตนเองเป็นความเรียงที่สละสลวย

สิ่งที่ควรสังเกตในการทดสอบทักษะฟัง

ครูควรตั้งเกณฑ์ไว้ว่า มีอะไรบ้างที่ครูประสงค์จะให้นักเรียนจากการฝึกทักษะ และควรชี้แจงให้นักเรียนทราบหลักเกณฑ์นั้น ๆ นอกจากครูจะวัดผลการสังเกตเองแล้ว ควรแนะนำให้ นักเรียนรู้จักการวัดผลการฟังด้วยตนเอง

ตัวอย่างคำถามที่เป็นหลักเกณฑ์ในการวัดว่า นักเรียนมีประสิทธิภาพในการฟังเพียงไร หรือได้ผลในการฟังอย่างไร

- ฟังได้ยินชัดเจนหรือไม่
- ฟังรู้เรื่องหรือไม่
- เข้าใจความหมายตรงตามผู้พูดประสงค์หรือไม่
- ฟังแล้วได้คำตอบสำหรับปัญหาที่สงสัยหรือไม่
- ฟังแล้วได้ความรู้อะไรบ้าง
- ฟังแล้วทำให้จิตใจหรืออารมณ์เป็นอย่างไร
- ฟังแล้วเชื่อหรือไม่เพราะเหตุใด
- ฟังได้เนื้อถ้อยกระตังความครบถ้วนหรือไม่
- ฟังแล้วนำไปใช้ประโยชน์อะไรได้บ้าง

- มีสมาธิแน่วแน่ในการฟังเพียงไร
- รู้จักสำรวจกิริยามารยาทในขณะที่ฟังหรือไม่
- รู้ลึกเนื้อหาหรือสนใจเรื่องที่ฟัง
- ฟังแล้วปฏิบัติตามถูกต้องหรือไม่ ฯลฯ

การสอนทักษะการพูด

ทักษะการพูดเป็นทักษะที่สำคัญยิ่งทักษะหนึ่ง ซึ่งนักเรียนจะต้องใช้เป็นอันมาก ทั้งในชั้นเรียนและในชีวิตประจำวัน ผู้ที่มีทักษะการพูดดีนั้นจะเป็นผู้ที่มีบุคลิกภาพดี เป็นที่นิยมยกย่องของผู้อื่น จะประกอบกิจการงานใด ๆ ก็ประสบผลสำเร็จ ผู้ที่มีทักษะการพูดจึงสามารถติดต่อสื่อสารกับผู้ที่มาเกี่ยวข้องได้เป็นอย่างดี ก่อให้เกิดความเข้าใจอันดีระหว่างกันและกัน ตรงกันข้ามกับผู้ที่ไม่ดีทักษะในการพูด ไม่สามารถสื่อความเข้าใจได้ดีเท่าที่ควร บางครั้งยังเป็นสาเหตุให้เกิดความเข้าใจผิดเป็นผลร้ายต่อผู้พูดเอง

การสอนทักษะการพูดนั้น ควรสอนให้สัมพันธ์กับทักษะอื่น ๆ ด้วยในการเรียนวิชาหลักภาษา วรรณคดี ควรจะได้จัดกิจกรรมการฝึกทักษะการพูดควบคู่ไปด้วย สำหรับครูที่สอนวิชาอื่น ๆ นั้น ก็ควรที่จะได้ร่วมมือกับครูภาษาไทย ด้วยการสนับสนุนให้มีการใช้ทักษะการพูดเป็นสื่อในการเรียนการสอนวิชานั้น ๆ ด้วย จะเป็นการบรรยาย อภิปราย ได้ว่าที่ การอธิบาย การสัมภาษณ์ รวมทั้งการพูดรายงาน เสนอผลงานของนักเรียนด้วย

ความสำคัญของการสอนทักษะการพูด

- การพูดเป็นทักษะการสื่อสารที่จำเป็นในชีวิตประจำวัน
 - ผู้มีความสามารถในการพูด จะเป็นผู้มีความสำเร็จในการพูด
- การสอนพูดแก่เด็กนักเรียนชั้นมัธยมมีหลายประเภท ที่สำคัญ ๆ มีดังนี้
1. การอภิปราย เด็กในชั้นมัธยม ครูมักจะมอบหมายงานให้ไปค้นคว้ามา โดยให้ไปอ่านหนังสือ แล้วนำหัวข้อและเนื้อเรื่องต่าง ๆ มาอภิปรายในชั้น
- การฝึกอภิปรายช่วยให้
- นักเรียนได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็น
 - ทำให้การพูดคล่องแคล่ว รอบคอบ ต้องคิดก่อนที่จะพูด
 - ได้แลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน

- รู้จักทำงานเป็นหมู่ ได้รับความรู้กว้างขวาง

หลักเกณฑ์ของการอภิปราย

- หาเรื่องและจัดหัวข้อเรื่องต่าง ๆ ที่จะอภิปราย
- แบ่งแยกข้อคิดเห็นต่าง ๆ เกี่ยวกับเรื่องของการอภิปราย
- สรุปและเสนอความคิดเห็นของผู้อภิปราย
- แสดงความคิดเห็นออกมาอย่างชัดเจน
- รับฟังความคิดเห็นของผู้อภิปรายคนอื่น
- ถามคำถามตรงกับเรื่องที่จะอภิปราย
- ตอบคำถามด้วยความเต็มใจ
- ไม่พูดคนเดียว
- ไม่แสดงความคิดเห็นส่วนตัวมากเกินไป

2. การเล่าเรื่อง เด็กในชั้นมัธยมควรจะมีการฝึกเล่าเรื่องหน้าชั้นต่อจากที่เคยฝึกในชั้นประถม การเล่าเรื่องนี้เป็นฝึกการพูดเป็นอย่างดี ใช้เป็นแบบฝึกหัดการเขียนเรียงความด้วยปากเปล่า เรื่องที่เด็กมัธยมจะเล่า นั้น จะเป็นเรื่องที่เด็กนำมาจากหนังสือก็ได้ เรื่องที่ฟังจากผู้อื่นก็ได้ หรือเรื่องที่เด็กมีประสบการณ์มาด้วยตนเอง หรือเรื่องที่เด็กแต่งขึ้นเอง

หลักเกณฑ์ของการเล่าเรื่อง

- ส่งเสริมให้เด็กรู้จักการอ่านเรื่องราวที่น่าสนใจ หรือเรื่องราวและประสบการณ์ที่เกิดขึ้นแก่ตนเอง แล้วนำมาถ่ายทอดให้ผู้ฟัง

- เสนอเรื่องตามลำดับตามที่เตรียมไว้ ไม่เล่าซ้ำซาก จำเจ จะนานเกินไป
- เล่าด้วยเสียงดังชัดเจน เน้น ทอเสียงเว้นระยะในที่สมควร มีมารยาทในการพูด
- ควรมีการทักทาย เพื่อเร้าความสนใจของผู้ฟัง ให้ใคร่จะไปอ่านด้วยตนเอง
- ผู้เล่าเรื่อง ครู และเพื่อนในชั้นจำเป็นต้องอภิปรายถึงตัวละครต่าง ๆ ในเรื่องที่ได้

เล่าและได้ฟังความรู้สึกและการกระทำต่าง ๆ ของตัวละครในเรื่องนั้น ๆ

- ส่งเสริมและให้กำลังใจเด็กแต่ละคนให้ได้มีโอกาสเล่าเรื่องต่าง ๆ ตามความถนัดและความสนใจของตน ไม่บังคับให้เด็กพูด ในขณะที่เด็กไม่พร้อมที่จะพูด
- สร้างบรรยากาศในห้องเรียนให้เด็กรู้สึกสบาย เช่น จัดโต๊ะเป็นวงกลม ให้เด็กทุกคนได้เห็นหน้าทั่วกัน และมีความรู้สึกสบายทั้งผู้พูดและผู้ฟัง ไม่มีอารมณ์ตึงเครียด

กลวิธีในการเล่าเรื่อง

- การใช้ท่าทางประกอบการเล่า การแสดงท่าทางที่ดีประกอบการเล่าจะช่วยให้ผู้ฟังสนใจอยู่เฉพาะผู้เล่า และเนื้อเรื่องที่เล่าเท่านั้น
- การใช้ภาษาและน้ำเสียง ผู้เล่าต้องใช้ภาษาได้อย่างเหมาะสม ควรเป็นคำพูดที่คุ้นหู เป็นคำที่ฟังแล้วทำให้เกิดภาพพจน์ มีอารมณ์คล้อยตามเนื้อเรื่อง น้ำเสียงผู้เล่าเรื่องจำเป็นต้องเน้นเสียงหนักเบาไปตามโอกาสและเหตุการณ์ของเรื่อง การเล่าเรื่องไม่ควรใช้เสียงระดับเดียวไปโดยตลอด ควรเว้นจังหวะ หรือมีกิจกรรมอื่น ๆ แทรกประกอบ เช่น การให้เด็กตอบคำถามในเรื่องที่กำลังฟังอยู่นั้น เพื่อเปลี่ยนบรรยากาศและกระตุ้นให้เด็กสนใจอยู่ตลอดเวลา
- การแสดงออกทางสีหน้า เช่น ยิ้มแย้ม สีหน้าบึ้งตึง พยักหน้า ฯลฯ ควรนำไปใช้ขณะเล่าเรื่อง แต่ต้องให้เหมาะสมและตรงกับเหตุการณ์ต่าง ๆ ในเรื่อง เพื่อให้ผู้ฟังเกิดภาพพจน์สนุกสนานตื่นเต้น นอกจากนี้ผู้เล่าควรกวาดสายตาไปทั่วห้อง และสบตากับผู้ฟังเป็นครั้งคราว
- การใช้อุปกรณ์ประกอบการเล่าเรื่อง เพื่อเร้าให้เด็กสนใจ และเข้าใจเนื้อเรื่องที่ฟังได้อย่างดี รวดเร็ว อุปกรณ์ต่าง ๆ เช่น ภาพวาด แผนที่ เครื่องบันทึกเสียงที่บันทึกเรื่องราวต่าง ๆ ไว้แล้ว และอื่น ๆ ที่จำเป็น ผู้เล่าจะต้องเลือกมาใช้ให้เหมาะสม

3. การรายงาน ชั้นมัธยมศึกษาได้มีทักษะในการพูดมากขึ้น ดังนั้นการรายงานของเด็กก็ยากขึ้น มีสาระสำคัญมากขึ้น ครูจะมอบหมายงานให้นักเรียนไปค้นคว้าจากหนังสือต่าง ๆ โดยครูให้หัวข้อในการค้นคว้า และบอกชื่อหนังสือต่าง ๆ ที่จะหาความรู้ และให้เด็กเขียนรายงานส่งเพื่อนำมารายงานหน้าชั้น

หลักการในการรายงานของเด็กมัธยม สรุปได้ดังนี้

- การเลือกหัวข้อเรื่องและเนื้อเรื่องที่มารายงานในชั้น ควรจะได้เตรียมมาเป็นอย่างดี โดยอ่านหนังสือหลาย ๆ เล่ม เพื่อให้ได้เรื่องราวที่ถูกต้อง และสมบูรณ์ ข้อความที่จะค้นคว้ามานั้น ต้องไม่ยาวหรือสั้นเกินไป
- การแบ่งเวลาให้เหมาะสมกับเนื้อเรื่องที่พูด การรายงานแต่ละครั้งไม่ควรเกิน ชั่วโมงสำหรับมัธยมศึกษาตอนปลาย มัธยมศึกษาตอนต้นควรจะเป็น 45 นาที หรือประมาณครึ่ง ชั่วโมง เด็กบางคนพูดยาว และพูดนอกเรื่องทำให้เสียเวลา รายงานไม่จบ และผู้ฟังเกิดความเบื่อหน่าย ครูจึงจำเป็นต้องชี้แจงให้เด็กที่รายงานทราบว่า ควรจะพูดคนละกี่นาที และเนื้อเรื่องที่พูดนั้นควรจะมากน้อยเพียงใด

- ขณะที่เด็กรายงานนั้น ท่วงทีวาจาในการพูด มารยาทในการพูดและการฟังของผู้ฟัง เนื้อเรื่องที่จะพูด ครูจำเป็นต้องให้หลักเกณฑ์และ ได้อภิปรายแสดงความคิดเห็นก่อนที่จะให้เด็กมา รายงานหน้าชั้น

- หลังจากที่ยายงานแล้ว ครูควรให้ความสนใจของครูเกี่ยวกับการรายงานของเด็กใน ชั้น การวิจารณ์นั้นควรเป็นไปในทำนองที่ให้กำลังใจแก่เด็ก ไม่ติเตียนเด็กจนหมดกำลังใจในขณะ เดียวกันครูก็ไม่ควรยกย่องเด็กจนเกินไป

4. การแสดงละคร เป็นการฝึกการพูดได้อย่างดีตลอดจนทำทาง เพราะเด็กจะต้องพูด ให้ได้สมบทบาทของตัวละคร การแสดงละครนอกจากฝึกการพูดของเด็กแล้ว ยังทำให้ครูทราบถึง ความรู้สึกนึกคิดในใจของเด็กด้วย

หลักเกณฑ์การแสดงละคร

- ก่อนแสดงเด็กต้องเข้าใจเรื่องราวแล้วเป็นอย่างดี
- เป็นเรื่องง่าย ๆ เป็นกิจกรรมประกอบบทเรียน
- ให้เด็กทุกคนได้มีโอกาสแสดงทุกคน
- ไม่ควรเตรียมมาก จะทำให้รู้สึกว่าแสดงเป็นการยาก

ถ้าเป็นไปได้โรงเรียนควรจัดให้เด็กมีการแสดงทางวิทยุบ้าง เช่นผลิตเปลี่ยนกันให้จัดหา ข่าว เรื่องมีทั้งประเภทบันเทิงคดี สารคดี และเกร็ดความรู้ แข่งขันการตอบปัญหา

5. การได้วาที ควรเป็นเรื่องง่าย เหมาะกับวัยของเด็ก การได้วาทีจะช่วยให้เด็กเป็นคนกล้าพูด คล่องแคล่ว มีเชาวน์ไหวพริบและปฏิภาณในการที่จะมาโต้ตอบ และทำให้มีความรู้ กว้างขวาง เพราะเด็กต้องอ่านหนังสือมาก

หลักเกณฑ์ในการได้วาที

- ให้ทราบหลักการได้วาที หน้าที่ของฝ่ายเสนอ
- ให้รู้จักค้นคว้าหาความรู้ประกอบการพูด
- การใช้คำพูดต้องใช้คำสุภาพ ไม่ใช่ภาษาตลาดและสแลง
- ให้รู้จักนำคำพูดของคนสำคัญ สุภาษิต มาอ้างอิงประกอบการพูด

จุดประสงค์การเรียนรู้ของการสอนทักษะการพูด

1. เพื่อให้นักเรียนสามารถพูดหน้าชั้นเรียนและในที่ประชุม ได้อย่างถูกต้องตามหลักเกณฑ์การพูด
2. เพื่อให้นักเรียนมีความสามารถเล่าเรื่องประสบการณ์ให้ผู้ฟัง

3. เพื่อให้นักเรียนมีความสามารถสนทนา แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับบุคคลต่าง ๆ ได้
4. เพื่อให้นักเรียนสามารถพูดอธิบาย ชี้แจงเหตุผลในกรณีต่าง ๆ ได้
5. เพื่อให้นักเรียนมีความสามารถบรรยายเกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ ได้
6. เพื่อให้นักเรียนมีความสามารถแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ ได้
7. เพื่อให้นักเรียนมีความสามารถอภิปรายในรูปแบบต่าง ๆ ได้
8. เพื่อให้นักเรียนมีความสามารถสนับสนุนหรือคัดค้านได้อย่างมีเหตุผล
9. เพื่อให้นักเรียนมีความสามารถสัมภาษณ์บุคคลต่าง ๆ เพื่อแสวงหาความรู้และเก็บ

ข้อมูลต่าง ๆ ได้

10. เพื่อให้นักเรียนมีความสามารถโต้วาทีในกัตุตติต่าง ๆ ได้
11. เพื่อให้นักเรียนมีความสามารถใช้ถ้อยคำได้ถูกต้อง และเหมาะสมกับกาลเทศะและ

บุคคล

12. เพื่อให้นักเรียนมีความสามารถพูดวิจารณ์ถ้อยคำ ข้อความ และสำนวนภาษาที่ใช้ใน

สื่อมวลชนได้

13. เพื่อให้นักเรียนมีความสามารถสรุปความได้อย่างมีประสิทธิภาพ
14. เพื่อให้นักเรียนมีความสามารถติดต่องานและธุรกิจต่าง ๆ ได้

กิจกรรมเสนอแนะ

1. ครูกำหนดบทบาทให้นักเรียนสองคนออกไปสนทนาหน้าชั้น นักเรียนที่เหลือคอย

สังเกตพฤติกรรม วิจารณ์ในแง่ของมารยาทและศิลปะของการสนทนา

2. แบ่งกลุ่มนักเรียนอภิปราย ระดมความคิดเกี่ยวกับลักษณะการพูดที่ดี หรือวิชาอื่น ๆ

ตามที่ครู และนักเรียนเห็นเหมาะสม

3. มอบหมายงานให้นักเรียนไปศึกษาค้นคว้าเป็นรายบุคคลหรือกลุ่ม แล้วให้ทุกคนได้มีโอกาสนำมารายงานหน้าชั้น ทั้งนี้ครู และนักเรียนจะร่วมกันอภิปราย ถึงกลวิธีในการรายงานที่ดีเสียก่อน

4. มอบหมายให้นักเรียนไปผลิตอุปกรณ์ ที่จะใช้ประกอบการเรียนการสอนภาษาไทย เช่น ทำอาวุธ ช้างทรง ม้าทรง เครื่องสูง ขบวนเรือ เป็นต้น แล้วให้นักเรียนแสดงผลงานหน้าชั้น

5. ให้นักเรียนไปคิดสร้างเกม แต่งเพลงปริศนาคำทาย แล้วออกมารายงานหน้าชั้นให้เพื่อนฟัง และให้เพื่อนลองร่วมกิจกรรม

6. ให้นักเรียนสมมติเป็นตัวละครในวรรณคดี ให้นักเรียนตัดสินใจกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งตามที่นักเรียนเห็นสมควร โดยไม่จำเป็นต้องเป็นไปตามเนื้อเรื่อง แล้วให้นักเรียนชี้แจงแสดงเหตุผลในการตัดสินใจนั้น ๆ

7. นำสำนวนภาษาที่ใช้ในหนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ ภาษานิต ภาษาเขียนของนักเรียนตลอดจนการเข้าประโยค การใช้ถ้อยคำสำนวนที่ไม่ถูกต้อง ที่รวบรวมจากผลงานของนักเรียนมาให้นักเรียนอภิปรายแสดงความคิดเห็น และช่วยกันแก้ไขให้ถูกต้อง

8. ให้นักเรียนอภิปรายแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ เช่น การวางตัวในสังคม การคบเพื่อน การบำเพ็ญประโยชน์ หรือปัญหาต่าง ๆ เช่น ปัญหายาเสพติด ปัญหาสุขภาพอนามัยของประชาชน ปัญหาสิ่งแวดล้อมเป็นพิษ ฯลฯ

9. เมื่อมีการบรรยาย อภิปราย หรือโต้วาที ที่จัดขึ้นทั้งในและนอกโรงเรียน ให้นักเรียนไปฟังแล้วเขียนรายงาน แล้วนำมาวิจารณ์ในชั้น

10. ให้นักเรียนสร้างแบบสัมภาษณ์ แล้วออกไปสัมภาษณ์บุคคลในชุมชนเกี่ยวกับเรื่องปัญหาการใช้ภาษา เช่น การใช้ภาษาของหนังสือพิมพ์ ภาษาโฆษณา ภาษาสแลง เป็นต้น แล้วเก็บรวบรวมข้อมูลนำมาเสนอเป็นตาราง แผนภูมิ หรือกราฟ

11. จัดให้มีกิจกรรมต่าง ๆ เช่น

- เปิดแถบบันทึกเสียง แล้วให้บรรยายความรู้สึกที่เกิดขึ้นจากการฟังเพลงนั้น ๆ
- เล่าเรื่องหรือนิทานให้ฟังเพียงครึ่งเรื่อง แล้วให้นักเรียนเล่าต่อให้จบ
- อ่านบทสนทนาของตัวละครหรือนวนิยายให้ฟัง แล้วให้นักเรียนทายเหตุการณ์ที่จะ

เกิดขึ้นต่อไป

สิ่งที่ควรสังเกตในการทดสอบทักษะการพูด

ครูควรตั้งหลักเกณฑ์ไว้ว่า มีอะไรบ้างที่ครูประสงค์จะให้นักเรียนได้จากการฝึกทักษะการพูด และควรชี้แจงให้นักเรียนทราบหลักเกณฑ์นั้น นอกจากครูจะวัดผลเองแล้ว ควรแนะนำให้ นักเรียนรู้จักวัดผลการพูดของตนเองด้วย

ตัวอย่างคำถามที่เป็นหลักเกณฑ์ในการวัดว่านักเรียนมีประสิทธิภาพในการพูดเพียงไร

- เสียงดังฟังชัดเจนหรือไม่ ออกเสียงได้ถูกต้องหรือไม่
- ใช้ถ้อยคำสำนวนเหมาะสมหรือไม่
- ประหม่าหรือไม่ในขณะที่พูด

- ทำให้ผู้อื่นเข้าใจความคิดของตนได้แจ่มแจ้งหรือไม่
- พูดได้เนื้อถ้อยกระตือรือร้นและมีเหตุผลหรือไม่
- ข้อเท็จจริงที่เสนอในการพูดนั้นเชื่อถือได้หรือไม่
- เรื่องที่พูดน่าสนใจหรือไม่
- การพูดนั้นกระทบกระเทือนใจผู้ใดหรือไม่
- เรื่องที่พูดนั้นเป็นประโยชน์ในด้านใดบ้าง
- ข้อความที่พูดกะทัดรัดหรือเยิ่นเย้อ
- ข้อความที่พูดตรงประเด็นหรือไม่
- มารยาทในการพูดเหมาะสมหรือไม่

การที่จะทราบว่านักเรียนมีประสิทธิภาพในการพูดเพียงใดนั้น อาจใช้วิธีวัดผลได้หลายวิธีดังต่อไปนี้

1. สังเกตการพูดของนักเรียน และเปรียบเทียบให้ทราบว่าดีขึ้นเรื่อย ๆ หรือไม่
 2. สัมภาษณ์ โดยตั้งคำถามหรือกำหนดหัวข้อเรื่องให้พูด แล้วให้คะแนน
 3. จัดให้ทำกิจกรรมบางอย่าง เช่น ให้ประชุมปรึกษา ให้อภิปรายเป็นคณะ ให้พูดในที่ประชุม แล้วให้คะแนน
 4. ตั้งกรรมการจากนักเรียนในชั้นให้ลงคะแนนให้ผู้พูดในการพูดหน้าชั้น
 5. มอบปัญหาให้ไปแก้ โดยที่ต้องใช้การพูดเข้าช่วยในการแก้ปัญหา นั้น เช่น นักเรียนชอบทั้งเศษกระดาษ ก็ให้จัดคณะอภิปรายเรื่อง "การช่วยกันรักษาความสะอาดของโรงเรียน"
- ถ้าผลปรากฏดีก็ถือว่าแก้ปัญหาได้สำเร็จ

การสอนทักษะการอ่าน

ทักษะการอ่านเป็นทักษะที่สำคัญและใช้มากในชีวิตประจำวัน เพราะเป็นทักษะที่นักเรียนใช้แสวงหาสารวิชาการต่าง ๆ เพื่อความบันเทิงและการพักผ่อนหย่อนใจ ผู้ที่มีนิสัยรักการอ่านและมีทักษะในการอ่าน มีอัตราเร็วในการอ่านสูง ย่อมแสวงหาความรู้และการศึกษาเล่าเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถนำความรู้ที่ได้จากการอ่านไปใช้ในการพูด และการเขียนได้เป็นอย่างดี ในต่างประเทศปัจจุบันนี้ ได้มีการส่งเสริมทักษะการอ่านเป็นอย่างมากทั้งในระดับประถมและมัธยมศึกษา เพราะถือว่าหากนักเรียนมีพื้นฐานทักษะการอ่านดีแล้ว ย่อมสามารถนำไปใช้เป็น

เครื่องมือในการศึกษาหาความรู้ในสาขาวิชาอื่น ๆ ได้เป็นอย่างดี

ความสำคัญของการสอนอ่าน

- การอ่านเป็นเครื่องมือแสวงหาความรู้ที่สำคัญที่สุด
- การฝึกฝนการอ่านจะทำให้ผู้อ่านหนังสือเป็น และมีนิสัยในการอ่าน
- การอ่านทำให้เป็นผู้มีความรอบรู้ สามารถปรับตัว และดำรงชีวิตอยู่ในสังคม

ปัจจุบันได้อย่างมีความสุข

เนื้อหาเกี่ยวกับการอ่านที่สำคัญ มีดังนี้

1. การอ่านในใจ
2. การอ่านออกเสียง
3. การอ่านทำนองเสนาะ การขับร้องเพลงไทยเดิม และเพลงปฎิภาณีย์

การสอนอ่านในใจ

ในชีวิตประจำวันเด็กมีสิ่งที่จะต้องอ่านในใจอยู่เป็นอันมาก ดังนั้นการสอนอ่านในใจ ครูควรมุ่งให้นักเรียนสามารถจับใจความสำคัญ รู้เรื่องราวของข้อความที่ได้อ่าน และอ่านได้รวดเร็ว เป็นสำคัญ เพื่อจะช่วยให้นักเรียนได้อ่านมาก ทำให้มีความรู้มาก และสามารถทำงานที่ครูมอบหมายให้ทั้งวิชาภาษาไทย และวิชาอื่น ๆ ได้เสร็จเรียบร้อยในเวลาอันรวดเร็ว และมีคุณภาพดี นอกจากนั้นก็ยังเป็นการรู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์อีกด้วย

การสอนอ่านในใจครูควรแบ่งลงในสิ่งต่อไปนี้

ก. ความเข้าใจ คือความสามารถที่จะเข้าใจในลายลักษณ์อักษรหรือข้อความที่อ่านอย่างครบถ้วน คืออ่านรู้เรื่องนั่นเอง ในเรื่องการอ่าน ความเข้าใจเป็นสิ่งสำคัญอันดับหนึ่ง จึงไม่ควรจะอ่านเร็วเกินไปจนไม่รู้เรื่อง คนเราจะอ่านหนังสือได้เข้าใจเพียงไรนั้นย่อมแล้วแต่ประสบการณ์ และการศึกษาที่ได้รับมา เมื่อได้เห็น ได้อ่าน และได้ฟังมากขึ้นก็ย่อมจะเข้าใจโลกดีขึ้น และมีผลให้อ่านหนังสือเข้าใจได้รวดเร็ว และลึกซึ้งยิ่งขึ้นด้วย

สิ่งสำคัญที่จะทำให้อ่านเข้าใจดีก็คือ ต้องรู้คำให้มากพอ จนกระทั่งสามารถเข้าใจได้ว่าผู้เขียนหมายความว่าอะไรในการใช้คำและข้อความนั้น ๆ นอกจากนั้นความเข้าใจในการอ่านยังกินความไปถึงความสามารถที่จะตัดสินใจได้ว่า อะไรเป็นความตั้งใจของผู้แต่ง และสามารถนำความคิดของผู้แต่งมาใช้กับสถานการณ์ใหม่ได้ ถ้าผู้อ่านเปรียบเทียบสิ่งที่ตนรู้อยู่ก่อนแล้วกับสิ่งที่ผู้เขียนกล่าวไว้ และตัดสินใจได้ว่าควรเชื่อหรือไม่ควรเชื่อ ผู้แต่งบางคนอาจเสนอความคิด

ยกตัวอย่าง และให้รายละเอียดทั้งไว้ให้ผู้อ่านตัดสินใจเองว่า สิ่งเหล่านี้จะสนับสนุนความคิดของเขาในแง่ใด

ข. **ความเร็ว** ความเร็วในการอ่านมีความสำคัญรองลงมาจากความเข้าใจ ผู้อ่านเร็ว และอ่านมาก ย่อมได้เปรียบทั้งด้านการเรียน การทำงาน และความรู้รอบตัว นักเรียนจะอ่านได้เร็วขึ้น ถ้าครูชี้ให้เห็นประโยชน์ของความเร็ว แนะนำวิธีอ่านที่ถูกต้องให้ และให้ฝึกหัดโดยมีครูควบคุมบ้าง หรือฝึกหัดด้วยตนเองตามลำพัง สิ่งที่เป็นอุปสรรคต่อความเร็วมีหลายอย่าง ครูควรสังเกต และศึกษาให้เข้าใจ แล้วหาทางขจัด เช่น ความใจลอย จะทำให้อ่านช้าลง นิสัยการออกเสียง การอ่านออกเสียงในขณะที่อ่านจะทำให้ช้าลง ศัพท์และคำยาก มักทำให้ผู้อ่านต้องหยุดอยู่นานเพื่อเดาความหมาย เป็นต้น

ค. **วิจารณ์** เป็นส่วนหนึ่งของความเข้าใจ เรื่องวิจารณ์เป็นเรื่องที่สำคัญ เพราะปัจจุบันมีการโฆษณาอยู่รอบตัว หากไม่เข้าใจไม่พิจารณาจะทำให้ตกเป็นเหยื่อในการโฆษณาเหล่านั้นได้ง่าย นอกจากนี้ การอ่านอย่างมีวิจารณ์ จะช่วยให้ผู้อ่านได้ประโยชน์อย่างแท้จริง มิใช่เพียงแต่รับทราบคำนอกเล่าของผู้เขียนตามตัวอักษรเท่านั้น ผู้อ่านจะนำเอาความคิดของผู้เขียนมาประสมกับความคิดของตน ทำให้เกิดความคิดใหม่ แล้วนำไปใช้ให้เป็นประโยชน์ได้

ง. **นิสัย** นิสัยเป็นสิ่งที่เกิดได้เพราะการฝึก นิสัยในการอ่านก็เช่นเดียวกัน ซึ่งมีอยู่หลายอย่าง เช่นความตั้งใจแน่วแน่ในการอ่าน การไม่ออกเสียง ไม่ทำปากขมุขขมิบ ไม่ใช่ใช้นิ้วหรือดินสอชี้ในเวลาอ่าน การฝึกนิสัยในการเปิดพจนานุกรมเมื่อติดศัพท์ เพื่อช่วยการอ่าน จะช่วยให้รู้คำถูกต้องกว้างขวาง นิสัยการจดบันทึกสิ่งที่อ่าน เป็นต้น นิสัยรักการอ่าน เป็นสิ่งซึ่งปลูกฝังในตัวนักเรียนเหมือนกัน เพราะครูจะหวังนิสัยนี้ขึ้นในตัวเด็กทุกคนย่อมไม่ได้ ผู้มีนิสัยรักการอ่านย่อมมีความรู้กว้างขวาง และประสบความสำเร็จมากกว่าผู้ที่ไม่มีความรักการอ่าน

จ. **ความสนใจในการอ่าน** ความสนใจอย่างสม่ำเสมอจะช่วยให้ใจแน่วแน่ จะทำให้อ่านจบเร็ว และเข้าใจดี ทำให้เกิดนิสัยรักการอ่าน มีความรู้กว้างขวาง ครูควรส่งเสริมให้นักเรียนอ่านทั้งบันเทิงคดี สารคดี ข่าว ควรให้สนใจทุกเรื่อง จะมากน้อยเพียงใดก็ขึ้นอยู่กับอิทธิพลของเด็ก

ในการสอนอ่านในใจ ถ้าครูสามารถสอนให้เกิดผลทั้ง 5 ข้อแก่นักเรียน ก็นับว่าครูประสบผลสำเร็จแล้วเป็นส่วนใหญ่

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนสามารถเล่าเรื่องย่อของเรื่องที่อ่านทั้งด้านการพูด และการเขียน
2. เมื่อกำหนดข้อความให้อ่าน นักเรียนสามารถตั้งชื่อเรื่อง ได้เหมาะสม
3. สามารถตอบคำถามเกี่ยวกับเรื่องราวที่อ่านได้ถูกต้อง
4. สามารถพูดอภิปราย วิเคราะห์เรื่อง เหตุการณ์ พฤติกรรมหรือการตัดสินใจของตัวละครในเรื่องได้
5. เมื่อได้อ่านข้อความ บทละคร หรือเรื่องราวต่าง ๆ แล้ว นักเรียนสามารถเขียนเป็นละคร บทแสดงบทบาทสมมติ และแสดงได้

กิจกรรมเสนอแนะ

1. ครูให้นักเรียนช่วยกันหาบทความที่เหมาะสมให้นักเรียนทุกคนอ่าน แล้วให้นักเรียนเล่าเรื่องหรือให้ช่วยกันเล่าเรื่องต่อ ๆ กัน
2. มอบหมายให้นักเรียนไปอ่านข่าวที่น่าสนใจ 2-3 ข่าว แล้วตัดข่าวนั้นมาโดยตัดหัวข่าวออก นำมาแลกเปลี่ยนกันอ่านในใจแล้วให้เขียนหัวข่าวให้เหมาะสมกับข่าวนั้น ๆ
3. ให้นักเรียนอ่านข้อความในใจ ครูถามปากเปล่าหรือข้อเขียน คำถามนั้นครอบคลุมเนื้อหาที่อ่านทั้งหมด
4. นักเรียนอ่านในใจเรื่องในวรรณคดี แล้วอภิปรายหรือวิจารณ์นิสัยและพฤติกรรมของตัวละคร หรือแบ่งกลุ่มเขียนบทเพื่อการแสดงต่อไป

การสอนอ่านออกเสียง

ในระดับมัธยมศึกษา นักเรียนยังคงต้องฝึกฝนในการอ่านออกเสียง แม้ว่าจะน้อยกว่าในระดับประถมก็ตาม ดังนั้นครูจำเป็นต้องฝึกให้นักเรียนอ่านออกเสียง ได้ถูกต้องชัดเจน คล่องแคล่ว มีจังหวะเหมาะสม อ่านเหมือนเสียงพูดที่มีอารมณ์ และความรู้สึกสอดแทรกอยู่ด้วย โดยมากจะฝึกเป็นรายบุคคล ควรเลือกเฉพาะบางตอนที่สนใจ มิใช่ทุกหน้า ในการฝึกครูควรมุ่งการอ่านออกเสียงเป็นสำคัญว่าเสียงดังฟังชัด ถูกต้องชัดเจน คล่องแคล่ว ผู้ฟังเข้าใจดีเพียงไร การจับใจความหรือเรื่องราวได้มากนักน้อยเพียงใดนั้น ไม่สำคัญ เพราะไม่ใช่วัตถุประสงค์ที่แท้จริง

การวัดผลการอ่านออกเสียงนี้จึงถือว่า อ่านแล้วผู้ฟังเข้าใจชัดเจนเพียงใด ถ้าผู้ฟังได้รับความพอใจหรือเข้าใจก็เป็นอันว่าใช้ได้

ที่สำคัญคือ ครูควรแนะนำให้นักเรียนเข้าใจ ทำไมจึงต้องมีการฝึกอ่านออกเสียง

ในชั้นเรียน และเมื่อได้ฝึกดีแล้ว นักเรียนจะได้รับประโยชน์ได้บ้าง

จุดประสงค์การเรียนรู้ของการสอนอ่านออกเสียง

1. เพื่อให้ นักเรียนสามารถอ่านออกเสียงคำศัพท์ หรือคำที่ออกเสียงยาก ๆ ได้อย่างถูกต้องตามอักขรวิธี และตามความนิยม
2. นักเรียนสามารถอ่านข่าวในทำนองที่นักเรียนเป็นโฆษกได้
3. สามารถวิจารณ์การอ่านของเพื่อน หรือการอ่านของตนเองจากเทปบันทึกเสียงได้
4. นักเรียนสามารถอ่านบทละครจากแบบเรียนวรรณคดี หรือบทที่กำหนดให้โดยอ่านออกเสียงเหมือนเสียงพูดได้
5. นักเรียนสามารถแต่งประโยค ข้อความ หรือคำประพันธ์ง่าย ๆ สำหรับฝึกอ่านออกเสียง ร ล หรือคำควบกล้ำได้

กิจกรรมเสนอแนะ

1. มอบหมายให้นักเรียนรวบรวมคำศัพท์ คำยาก เขียนลงในแผ่นปลิว หรือบัตรคำ พร้อมเขียนวิธีอ่าน แล้วให้นักเรียนอ่านออกเสียงให้ถูกต้อง
2. สร้างสถานการณ์ให้นักเรียนเป็นโฆษกอ่านข่าว แล้วให้เพื่อนวิจารณ์เกี่ยวกับการออกเสียง ท่าทาง การพลิกหน้ากระดาษ การจับดาผู้ฟัง
3. บันทึกเสียงการอ่านของนักเรียนเป็นรายบุคคล นำมาเปิดให้นักเรียนฟัง ให้ช่วยกันวิจารณ์การอ่านของตน และเพื่อน ๆ ในชั้น

การสอนทักษะการเขียน

ทักษะการเขียนเป็นทักษะที่มีความสลับซับซ้อนกว่าทักษะการใช้ภาษาอื่น ๆ นักเรียนจะเขียนได้ดีก็ต่อเมื่อฟังมาก อ่านมาก มีประสบการณ์กว้างขวาง นักเรียนที่เขียนได้ดีมักจะเป็นผู้ที่มีความรู้ในการพูดดี ความรู้ทางหลักภาษาก็เป็นองค์ประกอบสำคัญที่จะช่วยให้นักเรียนสามารถเลือกใช้ถ้อยคำได้อย่างเหมาะสม และสามารถเรียบเรียงประโยคได้อย่างสละสลวย

ความสำคัญของการเขียน

- การเขียนเป็นทักษะการส่งสารที่สำคัญในชีวิตประจำวัน
- การเขียนต้องอาศัยความรู้ การเรียบเรียงความคิด ตลอดจนศิลปะการใช้ถ้อยคำสำนวนภาษา

- การเขียนเป็นเครื่องแสดงออกถึงความสามารถ อุปนิสัย รสนิยม เจตคติ และอุดมคติ การสอนเขียนโดยทั่ว ๆ ไปมักจะประกอบไปด้วยเนื้อหา ดังนี้

1. การคัดลอกข้อความและการสะกดคำ ได้แก่ การคัดลายมือ การสะกดคำยาก
2. การเขียนเรียบเรียงข้อความ ได้แก่ เรียงความ ย่อความ เขียนรายงาน บันทึก เหตุการณ์ บันทึกการประชุม เขียนอธิบาย เขียนแสดงความรู้สึก การถอดคำประพันธ์
3. การเขียนเพื่อติดต่อสื่อสาร ได้แก่ บันทึกหนังสือราชการ จดหมายส่วนตัว จดหมายธุรกิจ จดหมายราชการ
4. การเขียนในโอกาสต่าง ๆ ได้แก่ บัตรอวยพร บัตรเชิญ ประกาศ โฆษณา คำสั่ง
5. การเขียนเชิงสร้างสรรค์ ได้แก่ คำขวัญ บทความ พรรณนา ร้อยแก้วสั้น ๆ แต่งคำประพันธ์ เพลง เรื่องสั้น นวนิยาย

จุดประสงค์การเรียนรู้ในการสอนทักษะการเขียน

1. เพื่อให้นักเรียนมีความสามารถเขียนหนังสือได้ชัดเจน สวยงาม น่าอ่าน เป็นระเบียบ และรวดเร็ว
2. เพื่อให้นักเรียนมีความสามารถเขียนหนังสือได้ถูกต้องตามความนิยม และอักขรวิธี
3. เพื่อให้นักเรียนมีความสามารถใช้คำได้ถูกต้องเหมาะสมกับเนื้อความ และความนิยม
4. เพื่อให้นักเรียนมีความสามารถถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดออกมาเป็นภาษาที่กะทัดรัด สละสลวยชัดเจน เข้าใจง่าย
5. เพื่อให้นักเรียนมีความสามารถแก้สำนวนภาษาที่ใช้กันอย่าง ไม่ถูกต้องให้ถูกต้องตามหลักภาษาได้
6. เพื่อให้นักเรียนมีความสามารถเขียนเล่าเรื่องต่าง ๆ ตามที่ต้องการได้
7. เพื่อให้นักเรียนมีความสามารถเขียนตอบคำถามได้ตรงประเด็น
8. เพื่อให้นักเรียนมีความสามารถเขียนได้ถูกต้องตามรูปแบบการเขียนทุกประการ
9. เพื่อให้นักเรียนมีความสามารถเขียนเรื่อง โดยใช้ถ้อยคำชักจูง โน้มน้าวใจให้ผู้อื่นคล้อยตามได้
10. เพื่อให้นักเรียนมีความสามารถใช้เครื่องหมายวรรคตอนได้ถูกต้อง

ตัวอย่างการสอนทักษะการเขียนที่สำคัญ

การคัดลายมือและการสะกดคำยาก

การคัดลายมือ เป็นทักษะที่ครูมัธยมไม่ควรละเลย ควรนำมาฝึกให้นักเรียนบ่อย ๆ เพราะปัจจุบันลายมือไม่ค่อยสวย ไม่ใคร่จะเอาใจใส่ในลายมือของตน เมื่อเริ่มละเลยตั้งแต่ยังเป็นนักเรียน เมื่อออกไปประกอบอาชีพก็จะติดเป็นนิสัย ดังนั้นครูจึงควรให้ความสำคัญกับการคัดลายมือของนักเรียนให้มาก

สิ่งที่ควรพิจารณาในการสอนคัดลายมือได้แก่

1. ท่านั่ง ให้นั่งเขียนในท่าที่สบาย ไม่งอตัว จับปากกาให้ถูกต้อง ไม่ก้มหน้านานเกินไป หรือเงยหน้าห่างจากกระดานมากเกินไป

2. กวดขันการเขียนตัวอักษรให้ถูกวิธี และไม่ให้ห้วนด

3. ตัวอักษรให้มีขนาดเท่า ๆ กัน ไม่ใหญ่บ้างเล็กบ้าง หรือไม่เป็นระเบียบ ตัวอักษรทุกตัวควรเขียนให้สม่ำเสมอ เว้นช่องไฟให้งามตา

4. การฝึกครั้งแรก ๆ ควรฝึกให้เป็นตัว ๆ แล้วจึงเป็นคำ เป็นประโยค ครูอาจหาตัวอย่างหรือแบบฝึกหัดการเขียนให้นักเรียนดู

5. การคัดลายมือให้คัด 2 แบบ คือคัดลายมือบรรจง และหวัดแกมบรรจง

6. ความสะอาดเรียบร้อย ควรฝึกให้ติดเป็นนิสัย ไม่เขียนผิดพลาดบ่อย ๆ ไม่ขูดลบขีดฆ่าจนสกปรก เพราะอาจจะติดนิสัยไปจนโต ครูอาจหาตัวอย่างการคัดลายมือที่สะอาดสวยงามมาให้ให้นักเรียนดู หรืออาจจัดให้มีการประกวดคัดลายมือเป็นครั้งคราว

การสะกดคำยาก ที่สอนแบบเก่าคือการสอนให้เขียนตามคำบอก ซึ่งเป็นวิธีสอนที่นักเรียนเบื่อหน่ายจนไม่เห็นความสำคัญของการสะกดคำให้ถูกต้อง เช่นเดียวกับความเบื่อหน่ายในการคัดลายมือที่ซ้ำซากจำเจ ดังนั้นครูจึงควรคิดหาวิธีการ และพลิกแพลงการสอนให้น่าสนใจ เช่น สอดแทรกเข้าไปในการสอนอ่าน วรรณคดี และการเขียนอื่น ๆ ได้

กิจกรรมเสนอแนะเกี่ยวกับการคัดลายมือและการสะกดคำยาก

1. นำบทความหรือหนังสือให้นักเรียนอ่านในเวลาที่กำหนดให้ แล้วให้นักเรียนลอกข้อความที่เห็นว่ามีความน่าสนใจและมีข้อคิดที่ตีสงครุ โดยที่ครูเน้นที่เรื่องความถูกต้องไม่ตกหล่น รวมทั้งความประณีตบรรจงด้วย

2. มอบหมายให้นักเรียนไปอ่านบทความจากวารสารต่าง ๆ แล้วให้คัดลอกข้อความที่

น่าสนใจใส่ลงในบัตรรายการ โดยเน้นให้นักเรียนเขียนบรรณานุกรมให้ถูกต้อง

3. ให้นักเรียนเขียนประกาศ โฆษณา หรือบัตรเชิญ โดยเน้นที่ความเป็นระเบียบ เรียบร้อย สวยงาม ประณีต

4. ทำบัญชีคำยากให้นักเรียนได้ศึกษาแต่ละสัปดาห์นำคำเหล่านั้นมาให้นักเรียนเขียนเป็นคำ ๆ ให้นักเรียนตรวจคำตอบเองหรือแลกเปลี่ยนตรวจ แล้วให้นักเรียนแต่ละคนบันทึกผลการสะกดคำของตนไว้เพื่อพัฒนาการของตนเอง

5. แจกข้อความที่มีความยาวประมาณ 10-15 บรรทัด ในข้อความมีคำที่สะกดถูกและผิด ให้นักเรียนหาคำที่สะกดผิด และแก้ไขให้ถูกต้อง ในกรณีที่ไม่น่าใจให้เปิดพจนานุกรมช่วยด้วย

การสอนการเขียนเรียงความ

การสอนเรียงความมีจุดมุ่งหมายให้นักเรียนได้ฝึกถ่ายทอดความรู้ ความคิดความเข้าใจ ความรู้สึกต่าง ๆ ออกมาเป็นภาษาเขียนที่กะทัดรัด สละสลวยแจ่มแจ้ง ทำให้ผู้อ่านเข้าใจได้ตามความต้องการ การฝึกเขียนเรียงความ ควรให้มีความยากง่ายเหมาะสมแก่วัย และความสามารถของเด็กเฟื่องเลี้ยงถึงความถูกต้องตามอักขรวิธี การเรียงคำในประโยค การแบ่งวรรคตอน การลำดับความ และสรุปความ ควรเขียนให้อ่านง่าย ชัดเจน เรียบร้อย รวดเร็ว ตลอดจนฝึกศิลปะการเขียน คือให้รู้จักเลือกสรรคำโวหารให้เหมาะสมกับกาลเทศะ และบุคคล

คำแนะนำในการสอนเรียงความ

1. ควรเลือกเรื่องที่น่าสนใจ เหมาะกับระดับความรู้ของนักเรียน วิธีที่จะทราบว่าเป็นเรื่องที่นักเรียนสนใจเรื่องใดบ้าง อาจทำได้โดยให้นักเรียนเขียนชื่อเรื่องที่นักเรียนอยากจะเขียนมาคนละ 3-4 เรื่อง แล้วประมวลไว้ แล้วคัดเรื่องที่เห็นว่าเหมาะสมมาให้เขียน การให้โอกาสแก่นักเรียนที่จะได้เขียนเรื่องที่สนใจ จะทำให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการเขียนดีกว่าที่ครูกำหนดให้เขียนทุกครั้งไป

2. ความคิดเห็นในการเขียนเรียงความเป็นสิ่งสำคัญ ครูควรหาวิธีเร้าใจให้นักเรียนคิดว่า จะเขียนอย่างไรจึงจะน่าสนใจ ด้วยการให้นักเรียนสังเกตสิ่งที่อยู่รอบ ๆ ตัว แล้วบันทึกด้วยถ้อยคำที่ง่าย ๆ ให้รู้สึกว่าเขียนขึ้นดั่งง่ายไม่มีพิธีรีตรองเมื่อนักเรียนเคยชินรู้สึกว่าการประสบความสำเร็จในการเขียน จึงถึงขั้นให้ขีดเกลาภาษาให้สละสลวยในตอนหลัง นอกจากนั้นครูควรฝึกให้นักเรียนรู้จักใช้ความคิดในการวางโครงเรื่อง หรือทำสังเขปข้อเรียงความด้วย

3. การใช้อุปกรณ์การสอนจะช่วยให้การเขียนเรียงความดีขึ้น เช่น ภาพ รูปปั้น

ของจริง มาให้นักเรียนฝึกเขียนพรรณนาโวหาร การเขียนเรียงความไม่จำเป็นต้องให้ทำเรื่องยาว ๆ เสมอไป อาจฝึกเขียนสั้น ๆ บ่อยครั้ง สลับกับการเขียนเป็นเรื่องยาวก็ได้

4. การสอนเรียงความอาจทำได้หลายวิธี เช่น เริ่มด้วยการแต่งประโยคสั้น ๆ ด้วยการกำหนดคำให้แล้วนำประโยคนั้น ๆ มาเรียบเรียงเป็นข้อความ หรือนำไปศึกษานอกสถานที่ แล้วกลับมาเขียนเรียงความ หรือรายงานการไปสถานที่เหล่านั้น หรือให้นักเรียนผลัดกันเล่าประสบการณ์ที่น่าสนใจ แล้วเขียนเกี่ยวกับประสบการณ์นั้น ๆ เพราะจะทำให้นักเรียนสะดวกใจ และสามารถเขียนได้ดี

5. ในการเขียนเกี่ยวกับเรื่องที่เป็นความรู้ ควรแนะวิธีหาความรู้ให้นักเรียน เช่น ค้นจากหนังสือหลาย ๆ เล่ม สัมภาษณ์ผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับเรื่องนั้น ๆ ครูควรฝึกนักเรียนรู้จักวิธีการใช้ห้องสมุดอย่างถูกต้อง จะเป็นทางส่งเสริมให้นักเรียนแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง

การสอนการเขียนย่อความ

ย่อความคือการสรุปความหรือสาระสำคัญของข้อความยาว ๆ ไม่ใช้การลอกข้อความ แต่ต้องอ่านให้เข้าใจแล้วเขียนใจความสำคัญเป็นสำนวนของนักเรียนเอง

การย่อความเป็นวิชาที่อ่านวยประโยชน์แก่ชีวิตประจำวันมาก และใช้อยู่เสมอ ทั้งในการฟัง การอ่าน และในการศึกษาหาความรู้ในทุกสาขาวิชา

คำแนะนำในการสอนย่อความ

1. ชี้แจงให้นักเรียนเห็นคุณค่าของการย่อความ ให้รู้จักความแตกต่างระหว่างใจความกับ ผลความ โดยการหาตัวอย่างมาให้ นักเรียนสังเกต

2. การลำดับความคิดเป็นสิ่งสำคัญมากในการย่อความ นักเรียนควรได้รับการฝึกให้รู้จักลำดับความคิดว่า สิ่งใดสำคัญที่สุด สิ่งใดสำคัญรองลงไป หรือไม่สำคัญเลย สิ่งใดควรมาก่อน มาหลัง สิ่งใดเป็นเหตุเป็นผล

3. หลักในการย่อความ

- ก่อนลงมือย่ออ่านเรื่องให้จบ
- เรื่องที่ย่อมานั้นต้องจับมาทั้งเหตุ และผล เลือกเฉพาะใจความที่สำคัญที่เกี่ยวข้องกันตั้งแต่ต้นจนจบ

- การย่อคือ จับใจความที่เขาพูดมา เล่าให้อีกคนหนึ่งฟัง จึงไม่ใช่สรุพนามบุรุษที่

1 และที่ 2 ถ้าจำเป็นต้องออกนามผู้เกี่ยวข้องก็ออกมาตรง ๆ

- การย่อไม่จำเป็นต้องเรียงลำดับตามเรื่อง หรือหนังสือเสมอไป ข้อสำคัญคือการเก็บความสำคัญให้เกี่ยวเนื่องกันก็พอแล้ว

- การย่ออาจย่อได้หลายอย่าง เช่น ตำนาน นิยาย โอวาท หนังสือราชการ และคำประพันธ์ เป็นต้น

กิจกรรมเสนอแนะการสอนเขียนย่อความ

1. ให้นักเรียนอภิปราย ระดมความคิดเกี่ยวกับการย่อที่ดี แล้วเขียนเป็นข้อ ๆ บนกระดาน หรือแผ่นภูมิไว้เป็นเกณฑ์ในการเขียนย่อความ
2. นำข้อความหลาย ๆ ข้อความให้นักเรียนอ่านแล้วให้นักเรียนห ะโยคใจความสำคัญนั้น ๆ
3. นำตัวอย่างย่อความที่ดี มาให้นักเรียนดู แล้วอภิปรายถึงส่วนที่ใช้ สรรพนามตลอดจนแบบฟอร์มการย่อ และอภิปรายในชั้น
4. นำเรื่องสั้น บทความ ประกาศ แถลงการณ์ คำปราศรัย พระบรมราโชวาท จดหมาย นิยาย นิทาน เป็นต้น มาให้นักเรียนฝึกเขียนคำขึ้นต้นให้ถูกต้อง

การสอนเขียนจดหมาย

จดหมายคือการเขียนข้อความสั้น ๆ เพื่อใช้ติดต่อสื่อสาร ได้ตอบเรื่องราวต่าง ๆ แทนการพบระหว่างบุคคลทั้งสองฝ่าย การสอนการเขียนจดหมาย มีวัตถุประสงค์ที่จะให้นักเรียนนำความรู้ไปใช้ให้เป็นประโยชน์ในชีวิตประจำวันจริง ๆ ได้ ฉะนั้นนักเรียนจึงต้องเรียนการเขียนจดหมายหลายชนิดคือ จดหมายส่วนตัว ธุรกิจ หนังสือราชการ

คำแนะนำในการเขียนจดหมาย

1. ชี้แจงให้เห็นประโยชน์ และความสำคัญในการเขียนจดหมาย ถ้าเขียนจดหมายได้ดี ก็จะอำนวยความสะดวกทั้งผู้รับและผู้เขียน
2. ส่งเสริมให้นักเรียนมีประสบการณ์ในการเขียนจริง ๆ ในบางโอกาส
3. แนะนำวิธีเขียนจดหมายให้นักเรียนรู้จักใช้ข้อความให้ตรงกับจุดประสงค์ของตน ให้คำนึงถึงผู้รับเป็นสำคัญ การใช้ถ้อยคำจะต้องให้เหมาะสมกับบุคคลที่เป็นผู้รับ การเขียนจะต้องชัดเจน ไม่คลุมเครือ ไม่ก่อให้เกิดความสับสนใจแก่ผู้รับโดยไม่จำเป็น
4. ชี้แจงให้นักเรียนทราบว่า ความประณีตและความสุภาพในการเขียนจดหมาย เป็นสิ่งจำเป็น เป็นเครื่องแสดงถึงพื้นฐานทางจิตใจ และจัดระดับการศึกษาอบรมของผู้เขียน

กิจกรรมเสนอแนะการสอนเขียนจดหมาย

1. ให้นักเรียนอภิปรายถึงประโยชน์และความสำคัญในการเขียนจดหมาย
2. แสดงแผนภูมิแบบฟอร์ม ที่ถูกต้อง แล้วร่วมกันอภิปราย
3. ร่วมกันอภิปรายถึงมารยาทในการเขียนจดหมาย ทั้งข้อปฏิบัติต่าง ๆ เขียนใส่แผนภูมิไว้เป็นแนวทางในการเขียนจดหมายต่อไป
4. แบ่งกลุ่มนักเรียนเป็นกลุ่มย่อย ให้แต่ละกลุ่มเขียนจดหมายติดต่อสถานที่ราชการ เพื่อขอเอกสารต่าง ๆ มาประกอบการเรียน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้ภาษาไทย

วรวรรณ วสุกุล (2532 : บทความภาษาไทย) ได้วิจัยเรื่อง ความสามารถในการใช้ภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ผลการวิจัยพบว่า

1. ความสามารถในการใช้ภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เขตการศึกษา 1 ส่วนใหญ่ปานกลาง

2. ความสามารถในการใช้ภาษาไทยของนักเรียน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ความสามารถในการอ่าน ความสามารถในการฟัง ความสามารถในการเขียน และความสามารถในการพูด

ขวัญตา จริยสถิตกุล (2533 : 100) ได้เปรียบเทียบความสามารถในการใช้ภาษา และความคิดสร้างสรรค์ในการเรียนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้วิธีสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาและวิธีสอนตามคู่มือครู พบว่าความสามารถในการใช้ภาษา และความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนในกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับวิธีสอนตามคู่มือครู

ลักษณะของคู่มือครู

กระทรวงศึกษาธิการ (2525 : 1) ให้ความหมายของคู่มือครูว่า หมายถึงเอกสาร สำหรับช่วยครูให้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาของบทเรียนอย่างลึกซึ้ง และชัดเจน ตลอดจนทราบแนววิธีการสอนที่มีประสิทธิภาพ

นพคุณ คุณาชีวะ (2524 : 87) ให้ความหมายว่า คู่มือครู หมายถึง หนังสือที่ช่วยขยายความรู้ ขยายเนื้อหาจากหนังสือแบบเรียน เป็นหนังสือที่ช่วยแนะแนวทางในการสอนให้ครู ผู้ทำคู่มือครูก็คือครูและนักวิชาการ ส่วนคู่มือครูของไทยผู้ทำคู่มือครูคือ ผู้ทำหนังสือแบบเรียน ซึ่งได้แก่กรมวิชาการ มีลักษณะประกอบไปด้วยสิ่งต่อไปนี้

1. คำแนะนำในการใช้หลักสูตร และแบบเรียน
2. คำแนะนำในการใช้คู่มือการสอนเฉพาะบท ซึ่งแบ่งออกได้ดังนี้
 - จุดประสงค์การสอน
 - ข้อคิดที่ได้จากเรื่อง
 - ข้อเสนอแนะในการสอน
 - ความรู้ประกอบ
 - หนังสืออ่านประกอบ

สุจิต เพียรชอบ (2525 : 58-63) ได้ให้รายละเอียดดังนี้

1. คำแนะนำในการใช้หลักสูตรและหนังสือแบบเรียน
2. จุดประสงค์ในการใช้คู่มือครูเรียนเรียงชั้น เพื่อให้ครูใช้หนังสือในการเรียนการสอนได้โดยสะดวกโดยชี้แจงและคลี่คลายความหมายทุกขั้นตอนที่เนื้อหาซับซ้อนเกินไปให้เข้าใจแจ่มชัด

3. เนื้อหาสาระของคู่มือครู ประกอบด้วย คำนำ คำชี้แจงในการใช้คู่มือครูในแต่ละบท ซึ่งจะมีโครงสร้างเหมือนกัน คือ ประกอบด้วยจุดประสงค์ทั่วไป จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม เนื้อหาสาระโดยสรุป เนื้อหาประกอบการสอน ข้อเสนอแนะวิธีการสอนและการจัดกิจกรรม สื่อการสอน การวัดและประเมินผล หนังสืออ่านประกอบ หนังสืออุเทศ

4. วิธีใช้คู่มือครู มีไว้สำหรับให้ครูประกอบการสอน ถ้าครูทำตามคำแนะนำโดยตลอดจะทำให้การสอนดำเนินไปโดยสะดวกยิ่งขึ้น

กิจกรรมการเรียนรู้ตามคู่มือครู

กรมวิชาการกระทรวงศึกษาธิการ (2525 : ก-ข) ชี้แจงการใช้คู่มือครูประกอบการเรียนการสอนไว้ดังนี้

1. ครูผู้สอนควรทำความเข้าใจข้อสังเขป เนื้อความในตอนต้นของคู่มือครูก่อน ที่

จะทำความเข้าใจรายละเอียดที่กล่าวไว้ในหนังสือเรียน เพราะใจความในข้อสังเขปของคู่มือครูไม่ได้จัดเรียงลำดับไว้ตามย่อหน้าเหมือนใจความในหนังสือเรียน บางตอนใจความในหนังสือเรียน มีการแยกออกเป็นข้อ ๆ อย่างละเอียดแต่เนื้อความในข้อสังเขปในคู่มือครูอาจจะรวมข้อย่อย ๆ 2-3 ข้อเป็นข้อสังเขปเดียว ครูจึงควรอ่านข้อสังเขปให้ตลอดเสียก่อน ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความเข้าใจในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นสำคัญ

2. คู่มือครูในแต่ละบทมักมีคำชี้แจงถึงเนื้อหาสำคัญของบทเรียนแต่ละบทเรียนในหนังสือเรียนอาจมีตัวอย่างเพิ่มเติมจากที่มีไว้ในหนังสือเรียนนั้น บางบทถ้าเห็นว่าเนื้อหาใจความชัดเจนอยู่แล้วก็ไม่มีตัวอย่างเพิ่มเติมมาอีก ตามปกติคู่มือครูจะมีข้อเสนอแนะกิจกรรมการเรียนการสอนประจำบท แต่ข้อเสนอแนะไม่ใช่ข้อกำหนดให้ครูกระทำแน่นอนเลยทีเดียว ดังนั้นเมื่อครูอ่านข้อเสนอแนะแล้ว ถ้าครูคิดวิธีจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของตนเอง หรือปรับปรุงดัดแปลงกิจกรรมการเรียนการสอน ให้เหมาะสมกับสภาพในโรงเรียนหรือท้องถิ่น ก็เป็นการสมควรอย่างยิ่ง

3. คู่มือครูบางบทมีความรู้เพิ่มเติมนอกเหนือจากหนังสือเรียน ทั้งนี้ก็เพราะมุ่งหวังที่จะให้เป็นแนวทางให้ครูใช้เป็นประโยชน์ ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสมกับสภาพนักเรียนที่แตกต่างกัน เช่น มีประโยชน์กับโรงเรียนหรือนักเรียนบางกลุ่มหรือบางคน ที่มีศักยภาพสูงที่จะได้ความรู้เพิ่มเติมจากการเรียนก็ได้ การเสริมความรู้แบบนี้ย่อมไม่ถือว่าใช้ความรู้เฉพาะที่มีในหนังสือเรียน หรือที่มีในหนังสือคู่มือครูเท่านั้น ครูอาจเสริมความรู้จากแหล่งวิทยาการใดหรือกลวิธีหรือกิจกรรมการเรียนการสอนใด ๆ ให้แก่นักเรียนที่มีศักยภาพสูงให้มีความรู้กว้างขวางขึ้นก็ได้

จะเห็นได้ว่าการสอนตามคู่มือครูจะสัมฤทธิ์ผลได้ ถ้าครูได้ทำการศึกษาและทำความเข้าใจการใช้คู่มือครูอย่างละเอียดถี่ถ้วน จะรู้จักยึดหยุ่นนำไปจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับสภาพนักเรียน โรงเรียนและท้องถิ่น ทั้งนี้ครูเองต้องอาศัยหลักการศึกษาทุกด้านมาประกอบการเรียนการสอนให้เป็นไปตามลำดับขั้นตอนก่อนหลังด้วย

การสอน

มีผู้กล่าวถึงการสอนไว้หลายท่านดังนี้

สุจริต เฝียรชอบ และสายใจ อินทร์พรหม (2523 : 183) กล่าวว่า การวางแผน

การสอนเป็นหน้าที่โดยตรงของครู การวางแผนงานล่วงหน้าย่อมก่อให้เกิดผลดีช่วยให้ครูเกิดความมั่นใจมีบุคลิกภาพที่ดีสามารถควบคุมสถานการณ์ในห้องเรียนได้

สมพร มั่นตะสูตร (2526 : 52) กล่าวว่า แผนการสอน คือการเตรียมตัวล่วงหน้าของครูในการสอนในคาบเรียนหนึ่ง ๆ ว่า นักเรียนควรจะเรียนรู้เรื่องใด มีจุดมุ่งหมายในการเรียนเฉพาะคาบอย่างไร จะสอนโดยวิธีใด มีเนื้อหาสาระรายละเอียดอย่างไร จะจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างไร จะประเมินผลและวัดผลการเรียนด้วยวิธีใด การวางแผนล่วงหน้า นอกจากจะมีประโยชน์ในการกำหนดทิศทางที่แน่นอนของครูแล้ว ยังมีผลต่อการเรียนการสอนโดยทั่วไปด้วย

สิริวรรณ สุวรรณอาภา (2523 : 14) กล่าวว่า การสอนต้องประกอบด้วยขั้นตอนสำคัญ 3 ขั้นตอนเป็นอย่างน้อย คือขั้นนำเข้าสู่บทเรียน ขั้นสอนและขั้นสรุป กิจกรรมการเรียนการสอนในขั้นนำเข้าสู่บทเรียน เป็นกิจกรรมที่เร้าให้นักเรียนมีความสนใจบทเรียนและอยากจะเรียนต่อไป ส่วนกิจกรรมการเรียนการสอนในขั้นสอนนั้นเป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อพัฒนาตัวนักเรียนให้เกิดการเรียนรู้ตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ และกิจกรรมการเรียนการสอนในขั้นสรุปเป็นกิจกรรมที่ช่วยให้นักเรียนได้เกิดมโนทัศน์เกี่ยวกับเรื่องที่เรียน

ดังนั้น จะเห็นว่าการสอนตามข้อเสนอแนะในคู่มือครูประกอบด้วยขั้นตอนดังนี้

1. ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน
2. ขั้นสอน
3. ขั้นสรุปบทเรียน

ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ ชาญ วัฒนพิทยากุล (2517 : 34-35) ว่า การสอนหรือการจัดประสบการณ์ต่าง ๆ ของครูให้นักเรียนเพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และนำผลการเรียนรู้นั้นไปพัฒนาตนเองให้เจริญงอกงามในแต่ละครั้งนั้น ครูต้องวางแผนการสอนให้เป็นไปตามลำดับก่อนหลัง โดยคำนึงถึงจุดมุ่งหมายที่วางไว้ว่าจะสอนอย่างไรจึงจะทำให้นักเรียนได้รับผลตามนั้น ปกติการสอนมักมีขั้นตอนการสอนที่สำคัญอยู่ 3 ประการ คือ ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน ขั้นสอนและขั้นสรุปดังนี้

กิจกรรมขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

ประสาธ อิศรปริดา (2522 : 112) กล่าวว่า กิจกรรมในขั้นนำเข้าสู่บทเรียนมีความสำคัญมากเพราะถือว่าเป็นขั้นเตรียมความพร้อมให้แก่นักเรียนซึ่งสอดคล้องกับ วุฒิชัย จานงค์

(2521 : 32) ที่กล่าวว่า นักเรียนจะเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด เมื่อนักเรียนพร้อมที่จะเรียนหรือพร้อมที่จะตอบสนอง เมื่อนักเรียนพร้อมที่จะทำกิจกรรมและได้ทำก็ย่อมนำมาซึ่งความพอใจ ชาญชัย ศรีไสยเพชร (2525 : 104) ได้กล่าวถึงวิธีการนำเข้าสู่บทเรียนว่ามีหลายวิธี ได้แก่ การใช้สื่อหรืออุปกรณ์การสอน การสร้างสถานการณ์ เช่น การจัดนิทรรศการบอย ๆ การร้องเพลง การเล่าประสบการณ์ การสนทนาซักถาม การแสดงละครฉากสั้น ๆ การใช้บทร้อยกรองหรือสุภาษิตง่าย ๆ การเล่านิทาน การเล่นเกม การทบทวนบทเรียนเดิม เป็นต้น นอกจากนี้ สิริวรรณ สุวรรณอาภา (2523 : 15) ได้สรุปรูปแบบของกิจกรรมที่จะจัดในขั้นนำเข้าสู่บทเรียนไว้ดังนี้คือ

1. กิจกรรมการเล่านิทาน
2. กิจกรรมการสนทนา
3. กิจกรรมการใช้คำถาม
4. กิจกรรมการอ่านข้อความที่น่าสนใจ
5. กิจกรรมทายปัญหา
6. กิจกรรมการแสดงละครสั้น ๆ
7. กิจกรรมเกมและสถานการณ์จำลอง
8. กิจกรรมสาธิต

การจัดกิจกรรมเพื่อนำเข้าสู่บทเรียนดังกล่าว มีประโยชน์ต่อการเรียนการสอน ดังนี้

1. เป็นการเร้าใจให้นักเรียนสนใจในบทเรียนใหม่
2. ช่วยให้นักเรียนมีความพร้อมที่จะเรียน
3. เป็นการทบทวนบทเรียนเก่าให้แก่แก่นักเรียน
4. ช่วยให้นักเรียนและครูมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน
5. ช่วยให้นักเรียนทราบทิศทางการเรียนในท้องเป็นกันเอง ไม่อึดอัด
6. ช่วยให้ครูได้สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในระยะต้นเพื่อปรับปรุงกิจกรรมใน

ขั้นสอน

7. เป็นการเชื่อมโยงประสบการณ์และความรู้เดิมให้เข้ากับประสบการณ์ใหม่ที่นักเรียน

จะได้รับ

กิจกรรมในชั้นสอน

ลิวรรณ สุวรรณอาภา (2523 : 16) กล่าวว่า กิจกรรมชั้นสอนนั้น เป็นขั้นตอนที่ต่อจากการนำเข้าสู่บทเรียน วิธีกำหนดกิจกรรมการเรียนในชั้นสอนควรเป็นกิจกรรมที่เอื้อให้นักเรียนได้ลงมือฝึกฝนปฏิบัติอย่างจริงจัง อาจจัดในรูปของการเล่านิทาน การร้องเพลง การเล่นเกมหรืออื่น ๆ มากกว่าการบรรยายและไม่ควรเน้นอย่างใดอย่างหนึ่งนานเกินไป เพราะจะทำให้นักเรียนเบื่อหน่ายหรือเกิดทัศนคติที่ไม่ดีต่อวิชาที่เรียน กิจกรรมในชั้นสอนมีจุดมุ่งหมายและรูปแบบดังนี้

จุดมุ่งหมายของการจัดกิจกรรมในชั้นสอน มีดังนี้

1. เพื่อให้นักเรียนเกิดความสนใจในบทเรียนต่อจากขั้นนำเข้าสู่บทเรียน
2. เพื่อให้นักเรียนสามารถพัฒนาความรู้ ทักษะและทัศนคติ
3. เพื่อเป็นวิถีทางที่จะนำนักเรียนให้ประสบผลสำเร็จตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้

รูปแบบของกิจกรรมในชั้นสอน มีดังนี้

1. กิจกรรมการอภิปราย
2. กิจกรรมการบรรยาย
3. กิจกรรมการอ่าน
4. กิจกรรมการสังเกตและจดบันทึก
5. กิจกรรมการค้นคว้าในห้องสมุด
6. กิจกรรมการทดลอง
7. กิจกรรมการสาธิต
8. กิจกรรมการแสดงต่าง ๆ
9. กิจกรรมการทำรายงาน

กิจกรรมในชั้นสรุป

อริปตย์ คลี่สนุทร (2515 : 8) กล่าวว่า การสรุปบทเรียนเป็นขั้นตอนสำคัญขั้นตอนหนึ่งในกระบวนการเรียนการสอน การสรุปบทเรียนที่มีประสิทธิภาพจะช่วยให้นักเรียนสามารถรวบรวมความคิด ความเข้าใจของตนในสิ่งที่เรียนมาแล้วได้ถูกต้อง

ลิวรรณ สุวรรณอาภา (2523 : 16) กล่าวว่า กิจกรรมการเรียนการสอนในชั้นสรุปเป็นกิจกรรมที่มุ่งให้นักเรียนได้เรียนรู้หรือจดจำการกระทำที่ผ่านมาได้ดีตามหลักการเรียนรู้ของนักจิตวิทยาเกธรี (Guthrey) ดังนั้น ในการเรียนการสอนแต่ละครั้งควรมีการสรุปบทเรียนโดย

ใช้กิจกรรมที่ถูกต้องและเหมาะสม เพื่อให้การเรียนรู้มีประสิทธิภาพ การสรุปบทเรียนจะได้ผลเมื่อใดนั้นขึ้นอยู่กับกิจกรรมที่จัดขึ้น ซึ่งมีรูปแบบของกิจกรรมที่ควรจัดไว้ในขั้นสรุป ดังนี้

1. การรายงานหน้าชั้นของกลุ่มต่าง ๆ
2. การทำรายงานกลุ่มหรือรายบุคคล
3. การเรียงความ
4. การใช้สื่อทัศนูปกรณ์
5. การสนทนาซักถามระหว่างครูกับนักเรียน
6. การใช้คำถาม
7. การใช้เกม
8. การมอบหมายงานให้ปฏิบัติ
9. การแสดงต่าง ๆ
10. การจัดนิทรรศการ
11. การจัดป้ายนิเทศ
12. การศึกษาเอกสารสถานที่

การจัดกิจกรรมขั้นสรุปบทเรียนดังกล่าว มีประโยชน์ต่อนักเรียนและครูในการเรียนการสอนดังนี้

1. ประมวลเรื่องราวที่สำคัญเข้าด้วยกันได้
2. เชื่อมโยงกิจกรรมการเรียนการสอนของนักเรียนได้
3. ครูรวบรวมความสนใจของนักเรียนก่อนจะจบบทเรียน
4. สร้างให้มีความเข้าใจบทเรียนได้ดีขึ้น
5. ส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ให้กับนักเรียน

ดังนั้น จะเห็นได้ว่าการวางแผนการสอนครั้งใดก็ตามจะต้องให้เป็นไปตามลำดับขั้นตอนก่อนหลังตามขั้นตอนที่สำคัญ 3 ขั้นตอน คือ ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน ขั้นสอนและขั้นสรุป

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนาฏการ

ความหมายของนาฏการ

นักวิชาการได้ให้ความหมายของนาฏการหรือนาฏกรรมไว้หลายคน ที่สำคัญ ๆ มีดังนี้

สุจิต เพียรชอบ (2531 : 187) ได้กล่าวถึงนาฏการว่า เป็นประสบการณ์ที่สำคัญ สำหรับการเรียนรู้อย่างหนึ่ง เพราะทำให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจ เห็นภาพได้ชัดเจนกว่าถ้อยคำ ที่ครูอธิบาย

ฉันทนา กุลธวัชวิชัย (2530 : 10) สรุปความหมายของนาฏการไว้ว่า เป็นศิลปะ การแสดงออกอย่างหนึ่งที่มีรูปแบบการแสดงหลายอย่าง โดยนำประสบการณ์เดิมมาใช้ เพื่อสื่อ ความหมาย ทั้งนี้อาจเป็นเรื่องที่สร้างขึ้นให้เหมาะสมกับสถานการณ์หรือจุดประสงค์

พชรมนต์ เพียรคงชล (2533 : 15) สรุปว่า หมายถึง ศิลปะการแสดงออกที่มี รูปแบบการแสดงหลายอย่างที่จัดขึ้น เพื่อสื่อความหมายระหว่างผู้แสดงกับผู้ดู เป็นประสบการณ์ที่ใช้ แทนประสบการณ์จริงได้ แต่ไม่จำเป็นต้องเหมือนของเดิม อาจเป็นสิ่งที่สร้างขึ้นเพื่อให้เหมาะสม กับจุดประสงค์ และสถานการณ์ในการสอน

ชวลิต ผู้ภักดี (2526 : 12) ให้ความหมายไว้ว่า หมายถึงกิจกรรมที่ประยุกต์มาจากการสอนการละครเพื่อใช้สอนภาษาไม่ว่าจะเป็นภาษาที่หนึ่งหรือภาษาที่สองและเป็นการเปิดโอกาส ให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะทางการใช้ภาษาได้อย่างสร้างสรรค์อีกด้วย การแสดงนาฏการหรือละครนี้ อาจมีการควบคุมหรือให้อิสระแก่ผู้เรียน ซึ่งทั้งนี้ต้องมีเทคนิคที่เกี่ยวกับการละครเข้ามาเกี่ยวข้อง ทั้งสิ้น

เนื่องจากมีผู้ให้ความหมายของนาฏการไว้คล้าย ๆ กันจึงพอสรุปความหมายของนาฏการ ดังนี้

นาฏการ หมายถึง การแสดงที่มีหลายรูปแบบ เช่น การแสดงละครเวที ละครสั้น ละครใบ้ บทบาทสมมุติ สถานการณ์จำลอง ตลอดจน ศิลปะการฟ้อนรำและดนตรี เป็นต้น นำมาแสดงเพื่อสื่อความหมายระหว่างผู้แสดงกับผู้ชม

ประเภทของนาฏการ

การแบ่งประเภทของนาฏการนั้น ยากที่จะกำหนดตายตัวลงไม่ได้ เพราะบางอย่างมีลักษณะคาบเกี่ยวกันหลายประเภท นักวิชาการบางคนก็แบ่งไว้เพียงคร่าว ๆ บ้างก็แบ่งไว้โดยละเอียดโดยพิจารณาตามลักษณะการแสดงเป็นสำคัญ การแบ่งนาฏการออกเป็นประเภท ๆ มีส่วนช่วยให้เข้าใจลักษณะการแสดงซึ่งจะช่วยให้เข้าใจง่ายขึ้น

ผู้รู้ได้แบ่งนาฏการไว้หลายประเภทต่าง ๆ กัน แต่จากงานวิจัยของ ชวลิต ผู้ภักดี (2526 : 18-28) ซึ่งได้รวบรวมนาฏการไว้อย่างละเอียดได้แบ่งนาฏการออกเป็นชนิดต่าง ๆ ดังนี้คือ

1. การแสดงละคร คือการแสดงที่จัดให้เหมือนสถานการณ์จริง เพื่อมุ่งแสดงชีวิตชีวาหรือดำเนินบทบาทไปตามท้องเรื่องบนเวทีมีแสงเสียง และการจัดฉากประกอบการแสดงอย่างครบครัน ผู้แสดงแต่งกายตามแบบฉบับ แบ่งเป็นละครใน ละครนอก และละครพันทาง ละครเสภา ละครชาตรี ละครตึกดำบรรพ์ ละครร้อง ละครพูด ละครเพลง และโขน
2. การแสดงละครกลางแจ้ง ได้แก่การแสดงเรื่องราวหรือศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้านที่จัดขึ้นในเทศกาลต่าง ๆ บนเวทีพื้นกลางแจ้ง หรืออาจจะเคลื่อนที่ได้ เช่น การแสดงละครร่ายบางตอน โขน ตลอดจนการฟ้อน เซิ้ง หรือฟ้อนหน้ากระบวนแห่บั้งไฟ เป็นต้น
3. การแสดงละครโดยไม่ใช้คำพูดหรือละครใบ้ คือการแสดงท่าทางและการเคลื่อนไหวไปตามบทบาทของตัวละคร โดยผู้แสดงไม่ต้องพูด ไม่เน้นส่วนประกอบอื่น ๆ นอกจากท่าทางที่แสดงเท่านั้น แบ่งเป็นละครใบ้ประกอบนิทาน หรือวรรณคดี และจินตลีลา
4. การแสดงละครหรือบทบาทโดยไม่มีการเตรียมตัวล่วงหน้า เป็นการแสดงตามสถานการณ์ที่กำหนดให้ทันที ผู้แสดงต้องแสดงไปตามความรู้สึกและความเข้าใจของตน เช่น บทบาทของพระกับศิษย์ ครูกับนักเรียน หรือการพูดในโอกาสต่าง ๆ ที่ไม่มีการเตรียมตัวล่วงหน้า
5. การแสดงบทบาทสมมติ คือการแสดงที่ผู้แสดงพยายามแสดงบทบาทให้เหมาะสมและตรงตามสภาพที่เป็นจริง ตามที่ได้รับมอบหมายอาจมีหรือไม่มีการเตรียมฉากล่วงหน้าก็ได้ เช่น บทบาทของนักธุรกิจ นักหนังสือพิมพ์ เป็นต้น
6. การแสดงภาพนิ่งประกอบเรื่องราว ได้แก่การแสดง อริยาบทหรือท่าทางตามบทบาทในทำนอง ไม่พูด ไม่เคลื่อนไหว ใช้เครื่องแต่งกาย ฉาก แสง เสียง ประกอบเพื่อถ่ายทอดเรื่องราวและต้องมีการฝึกซ้อม เช่น ทำนอง ประกอบนิทาน วรรณคดี และแสดงหุ่นคนประกอบ

เรื่องราวต่าง ๆ เป็นต้น

7. การแสดงเชิดหรือชักหุ่น เป็นการแสดงที่ถ่ายทอดเรื่องราวหรือแนวคิด โดยใช้วัสดุที่ทำขึ้นมาแทนตัวคนหรือสัตว์ ต้องมีฉาก แสง เสียง ประกอบการแสดง แบ่งเป็นชนิดต่าง ๆ เช่น ห้างตลุง หุ่นมือ หุ่นเลียบไม้ หุ่นนิ้วมือ หุ่นกระบอก หุ่นชัก และหุ่นเงา

8. สถานการณ์จำลอง หมายถึง การแสดงบทบาทเพื่อแก้ปัญหาตามสถานการณ์ที่กำหนดขึ้น โดยที่สถานการณ์นั้นใกล้เคียงกับความเป็นจริงมากที่สุด เช่น กำหนดสถานการณ์ในขณะที่เข้าเฝ้าพระมหากษัตริย์ไทย เพื่อใช้แสดงออกทางการใช้ราชาศัพท์ เป็นต้น

9. การแสดงการอ่านบทสนทนา คือ การแสดงน้ำเสียงแทนบทบาทหรือท่าทางเน้นความสำคัญของการใช้เสียงในการอ่าน เช่นบทละคร วรรณคดี นิทาน เป็นต้น การอ่านบทละครวิทยุ การอ่านบทละครพูด การอ่านบทสนทนาได้ตอบต่อหน้าที่ประชุม

10. การแสดงดนตรี คือ การแสดงลีลาหรือท่วงทำนองเพลงในจังหวะต่าง ๆ โดยอาศัยเครื่องดนตรี อาจมีบทร้องหรือการแสดงบทบาทต่าง ๆ ประกอบหรือไม่ก็ได้ เช่น การแสดงดนตรีไทยประกอบการสอนวรรณคดี เป็นต้น

11. การขับร้อง คือการแสดงออกทางน้ำเสียงตามบทเพลงใช้ท่วงทำนองและจังหวะต่าง ๆ อาจมีบทบาทหรือดนตรีประกอบหรือไม่ก็ได้

12. การละเล่นพื้นเมือง หมายถึง การแสดงบทบาทประกอบการละเล่น อันเป็นศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้านในท้องถิ่นต่าง ๆ เช่น รำเซิ้ง กระบี่กระบอง เพลงปรบไก่ เพลงเรือ ฯลฯ

13. การทนายปริศนาจากท่าทาง หมายถึง การแสดงบทบาทท่าทางเพื่อตีความหมายในทางภาษาและวรรณคดี และตีความจากท่าทางต่าง ๆ เหล่านั้น ให้เป็นคำกล่าวต่าง ๆ เช่น ลำนวน คำพังเพย ภาษิตต่าง ๆ ตลอดจนตัวละครในวรรณคดี เป็นต้น

14. การแสดงละครสั้น หมายถึง การแสดงละครขนาดสั้น ใช้ผู้แสดงน้อย เวลาจำกัดประมาณ 1-15 นาที อาจมีเครื่องแต่งกายและฉาก ตลอดจนอุปกรณ์การแสดงที่สมมติขึ้น เช่น ละครย่อย จำอวด เป็นต้น

จิตวิทยาในการใช้นาฏการประกอบการสอน

การเรียนการสอนภาษาไทยโดยใช้นาฏการนั้น ถ้าจะให้ได้ผลดีแล้ว ครูผู้สอนควรจะได้รู้และเข้าใจหลักจิตวิทยาต่าง ๆ ไว้อย่างพอประมาณ เพื่อจะได้นำมาเป็นแนวทางในการสอนผู้เรียนจะได้เกิด

การเรียนรู้อย่างแท้จริง รู้สึกประสบความสำเร็จ มีความสนุกสนานสราญใจ ใช้ภาษาและศิลปะการแสดงได้อย่างคล่องแคล่ว หลักจิตวิทยาที่ครูควรทราบที่สจวร์ต เพียร์ชอบ (2531 : 192-197) ได้รวบรวมไว้มีดังนี้

1. ครูผู้สอนควรจะได้มีความเข้าใจเกี่ยวกับธรรมชาติของมนุษย์ที่ว่า มนุษย์ทุกคนต้องการแสดงออก การแสดงออกนั้น มนุษย์แสดงออกทั้งภาษาที่เป็นถ้อยคำ "วจนภาษา" และภาษาที่ไม่ใช่ถ้อยคำ "อวจนภาษา" สำหรับนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาชั้นเป็นเด็กวัยรุ่น ครูจึงควรทำความเข้าใจว่า นักเรียนทุกคนต้องการแสดงออก แม้แต่คนที่ขี้อายที่สุดก็ต้องการแสดงออกซึ่งความสามารถ เพราะฉะนั้น ในการสอนภาษาไทยเพื่อการแสดงออก ครูจึงควรพยายามเปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีโอกาสแสดงโดยทั่วหน้ากัน และเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้

2. ครูผู้สอนภาษาไทยเพื่อการแสดงควรจะได้ตระหนักว่า มนุษย์เป็นสัตว์ที่ชอบเล่น ชอบความสราญใจ การที่มนุษย์ได้มีโอกาสได้แสดง ได้ใช้ศิลปะการแสดงนั้น เป็นการช่วยผ่อนคลายความตึงเครียดจากกิจการงานต่าง ๆ เพราะฉะนั้น ในขณะที่เดียวกันกับที่ผู้เรียนได้ฝึกศิลปะการแสดง เกิดความสนุกสนานสราญใจ รู้สึกประสบความสำเร็จทางด้านการแสดงก็จะได้เรียนรู้เกี่ยวกับศิลปะการใช้ภาษาไปด้วย โดยไม่รู้สึกรู้ว่าต้องเรียนอย่างเคร่งเครียดอะไรมากนัก

3. ในการใช้นาฏการประกอบการสอนนั้น ครูควรจะได้คำนึงถึงเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคลว่าผู้เรียนแต่ละคนมีความรู้ความสามารถ ความถนัด ความสนใจและความสามารถทางการแสดงออกทางภาษาต่างกัน บางคนชอบพูด ชอบเขียน ชอบแสดงความคิดเห็น และมีศิลปะทางการแสดงเป็นพื้นฐานอยู่บ้าง บางคนมีความสนใจด้านการแสดง แต่ไม่มีใครมีโอกาสฝึกฝนหรือแสดงออก ทำให้มีทักษะด้านการแสดงออกไม่ดีเท่าที่ควร ในการสอนครูจึงเปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีโอกาสฝึกฝน และได้แสดงทั่วหน้ากัน แต่ไม่ควรคาดหวังที่จะให้นักเรียนทุกคนมีความสามารถในการแสดงเท่ากัน ควรให้ได้แสดงออกตามความสามารถและตามเอ็กต์ภาพ ทั้งนี้ควรให้นักเรียนแต่ละคนรู้สึกว่าการประสบความสำเร็จในการแสดงตามสมควร

4. กฎแห่งความร่วมมือ กฎแห่งความร่วมมือนี้เป็นเรื่องสำคัญมากอีกเรื่องหนึ่งที่ครูผู้สอนภาษาไทยเพื่อการแสดงควรคำนึงถึง กฎแห่งความร่วมมือนี้มีความเชื่อว่า ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เมื่อมีความพร้อมที่จะเรียน ความพร้อมช่วยให้สามารถเรียนได้ด้วยความเร็ว และประสบผลดี เพราะฉะนั้น ครูผู้สอนควรที่จะได้ปรับบทเรียน เนื้อหาสาระ และกิจกรรมที่จะสอนให้เหมาะสมกับ

ความร่วมมือและบุคลิกภาพของผู้เรียน สำหรับการเรียนการสอนภาษาไทยโดยใช้ นาฏการนี้ ผู้สอนควรจะได้เตรียมผู้เรียนให้พร้อม คือก่อนที่จะให้ผู้เรียนได้แสดงบทบาทสมมติแสดงละคร ควรที่จะได้ฝึกการแสดงออกทางวาจา การแสดงกิริยาอาการ ท่วงท่าทางการแสดงออกซึ่งความรู้สึกและอารมณ์ในด้านต่าง ๆ ทั้งในด้านภาษาพูด และสื่อความหมาย โดยไม่ต้องใช้คำพูดอาจมีการเล่นเกมต่าง ๆ เช่น เกมโรคติดต่อ ด้านการแสดง ท่าทางหรือการแสดงอารมณ์ เกมเหล่านี้จะช่วยให้ผู้เรียนได้แสดงกิริยาอาการ และแสดงอารมณ์ต่าง ๆ โดยปราศจากความขวยเขิน ซึ่งเป็นพื้นฐานให้ผู้เรียนมีความพร้อมที่จะแสดงบทบาทหรือแสดงละครต่อไป

5. กฎของการฝึก การแสดงออกทางภาษานี้ ถ้าจะให้มีประสิทธิภาพต้องอาศัยการฝึกฝน การเรียนรู้ด้วยการฝึกฝนเป็นกฎของการเรียนรู้อีกข้อหนึ่ง ซึ่งนักจิตวิทยาชื่อ ธอร์นไดค์ (Thorndike) ได้กล่าวว่า การเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ต่อเมื่อมีการฝึกฝนและการกระทำซ้ำ ภาษาไทยเป็นวิชา ทักษะ เพราะฉะนั้นยิ่งผู้เรียนได้มีโอกาสฝึกฝนใช้ภาษา ทำแบบฝึกหัด มีโอกาสใช้ภาษาเพื่อการแสดงบ่อยครั้งเพียงใด ก็จะมีโอกาสเพิ่มพูนทักษะทางด้านการใช้ภาษาเพื่อกิจกรรมการแสดงให้บ่อยครั้งที่สุดเท่าที่จะทำได้ นอกจากฝึกฝนในห้องเรียนแล้วผู้เรียนอาจใช้เวลาว่างหลังรับประทานอาหารกลางวันฝึกเป็นโฆษก อ่านข่าวประจำวัน บทความและประกาศของโรงเรียนทางรายการกระจายเสียงของโรงเรียน หรืออาจฝึกฝนเล่าเรื่อง เล่านิทานการแสดงบทบาทสมมติ การแสดงละคร การฝึกเป็นโฆษก หรือพิธีกรในกิจกรรมของชุมนุมภาษาไทยก็ได้ กฎของการเรียนรู้ด้วยการฝึกฝนนี้มีลักษณะคล้ายคลึงกับกฎของการใช้ไม่ใช้ เพราะฉะนั้นจะช่วยให้ผู้เรียนมีทักษะในการใช้ภาษาเพื่อการแสดงได้ดี ควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงอยู่เสมอเป็นประจำ

6. กฎแห่งผล กฎแห่งผลนี้ มีความสำคัญต่อการเรียนภาษาไทยเพื่อกิจกรรมการแสดงมาก เพราะโดยทั่วไปแล้วเมื่อผู้เรียนได้เรียนภาษาไทย มีโอกาสได้ใช้ภาษาแสดงออกแล้วนักเรียนก็ต้องทราบผลของการใช้ภาษาหรือผลของการแสดงของตนเองเป็นอย่างไรบ้าง เพราะฉะนั้น ครูผู้สอนภาษาไทยเพื่อกิจกรรมการแสดงออกทางด้านการพูด การเขียน การแสดงบทบาทสมมติ หรือ การแสดงละครก็ตาม ครูและเพื่อน ๆ ควรจะได้ประเมินผลและติชมโดยเร็วการพูดและการติชม ก็ควรที่จะได้ใช้ถ้อยคำด้วยความระมัดระวัง การติชมควรถือหลักการให้กำลังใจด้วย คือควรชมส่วนที่ผู้เรียนทำได้ดีเสียก่อน แล้วจึงติ การติก็ควรติเพื่อก่อ คือมีข้อเสนอแนะประกอบไปด้วย ผู้เรียนจึงจะได้รับประโยชน์อย่างแท้จริง ทางที่ดีควรที่จะได้สร้างเกณฑ์หรือแบบ

ประเมินผลไว้ใช้ในการประเมิน การประเมินผล การติชม จะได้เป็นไปตามหลักการ ผู้เรียนจะ
 ได้เกิดความเข้าใจในความสามารถทางการแสดงของตน พร้อมทั้งแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ
 ตามคำแนะนำ

7. ในการใช้นาฏการประกอบการสอนนั้น ผู้เรียนควรเกิดความรู้สึกว่าตนเองประสบ
 ผลสำเร็จ คือรู้สึกว่าได้พูดได้ เขียนได้ แสดงได้ ทำให้เกิดความมั่นใจ กล้าพูด กล้าแสดงต่อ
 ไปอีก เพราะฉะนั้น ในการสอนวิชาภาษาไทยเพื่อกิจกรรมการแสดงจึงควรเริ่มต้นจากทักษะ
 พื้นฐานก่อน เช่น ให้นักเรียนได้ลองสังเกตกิริยาอาการของผู้ประกอบอาชีพต่าง ๆ เช่น
 ช่างตัดผม ช่างเสริมสวย พนักงานเดินตลาด แพทย์ วิศวกร แล้วให้ลองเลียนแบบกิริยาท่าทาง
 ต่าง ๆ และการใช้คำพูด ถ้าจะให้ดีครูควรมอบหมายให้นักเรียนเป็นคู่ ๆ ไปสังเกตกิริยาท่าทาง
 และการใช้ภาษาของคนเหล่านั้นร่วมกัน แล้วให้นักเรียนคนหนึ่งแสดงอีกคนหนึ่งเป็นผู้ตรวจสอบดู
 ว่าแสดงกิริยา หรือพูดได้เหมือนหรือไม่ นอกจากนั้น อาจให้นักเรียนฝึกแสดงกิริยาอาการต่าง ๆ
 ซึ่งแสดงอารมณ์ เช่น ดีใจ เสียใจ กลุ้มใจ หัวเราะ ร้องไห้ โกรธ เป็นต้นซึ่งเป็นการแสดง
 ง่าย ๆ ที่นักเรียนพอทำได้

การแสดงท่าจากสัทนิต คำพังเพย หรือสำนวนไทย ให้เพื่อน ๆ ทายก็เป็น
 การแสดงที่ไม่ยากนัก เพราะฉะนั้น ครูอาจให้นักเรียนลองแสดงทำให้เพื่อนทาย เช่น ยังไม่เห็น
 น้ำตดกระบอก ยังไม่เห็นกระรอกโก่งหน้าไม้ เป็นต้น เมื่อนักเรียนแสดงทำได้ก็จะรู้สึกว่าคุณ
 เองมีความสามารถในการแสดงพอสมควร ทำให้มีกำลังใจที่จะแสดงต่อไป

การเล่าเรื่องเล่านิทาน ก็ควรเป็นเรื่องสั้น ๆ ใช้เวลาพูดประมาณ 2-3 นาที
 นักเรียนอาจใช้อุปกรณ์ประกอบการพูด หรืออาจให้เพื่อนมาแสดงท่าทาง หรือสาริตการแสดง
 บางอย่างประกอบการพูดของตนด้วย ละครสั้น ๆ ซึ่งใช้เวลาในการแสดงประมาณ 10 นาที
 ในตอนแรกอาจจะเป็นทำนองเล่นละครวิทยุก่อน คือใช้เสียงเท่านั้นไม่ต้องแสดงท่าทาง บทที่แสดง
 ควรเป็นบทง่าย ๆ ไม่ซับซ้อนนัก นักเรียนจะได้รู้สึกว่าได้แสดงได้ เกิดความมั่นใจ และมีกำลังใจที่
 จะแสดงต่อไป

8. ในการเรียนการสอนภาษาไทยโดยใช้นาฏการนั้น เพื่อให้นักเรียนเกิดความกล้า
 เกิดความมั่นใจที่จะพูดหรือแสดง ครูผู้สอนจึงควรที่ต้องเสริมกำลังใจเป็นระยะ ๆ การเสริม
 กำลังใจเป็นสิ่งที่สำคัญมาก เพราะเมื่อนักเรียนได้ทำกิจกรรมใดแล้ว ก็ย่อมต้องการทราบว่า
 พฤติกรรมหรือทักษะทางภาษาที่ตนแสดงออกนั้นถูกต้องหรือเป็นสิ่งที่พึงปรารถนาหรือไม่ นักจิตวิทยา

ได้เสนอแนะว่า การเสริมกำลังใจในทางบวกจะช่วยให้นักเรียนทราบว่า สิ่งที่ตนแสดงออกไปนั้น ถูกต้อง เป็นที่พึงปรารถนา นักเรียนก็จะเกิดกำลังใจ เกิดความภาคภูมิใจมีความมานะพยายามที่จะแสดงต่อไป นอกจากนั้นการเสริมกำลังใจในทางบวกยังช่วยให้นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อวิชาที่เรียนอีกด้วย

การใช้นาฏการโดยเฉพาะอย่างยิ่งการแสดงละคร จะต้องมีการซ้อมและท่องบทขณะที่ซ้อมละครก็อาจจะมีข้อบกพร่องบ้าง หากครูผู้สอนพูดเสริมกำลังใจ ก็จะทำให้นักเรียนได้ทราบข้อบกพร่องของตนเองและพยายามแก้ไขให้ดีขึ้น เมื่อแสดงได้ถูกต้องก็จะได้รับคำชมเชย ทำให้นักเรียนเกิดความภาคภูมิใจ รู้สึกว่าตนเองประสบความสำเร็จและจะพยายามแสดงให้ดียิ่ง ๆ ขึ้นไปอีก

การเสริมกำลังใจนั้นมีหลายวิธี และผู้เสริมกำลังใจก็มีทั้งครู และเพื่อนนักเรียนด้วยกันเอง การเสริมกำลังใจที่นิยมใช้กัน มีทั้งการพูดชื่นชม เสริมกำลังใจด้วยวาจาจากการเสริมกำลังใจด้วยการแสดงท่าทาง เช่น พยักหน้า เอามือแตะไหล่ แสดงแววตา แสดงความชื่นชม ยิ้ม เป็นต้น การเสริมกำลังใจด้วยการให้นักเรียนปรบมือ ด้วยการให้รางวัลหรือให้ดาว และให้นักเรียนพูดชื่นชมกันเอง

การพูดชื่นชมการแสดงของนักเรียน ครูควรระมัดระวังเลือกใช้ภาษาให้เหมาะสม ควรชมสิ่งที่นักเรียนแสดงได้ดีเสียก่อน แล้วจึงแจ้งให้นักเรียนทราบถึงข้อบกพร่องต่าง ๆ พร้อมทั้งเสนอแนะการแก้ไข ในกรณีที่ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการชื่นชมการแสดงของเพื่อนในชั้น ครูก็ควรที่จะสอนให้นักเรียนทราบถึงวิธีการชื่นชมที่เหมาะสม อาจให้นักเรียนทดลองชื่นชมกันก่อน แล้วครูก็ช่วยสรุปเสนอวิธีการชื่นชมที่ถูกต้อง จะทำให้ผู้แสดงเกิดกำลังใจและมีความเชื่อมั่นในตนเอง

9. การใช้นาฏการประกอบการสอนนั้น เป็นทั้งเรื่องการใช้ภาษาและการแสดงในขณะเดียวกัน แรงจูงใจ จึงเป็นสิ่งสำคัญมาก ครูผู้สอนควรที่จะได้สร้าง บรรยากาศที่น่าสนใจ น่าเรียน แรงจูงใจมี 2 ประเภท คือ

1. แรงจูงใจภายนอก
2. แรงจูงใจภายใน

แรงจูงใจภายนอก คือ แรงจูงใจที่เกิดจากสิ่งเร้าภายนอก เป็นแรงกระตุ้นที่ทำให้ นักเรียนเกิดความสนใจ เกิดความกระตือรือร้นที่จะเรียน ในการเรียนการสอนภาษาไทย เพื่อกิจกรรมการแสดงนั้นครูอาจเปิดเทป การแสดงละครให้นักเรียนฟัง ให้นักเรียนคนใดคนหนึ่ง

ออกมาแสดงทำให้เพื่อน ๆ ทาย การเล่นเกมที่นักเรียนต้องแสดงท่าทาง หรืออารมณ์ตามที่ ถูกกำหนดให้ทำ ครูแสดงภาพหรือสไลด์ การแสดงท่าทางต่าง ๆ ในขณะพูดให้นักเรียนชม สิ่ง เหล่านี้ เป็นแรงจูงใจภายนอกที่ทำให้นักเรียนสนใจ เกิดความกระตือรือร้นที่จะเรียนบทเรียน กิจกรรมเพื่อการแสดงต่าง ๆ ต่อไป

แรงจูงใจภายใน คือ แรงจูงใจที่เกิดขึ้นภายในตัวของนักเรียน แรงจูงใจภายใน เป็นความสนใจ ความกระตือรือร้น ความใคร่รู้ใคร่เรียน ความต้องการที่จะแสดงออก ทั้งการพูด การเขียน การแสดงละคร นอกจากนั้นก็เป็นความต้องการที่จะเสาะแสวงหาความรู้ และความคิด ริเริ่มสร้างสรรค์ แรงจูงใจภายในส่วนใหญุ่มักจะเกิดขึ้น เนื่องจากผลของแรงจูงใจภายนอก คือ หลังจากที่ได้ครูใช้วิธีนำเข้าสู่บทเรียน การจัดบรรยากาศเป็นแรงกระตุ้นให้นักเรียนสนใจในบทเรียน และ ให้นักเรียนร่วมกิจกรรมจนเกิดการเรียนรู้แล้ว นักเรียนก็จะเกิดความกระตือรือร้นขึ้น ภายในตนเอง คิดริเริ่มใคร่ที่จะทำกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยตนเองบ้าง เช่น หลังจากที่ได้ฟังเพลง การแสดงละครพูด ได้ร่วมแสดงและ ได้เรียนรู้ถึงวิธีการเขียนบทละครพูด ก็ใคร่ที่จะได้แต่ง บทละครด้วยตนเอง อาจจะเป็นไปในแนวที่ได้เรียนไปแล้ว หรือเป็นแนวที่แปลกแตกต่างออกไป อีกบ้างก็ได้ หรือหลังจากการที่ได้เรียนเรื่องการได้กลอนสวดบทสักวา แล้วก็ลองแต่งกลอนเอง และคิดจัดที่จะได้กลอนสวดหรือบทสักวาขึ้นในหมู่เพื่อน ๆ เป็นต้น

ครูจึงเป็นบุคคลที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง ในอันที่จะจัดกิจกรรมการเรียนการสอนต่าง ๆ เพื่อเป็นการสร้างแรงจูงใจภายนอกให้นักเรียนเกิดความกระตือรือร้นที่จะเรียนเกิดความสนุกสนาน ในการเรียน สนใจในการใช้ภาษาไทยเพื่อการแสดงต่าง ๆ จนเกิดแรงจูงใจภายใน เกิดความคิด ริเริ่มสร้างสรรค์ที่จะแสดงออกทั้งในด้านการพูด การเขียน การแสดงบทบาทสมมติและการแสดง ละครต่าง ๆ ขึ้น

คุณค่าของนาฏการเพื่อการศึกษา

อมรา ปฐภิญโญบุรณ์ (2522 : 66) ได้กล่าวถึงคุณค่าของการละคร ดังนี้

1. ก่อให้เกิดความตื่นตา ระวัง เพราะการแสดงละครนั้นมีจุดประสงค์เพื่อสนอง ความรู้สึกและความบันเทิง เป็นประสบการณ์ที่สร้างความประทับใจแก่ผู้เรียนเป็นผลดีต่อการสร้าง ความจดจำได้ดีด้วย

2. ส่งเสริมการสร้าง การใช้จินตนาการ และความคิดสร้างสรรค์ในการจัดแสดง

ตั้งแต่การเลือกบทละคร การถ่ายทอดออกมาเป็นการแสดงบทบาทต่าง ๆ การกำกับการแสดง การเลือกและออกแบบฉาก เวที แสง สี และเสียง ตลอดจนเครื่องแต่งตัว และอุปกรณ์การแสดง เป็นต้น

3. ส่งเสริมผู้เรียนในด้านการแสวงหา และค้นพบความสามารถของตนเอง สนับสนุนผู้เรียนในด้านการแสดง การเขียนบทละคร การสร้างฉาก การออกแบบเครื่องแต่งตัว เป็นต้น ตลอดจนได้ฝึกฝนความสามารถนั้นจนชำนาญ อันจะเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนในภายภาคหน้าต่อไป

4. เพิ่มพูนความรู้ในด้านต่าง ๆ ที่แฝงอยู่ในเนื้อหาของละคร เป็นต้นว่า ความรู้ทางประวัติศาสตร์ ปรัชญา จิตวิทยา สังคมวิทยา เป็นต้น ความรู้เหล่านี้บางส่วนสามารถเรียนรู้ได้โดยตรงจากบทละคร มิฉะนั้นก็ต้องอาศัยการค้นคว้าเพิ่มเติมเพื่อนำมาประกอบ หรือเป็นพื้นฐานของการศึกษาอีกทีหนึ่ง

5. พัฒนาความคิดและจิตใจ ตามแนวพัฒนาการด้านจิตวิทยา ดังนี้

5.1 ทำให้สามารถเรียนรู้ถึงการเผชิญปัญหาของมนุษย์ ตามเงื่อนไขของสถานการณ์ต่าง ๆ ตลอดจนวิธีการแก้ปัญหาของมนุษย์ ซึ่งมีตัวแทนได้แก่ตัวละครนั่นเอง

5.2 ทำให้เข้าใจและยอมรับแนวคิด และจิตใจตลอดจนการกระทำต่าง ๆ ของมนุษย์ในสังคมทั้งในฐานะที่เป็นผู้ชมและผู้แสดง เนื่องจากผู้เรียนมักจะมองเห็นลักษณะของตนเองปรากฏอยู่ในตัวละคร โดยเฉพาะตัวละครที่แสดงเข้าถึงบทบาท อย่างแท้จริง

5.3 พัฒนาความคิดทางคุณค่าและทัศนคติของผู้เรียนในชีวิตจริง ๆ จากประสบการณ์ที่ได้รับจากการมีส่วนร่วมในการจัดแสดงละครไปในทางที่ดีขึ้น

5.4 เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีทางออกตามแรงขับทางธรรมชาติในขณะที่ไม่สามารถทำได้ในสภาพปกติในชีวิตจริง เช่น การเผชิญการต่อสู้และความตื่นเต้น เป็นต้น

5.5 พัฒนาบุคลิกภาพ และแก้ไขพฤติกรรมบางประการของผู้เรียน เช่น ในกรณีที่ผู้เรียนที่เป็นคนไม่กล้าแสดงออกหรือไม่มีความมั่นใจในตนเอง การที่มีประสบการณ์ทางการละคร จะช่วยให้เรียนรู้ในการแสดงออกซึ่งเป็นเพียงการ "ลองทำ" นั้นไม่ทำให้เกิดอันตรายใด ๆ แล้วจะทำให้ความไม่มั่นใจค่อย ๆ หดไปในที่สุด แล้วยังเกิดความเข้าใจความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่นตามไปด้วย

6. ฝึกฝนการเรียนรู้ด้วยประสาทสัมผัสทั้ง 5 และการเคลื่อนไหวส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย เป็นต้น การสังเกตการกำหนดรู้ด้วยการมองและการฟัง การทรงตัวการเคลื่อนไหว

อวัยวะและการรักษาสสมดุลของร่างกายเป็นต้น

7. ให้ประสบการณ์แก่ผู้เรียนในการทำงานร่วมกัน และความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย รู้จักแบ่งหน้าที่และประสานงานกันอย่างมีประสิทธิภาพ

ฉวีวรรณ กิาวงค์ (2524 : 65) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการนำละครมาใช้ในการเรียนการสอนดังนี้

1. ทำให้บทเรียนน่าสนใจและประทับใจมาก
2. ช่วยให้เรื่องที่เรียนเป็นจริง เป็นจังขึ้น
3. เปิดโอกาสให้นักเรียนได้รู้จักใช้ภาษาให้เป็นประโยชน์ และเป็นการปรับปรุงทักษะทางภาษาด้วย

4. เปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงออกตามบุคลิกภาพของตัวเองอย่างที่ไม่อาจทำได้ด้วยวิธีอื่น

5. ช่วยส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียน
6. เป็นการส่งเสริมให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียน ทำให้สนใจเรียนมากขึ้น
7. ช่วยเปลี่ยนเจตคติของผู้เรียนให้เป็นไปตามที่พึงปรารถนา
8. ช่วยผ่อนคลายความเครียดทางอารมณ์ของเด็กผู้เรียน
9. ช่วยสร้างสถานการณ์ให้ผู้เรียนช่วยกันคิดและแก้ปัญหา
10. ส่งเสริมทักษะทั้ง 4 คือ ทักษะในการฟัง ทักษะในการพูด ทักษะในการอ่าน

ทักษะในการเขียน และ ทักษะในการแสดง

บุญเหลือ ทองเอี่ยม (2520 : 209) กล่าวว่า ได้มีการนำเอาสถานการณ์การแสดงมาใช้ประกอบการเรียนการสอนโดยเหตุผลดังนี้

1. เด็กทุกคนที่มีวัยตั้งแต่ 1 ขวบขึ้นไป จะสนใจและสนุกสนานกับการแสดง
2. คนที่มีความแตกต่างกัน ทั้งทางด้านวัฒนธรรมและความเป็นอยู่สามารถสื่อความหมายให้เข้าใจกันได้เป็นอย่างดีก็ด้วยการใช้ประสบการณ์การแสดง
3. ประสบการณ์การแสดง จะช่วยให้เด็กได้เรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพเพราะเป็นการให้รายละเอียดอย่างมีความหมาย ให้โอกาสเด็กได้สำรวจความรู้สึกของตนเอง และช่วยเราให้เกิดความสนใจที่จะเรียน

4. ส่งเสริมการทำงานเป็นกลุ่ม และเมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นก็ให้ร่วมกันคิดแก้ปัญหา

สนม ครูทเมือง (2523 : 5) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการสอนด้วยการละครว่า ประโยชน์จากการสอนโดยวิธีการละครนั้นมีมากมาย เช่น ได้ประสบการณ์ตรง เป็นการฝึกทักษะการฟัง พูด อ่าน และ เขียน ฝึกการทำงานร่วมกัน ทำให้เกิดความเชื่อมั่นในตนเอง มีการพัฒนาบุคลิกลักษณะ ตลอดจนทางด้านจิตใจให้เกิดความชื่นชอบในการเรียนภาษาไทยและรักวัฒนธรรมไทยเป็นอย่างดี

สเตวิก (1979 : 201) แสดงทรรศนะว่า กิจกรรมการละครทำให้นักเรียนสามารถและเกิดการเรียนรู้จากประสบการณ์ในการจัดกิจกรรมการที่นักเรียนสามารถแสดงบทบาทเมื่ออยู่ในสถานการณ์ที่แตกต่างกันได้นั้น ก็เนื่องมาจาก นักเรียนคิดวาดภาพหรือจินตนาการและสร้างสรรค์ลักษณะตัวละครไปตามสถานการณ์จำลอง และบทบาทสมมติที่จัดให้มีขึ้นอันจะนำไปสู่การพัฒนาความคิดและความเข้าใจอย่างแจ่มแจ้ง

นาฏการ นับเป็นสื่อการสอนที่อาศัยกิจกรรมและวิธีการอันเป็นศิลปะของการละครซึ่งก่อให้เกิดประโยชน์ต่อผู้เรียน สามารถทำให้ผู้เรียนเข้าใจบทเรียนได้อย่างรวดเร็ว สนุกสนาน เพลิดเพลิน โดยไม่รู้สึกรู้ว่ากำลังเรียนอยู่ จึงทำให้ไม่เครียดต่อการเรียนและทำให้ผู้เรียนสนใจที่จะเรียนยิ่งขึ้น

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนแบบนาฏการ

งานวิจัยในประเทศ

พชรมนต์ เพียรคงชล (2533 : 60) ทดลองการสอนแบบนาฏการวิชาภาษาไทย ท 051 ภาษากับวัฒนธรรม กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย ท 051 ของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นั่นคือ นักเรียนที่สอนด้วยวิธีสอนแบบนาฏการกับนักเรียนที่เรียนด้วยวิธีสอนตามแนวการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกัน

ฉันทนา กุลธวัชวิชัย (2530 : 98) ได้ทดลองสอนแบบนาฏการในวิชาภาษาไทยชุดทักษะสัมพันธ์ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ปรากฏว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของกลุ่มที่สอนโดยนาฏการแตกต่างจากกลุ่มที่ได้รับการสอนตามแนวคู่มือครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ความรับผิดชอบทางการเรียนวิชาภาษาไทยแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

พินทอง ทองแกม (2529 : 203) ทำการวิจัยเรื่องการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์

ในการเรียนวรรณคดีมรดก เรื่องพระอภัยมณีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้หุ่นกระบอกกับการสอนแบบอภิปราย ผลการวิจัยปรากฏว่า ผลสัมฤทธิ์ในการเรียนทั้งสองกลุ่มแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยกลุ่มที่ใช้หุ่นกระบอกมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่ากลุ่มที่สอนแบบอภิปราย

สาลินี ทนายเจริญ (2527 : 108) ได้สำรวจการใช้นาฏการประกอบการสอนภาษาไทยในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ในกรุงเทพมหานคร และรวบรวมข้อมูล ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้นาฏการประกอบการสอนภาษาไทย มาจัดทำเป็นโครงการเสนอการจัดนาฏการประกอบการสอนภาษาไทยในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ผลปรากฏว่า นาฏการที่ใช้ประกอบการสอนภาษาไทย อยู่ในระดับมาก ได้แก่ การแสดงละครพูด ละครใบ้ การแสดงท่าทาง การแสดงบทบาทสมมติ สถานการณ์จำลอง การอ่านบทสนทนา การอ่านทำนองเสนาะ การแสดงเพลงเรือ การท่ายปรีศาท่าทาง การแสดงละครสั้น และรายวิชาที่ใช้นาฏการประกอบการสอนในระดับมาก คือวิชาภาษาไทยบังคับ ท101-ท102 ท203-ท204 และท305-ท306 ลักษณะการใช้นาฏการ ใช้ในการนำเข้าสู่บทเรียน การสอนเนื้อหา และสรุปบทเรียนอยู่ในระดับมาก

ชวลิต ผู้ภักดี (2526 : 98) ทำการวิจัยเรื่องการสอนเพื่อจัดนาฏการประกอบการสอนวิชาภาษาไทย สำหรับนักศึกษาปริญญาตรี วิชาเอก-โท ภาษาไทย ในวิทยาลัยครูกลุ่มนครหลวง พบว่านาฏการที่ใช้ประกอบการสอนภาษาไทย ซึ่งประกอบด้วยการแสดงละครพูด การอ่านทำนองเสนาะ การอ่านบทสนทนา การแสดงการละเล่นพื้นเมือง และการท่ายปรีศาท่าทาง ส่วนรายวิชาที่ใช้นาฏการประกอบการสอนมากที่สุด ได้แก่ วรรณคดีการละคร วิธีสอนภาษาไทย สัมมนาการใช้ภาษาไทย และวรรณกรรมปัจจุบัน

สมพล ฐปฐา (2524 : 187) วิจัยการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการเรียนหลักภาษาไทยด้วยการสอนแบบบรรยาย โดยใช้และไม่ใช้เกม และเพลงประกอบการสอน ปรากฏว่าคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนทั้ง 2 กลุ่ม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่า

อมรา ปฐกัญญ์ (2522 : 104) วิจัยเรื่องการใช้สื่อการสอนแบบละครในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ในกรุงเทพมหานคร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการใช้สื่อการสอนแบบละครในระดับมัธยมศึกษา ผลการวิจัยปรากฏว่า การใช้สื่อการสอนแบบละครมีคุณค่า ในการจัดประสบการณ์ การเรียนรู้ที่ตรงและใกล้เคียงความเป็นจริงมากที่สุด ทั้งยังเปิดโอกาสให้

ผู้เรียนเป็นทั้งผู้ลงมือปฏิบัติและผู้สังเกตการณ์ ผลการใช้สื่อการสอนประเภทนี้ ทำให้นักเรียนกล้าแสดงออก และมีความเชื่อมั่นในตนเองมากยิ่งขึ้น

งานวิจัยต่างประเทศ

สำหรับงานวิจัยของนักการศึกษาต่างประเทศที่เกี่ยวกับการละคร ที่สำคัญมีดังนี้

เวีย (ชวลิต ภูักดี. 2526 : 30 ; อ้างอิงมาจาก Via. n.d.) สนใจเรื่องการนำละครเข้ามาใช้ในการสอนภาษา และ เมื่อ ค.ศ.1966 เขาได้รับเชิญไปบรรยายเกี่ยวกับการละครที่ประเทศญี่ปุ่น ที่นั่นมีการฝึกนักศึกษาเพื่อการแสดงละครจริง ๆ ต่อมาในราวปี ค.ศ. 1970 เขาได้รับตำแหน่งให้เป็นผู้อำนวยการละครแห่ง East West Culture learning Institute ในฮอนโนลูลู ฮาวาย เขาใช้การละครในการฝึกนักศึกษาจากมหาวิทยาลัยต่าง ๆ และประสบความสำเร็จอย่างมาก เขาเชื่อว่าการใช้การละครจะทำให้ได้ประสบการณ์จริงในการสื่อสารแก่ผู้เรียน

ชาริม ปาช (ชวลิต ภูักดี. 2526 : 30 ; อ้างอิงมาจาก Sharim-Paz. n.d.) กล่าวว่า การใช้นาฏการกับนักศึกษาฝึกหัดครูในประเทศชิลี ปรากฏว่า เขาได้จัดโครงการละครฝึกนักศึกษาฝึกหัดครูเพราะเชื่อว่านาฏการจะเปิดโอกาสให้นักศึกษาฝึกฝนการพูดภาษาอังกฤษอย่างจริงจังและสมจริง อีกทั้งได้รับทักษะหลายอย่าง ซึ่งมีประโยชน์ต่ออาชีพครูอย่างยิ่ง และได้เปิดสอนวิชา Language Study through Drama เป็นวิชาบังคับ หลักสูตร 1 ปี และการสัมมนาเป็นวิชาเลือก หลักสูตร 6 เดือน นับว่าการใช้การละครบรรลุวัตถุประสงค์ของการจัดโครงการนี้เป็นอย่างดี

มาเลย์ และอลันดอฟ (ชวลิต ภูักดี. 2526 : 30 ; อ้างอิงมาจาก Maley and Alanduff. n.d.) กล่าวว่า ปี ค.ศ.1978 เขาได้อาศัยความรู้จากประสบการณ์ในการสอนภาษาต่างประเทศ และภาษาที่สองมาเป็นเวลานานในยุโรปเขาได้ทดลองใช้กิจกรรมการละครเป็นเวลากว่า 5 ปี จนได้เลือกกิจกรรมที่เหมาะสมและใช้ได้จริงบรรจุไว้ในหนังสือ

อิมบูฟ (1973 : 24-26) ได้ให้ข้อคิดในการสอนภาษาว่า ถ้าใช้การแสดงประกอบด้วยจะช่วยให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาในการสื่อสารได้ดี และเกิดความเข้าใจในวัฒนธรรมของภาษาได้ลึกซึ้ง รวมทั้งผู้เรียนยังเกิดความสนุกสนานในการเรียนอีกด้วย

จากเอกสาร และงานวิจัยที่กล่าวมาแล้ว สรุปได้ว่า การนำวิธีการสอนแบบนาฏการ

มาใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยสามารถทำให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ในการเรียนสูงขึ้น ดังนั้น การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยคาดหวังว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนด้วยการสอนแบบนาฏการจะมีความสามารถในการใช้ภาษาไทย ที่สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนตามแนวคู่มือครู

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบ

ความหมายของความรับผิดชอบ

มีผู้ให้ความหมายของความรับผิดชอบไว้คล้าย ๆ กันดังนี้

ไชยรัตน์ ปรานี (2531 : 54) กล่าวว่า ความรับผิดชอบ หมายถึง ความซื่อสัตย์ ซื่อสัตย์ มีทริโอตปะ พยายามทำงานของตนให้ลุล่วงด้วยดี โดยไม่ละเมิดสิทธิและหน้าที่ของผู้อื่น รวมทั้งมีการเตรียมวางแผนล่วงหน้าด้วย นอกจากนี้ยังรับรู้และยอมรับการกระทำของตนเอง ไม่ว่าผลการกระทำนั้นจะเป็นอย่างไร

ผาณิต เพชรจำรัส (2529 : 34) กล่าวว่า ความรับผิดชอบ หมายถึง ความมุ่งมั่นตั้งใจ ที่จะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความผูกพัน พากเพียร พยายาม ละเอียตรอบคอบ มีความสำนึกในหน้าที่ของตนเองและส่วนรวม และยอมรับผลของการกระทำด้วยความเต็มใจเพื่อที่จะปรับปรุงการปฏิบัติหน้าที่ให้ดียิ่งขึ้น จนบรรลุผลสำเร็จตามความมุ่งหมาย

วัฒนา สิงห์สัมฤทธิ์ (2527 : 5-6) ให้ความหมายของความรับผิดชอบไว้ว่า หมายถึง ความสนใจ ความตั้งใจที่จะทำงานและติดตามผลงานที่ได้ทำไปแล้ว เพื่อปรับปรุงแก้ไขให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดียิ่งขึ้น ยอมรับในสิ่งที่ตนเองกระทำลงไปในั้น ทั้งในด้านที่เป็นผลดีและผลเสีย โดยแสดงออกในด้านปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายด้วยความเต็มใจ ปฏิบัติงานด้วยความระมัดระวังอย่างวิจิตรพิสดาร เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามที่ได้รับงานมา

ชะอ้อน ทองส่งโลม (2525 : 13) สรุปว่า ความรับผิดชอบ คือ บุคลิกของบุคคล ที่แสดงถึงการทำงานอย่างซื่อสัตย์ซื่อ มี ความเชื่อมั่นในตนเอง ต่อผู้อุปสรรคได้อย่างไม่ทอดทิ้งเป็นที่ไว้วางใจได้ยอมรับผลจากการกระทำของตนเองมีความปรารถนาที่จะทำให้อีกดีกว่าเดิม ควบคุมตนเองได้ ยึดมั่นในกฎเกณฑ์

พลินโพ (1966 : 122) ได้สรุปความหมายของความรับผิดชอบไว้ว่า เป็นการผูกพันในการที่จะปฏิบัติหน้าที่ให้สำเร็จลุล่วงไปได้ และความสำนึกนี้เกี่ยวกับปัจจัย 3 ประการ

คือ พันธะผูกพัน หน้าที่การงาน และวัตถุประสงค์

ลอว์ซี (1966 : 143) กล่าวว่า ความรับผิดชอบเท่ากับเป็นการค้นหาอุปนิสัย
ของบุคคลว่ามีความรอบคอบ รับผิดชอบ และเป็นที่ไว้วางใจมากน้อยเพียงใด

จากความหมายของความรับผิดชอบตามที่ผู้ให้ความหมายไว้มากมาย พอสรุปได้ว่า
ความรับผิดชอบ หมายถึง การรู้จักหน้าที่ สามารถปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับด้วยความเต็มใจ สนใจ
เอาใจใส่ ละเอียดยรอบคอบ ซื่อสัตย์ ตรงต่อเวลา ไม่ปัดความรับผิดชอบในหน้าที่ของตนให้แก่ผู้อื่น
พยายามทำหน้าที่ต่าง ๆ ด้วยความสามารถ ด้วยความขยันขันแข็ง มีความเชื่อมั่นในตนเอง และมีความ
ปรารถนาที่จะทำให้ดีกว่าเดิม

ความสำคัญของความรับผิดชอบ

ความรับผิดชอบเป็นลักษณะของความเป็นพลเมืองที่สำคัญยิ่ง เป็นปัจจัยอันสำคัญที่ช่วย
ให้สังคมเป็นระเบียบและสงบสุข การที่สังคมขาดความสงบสุขอาจกล่าวได้ว่า เกิดจากบุคคลกลุ่ม
หนึ่งขาดคุณสมบัติ 5 ประการดังนี้ (สัญญา สัญญาวิวัฒน์. 2514 : 55-57)

1. ความรับผิดชอบ
2. ความสม่ำเสมอ
3. ความเชื่อมั่นในตนเอง
4. ความซื่อสัตย์
5. ความพยายามในการพึ่งตนเอง

จะเห็นได้ว่าความรับผิดชอบเป็นปัจจัยหนึ่งที่ช่วยลดปัญหาต่าง ๆ ในสังคมลงได้ ซึ่งอาจ
กล่าวได้ว่าหากบุคคลมีความรับผิดชอบ จะมีผลต่อไปนี้

1. คนมีความรับผิดชอบย่อมจะทำงานทุกอย่างสำเร็จตามเป้าหมายทันเวลา
2. คนมีความรับผิดชอบย่อมเป็นต้นแบบถือ ได้รับการยกย่องสรรเสริญ และเป็นคุณ
ประโยชน์ทั้งต่อตนเองและสังคม
3. ความรับผิดชอบ เป็นสิ่งเกื้อหนุนให้บุคคลปฏิบัติงานสอดคล้องกับกฎจริยธรรมและ
หลักเกณฑ์ของสังคม โดยไม่ต้องมีการบังคับจากผู้อื่น
4. ไม่ทำให้เป็นต้นเหตุของความเลื่อม และความเสียหายแก่สังคม
5. ทำให้เกิดความก้าวหน้าและสงบสุขแก่สังคม

การพัฒนารับผิดชอบ

ความรับผิดชอบ เป็นสิ่งที่เกิดจากการฝึกฝนอบรมตั้งแต่วัยเด็กและจะพัฒนาไปเรื่อย ๆ จนถึงวัยหนุ่ม ผู้ใหญ่จึงต้องเข้าใจธรรมชาติของเด็ก แนะนำ ส่งเสริมเขาในสิ่งที่ถูกต้องให้เขา ได้รู้จักการแก้ปัญหา และค่อย ๆ ปลุกฝังความรับผิดชอบให้แก่เขา เพราะนอกเหนือจากการมีวินัย และความรับผิดชอบตามธรรมชาติ อันเกิดขึ้นได้เองแล้วเด็กยังเรียนรู้วินัยและความรับผิดชอบจาก วัฒนธรรม โดยอาศัยการสั่งสอนหรือจากบุคคลแวดล้อม ลักษณะเช่นนี้เป็นกฎธรรมชาติของ การอยู่ร่วมกันในสังคม (กึ่งแก้ว อรรถการ. 2524 : 15-19) สำหรับความรับผิดชอบต่อสังคมหรือ หมู่คณะนั้น จะเจริญได้เมื่อเด็กได้รู้จักความรับผิดชอบต่อหน้าที่และรับผิดชอบในการกระทำของ ตนเองแล้ว แต่ทั้งนี้มิใช่ที่เราจะต้องกันความรับผิดชอบต่อสังคมหรือหมู่คณะไว้ต่างหากจนกว่าเด็ก รู้จักรับผิดชอบต่อหน้าที่แล้วจึงจัดประสบการณ์ให้เด็กรับผิดชอบต่อสังคมต่อไป แท้จริงแล้วกิจกรรมที่ เด็กทำตามหน้าที่นั้นเป็นการกระทำเพื่อหมู่คณะหรือสังคมไปในตัว แต่เด็กยังไม่โตพอที่จะเข้าถึง ประโยชน์ของผู้คนที่เกิดจากการปฏิบัติหน้าที่ของตน เด็กพร้อมที่จะเรียนรู้การกระทำเพื่อหมู่คณะ และเสียสละเพื่อหมู่คณะ เมื่อเด็กเข้าสู่วัยรวมหมู่ ตกในราวอายุตั้งแต่ 11 ปีขึ้นไป ตั้งแต่วัยนี้เรา จะมอบความรับผิดชอบการงานของหมู่คณะให้เด็กทำ เด็กจะเรียนรู้ความรับผิดชอบต่อหมู่คณะ ต่อ สังคมได้รวดเร็ว ดังนั้นครูควรจัดสถานการณ์การเรียนการสอนในโรงเรียนให้แก่เด็กเพื่อปลุกฝัง และพัฒนารับผิดชอบต่อสังคมแก่เขา (ชม ภูมิภาค. 2520 : 130)

มัททัน และแฮริส (1962 : 407-416) ได้ให้ข้อเสนอแนะในการฝึกเพื่อพัฒนา ความรับผิดชอบดังนี้

1. การฝึกความรับผิดชอบควรเริ่มตั้งแต่วัยเด็ก
2. เด็กทุกคนควรได้รับการฝึกความรับผิดชอบ
3. จัดประสบการณ์ให้เหมาะสมกับวัยและความสามารถของแต่ละบุคคล
4. ควรให้เด็กได้ทราบว่าผู้ใหญ่หวังอะไรจากเขา
5. ผู้ใหญ่ต้องยึดหยุ่น ไม่เร่งรัดเด็กจนเกินไป
6. ต้องระลึกเสมอว่า เด็กต้องการคำแนะนำจากผู้ใหญ่
7. เด็กต้องการความไว้วางใจจากผู้ใหญ่ จึงต้องเปิดโอกาสให้เขาได้รับผิดชอบ

ตามสมควร

8. ทศนคติและพฤติกรรมความรับผิดชอบของผู้ใหญ่ มีอิทธิพลต่อการพัฒนา

ความรับผิดชอบของเด็ก

9. ไม่ควรให้เด็กรับผิดชอบเกินความสามารถ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบ

งานวิจัยภายในประเทศ

นิภา วิจิตรสิริ (2525 : 49-50) ได้ศึกษาผลการใช้กิจกรรมกลุ่มที่มีต่อความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลปรากฏว่า นักเรียนที่ฝึกกิจกรรมกลุ่มมีความรับผิดชอบไม่สูงกว่าก่อนการฝึกและผลจากการเปรียบเทียบความรับผิดชอบของนักเรียนที่ได้รับการฝึก พบว่านักเรียนที่ได้รับการฝึกกิจกรรมกลุ่มมีความรับผิดชอบสูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับการฝึก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

พรรัตน์ แก่นทอง (2529 : 53) ได้ศึกษาการใช้นิทานพัฒนาความรับผิดชอบต่อชุมชนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการสอนด้วยเทคนิคบทาสนมตมมีความรับผิดชอบต่อชุมชนดีกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมที่เรียนโดยการสอนปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ทั้งสองกลุ่มก็มีพัฒนาการทางด้านความรับผิดชอบสูงขึ้นกว่าเดิม

ศุภฎี ทรัพย์ปรุง (2529 : 54-55) ได้ศึกษาผลการใช้นิทานสนมตมเพื่อพัฒนาความรับผิดชอบต่อหน้าที่การงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนเปีที่ 1 พบว่านักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการสอนโดยใช้นิทานสนมตมพัฒนาการทางความรับผิดชอบต่อหน้าที่การงานสูงกว่ากลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนตามปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่นักเรียนทั้งสองกลุ่มมีพัฒนาการด้านความรับผิดชอบต่อหน้าที่การงานสูงขึ้น

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนภาษาไทยในด้านความรับผิดชอบ

ได้มีผู้วิจัยไว้ดังนี้

รัชณี ตฤณารมย์ (2520 : 49) ได้เปรียบเทียบผลการเรียนวิชาวรรณคดีไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในห้องเรียนแบบศูนย์การเรียนและแบบครูเป็นศูนย์กลางในด้านความรับผิดชอบ พบว่า คะแนนความรู้สึกรับผิดชอบโดยเฉลี่ยของนักเรียนที่เรียนในห้องเรียนแบบศูนย์การเรียนมีแนวโน้มสูงกว่าคะแนนความรู้สึกรับผิดชอบโดยเฉลี่ยของนักเรียนแบบครูเป็นศูนย์กลาง

อารีย์ เจริญพจน์ (2521 : 54-56) ได้เปรียบเทียบผลการเรียนภาษาไทยในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้การสอนแบบศูนย์การเรียนกับการสอนแบบปกติ ผลปรากฏว่า นักเรียนที่เรียนโดยวิธีสอนแบบศูนย์การเรียน กับนักเรียนที่เรียนโดยวิธีสอนแบบปกติมีความรับผิดชอบไม่แตกต่างกัน แต่การวิเคราะห์เปรียบเทียบคะแนนความรับผิดชอบ จากการสอบถามครั้งแรกกับการสอบถามครั้งหลังของนักเรียนที่เรียนด้วยวิธีสอนแบบศูนย์การเรียน คะแนนความรับผิดชอบจากการสอบถามครั้งหลังสูงกว่าคะแนนความรับผิดชอบจากการสอบถามครั้งแรก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

วิไลวรรณ สันถะโกมล (2522 : 47) เปรียบเทียบผลการสอนวิชาวรรณคดีไทย เรื่องลิลิตตะเลงพ่าย โดยกระบวนการสอนกลุ่มสัมพันธ์ และกระบวนการสอนแบบครูเป็นศูนย์กลาง ในชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพการศึกษา ปรากฏว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา ทั้งสองกลุ่มไม่แตกต่างกัน แต่การเรียนด้วยกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ทำให้บรรยากาศการเรียนสนุกสนานและยังฝึกคุณสมบัติต่าง ๆ เช่น ความรับผิดชอบ การทำงานร่วมกัน เป็นต้น

ชะอ้อน ทองส่งโสม (2525 : 35) ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยและความรับผิดชอบของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ใช้และไม่ใช้ชุดการเรียนด้วยตนเองเป็นรายบุคคล ผลปรากฏว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความรับผิดชอบไม่แตกต่างกัน นอกจากนี้ยังพบว่า ความรับผิดชอบของกลุ่มที่ใช้ชุดการเรียนด้วยตนเองสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนกลุ่มที่ไม่ใช้ชุดการเรียนด้วยตนเองสูงขึ้นอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ผาณิต เพชรจำรัส (2529 : 178) ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เจตคติต่อวิชาภาษาไทยเพื่อกิจธุระ และความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนโดยการสอนแบบชนิดิเคทกับการสอนตามคู่มือครู ผลปรากฏว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั้งสองกลุ่มแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เจตคติต่อวิชาภาษาไทยเพื่อกิจธุระของนักเรียนทั้งสองกลุ่มแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และความรับผิดชอบของนักเรียนทั้งสองกลุ่มแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

งานวิจัยต่างประเทศ

ไมเคิล ชูนิค (1963 : 497-499) ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาการการรับรู้ด้านความรู้สึกรับผิดชอบของเด็กที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะทางสังคมต่ำและปานกลาง พบว่า เด็กที่มาจากฐานะทางครอบครัว ทางสังคมปานกลางมีการรับรู้ด้านความรู้สึกรับผิดชอบได้เร็วกว่าเด็ก

ที่มาจากครอบครัวที่ฐานะทางสังคมต่ำ

เพค และเอวิงเฮิร์ส (1963 : 12) ศึกษาพบว่า เด็กที่มาจากครอบครัวที่มีบรรยากาศประชาธิปไตยจะมีความเป็นอิสระในตนเองและรับผิดชอบสูงกว่าเด็กที่มาจากครอบครัวที่มีบรรยากาศอิตาเลียนโดย

มุลเลอร์ (1969 : 495) ศึกษาถึงความแตกต่างของความรู้สึกรับผิดชอบทางสังคมของนิสิตในมหาวิทยาลัยฮอลลินเอยส์ พบว่า กลุ่มนิสิตเข้าใหม่และกลุ่มนิสิตเก่ามีความรับผิดชอบไม่แตกต่างกัน และนิสิตที่ได้ทุนทำคะแนนความรู้สึกรับผิดชอบสูงกว่านิสิตที่ไม่ได้ทุน

ฟลาเฮอร์ตี และรุตเชล (1965 : 409-411) ได้ศึกษาเพื่อหาลักษณะบุคลิกภาพของนักเรียนที่ประสบผลสำเร็จในการเรียนสูงและนักเรียนที่ประสบผลสำเร็จในการเรียนต่ำ โดยใช้แบบทดสอบ ซีพีไอ (The California Psychological Inventory : CPI) วัดบุคลิกภาพด้านต่าง ๆ และใช้คะแนนเฉลี่ยที่ได้จากการเรียนในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จากการศึกษพบว่า ผู้ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ได้คะแนนบุคลิกภาพด้านความรับผิดชอบสูงกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ

แม็คเคลแลนด์ (1953 : 10) ได้ศึกษาลักษณะของบุคคลที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงพบว่า บุคคลนั้นมีความรับผิดชอบสูงด้วย

นอกจากนี้ ยังมีผลงานวิจัยของ บัตเตอร์เวิร์ท (1974 : 2043-2044) ได้ศึกษาหาความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการอ่าน เจตคติต่อโรงเรียน ความรับผิดชอบต่อตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 พบว่า ความรับผิดชอบต่อตนเอง ผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านและเจตคติต่อโรงเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และนักเรียนมีความสามารถทั่วไปสูง มีความรับผิดชอบต่อตนเองสูงกว่านักเรียนที่มีความสามารถทั่วไปต่ำ

จากเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบ จะเห็นว่าความรับผิดชอบเป็นสิ่งที่สามารถพัฒนาให้เกิดในตัวบุคคลได้ โดยใช้วิธีการต่าง ๆ ตลอดจนถึงการอบรมเลี้ยงดู ซึ่งเป็นพื้นฐานในการปลูกฝังความรับผิดชอบให้เกิดขึ้นได้ในตัวบุคคล การฝึกให้ทำงานเป็นกลุ่มหรือการแสดงบทบาทสมมติสามารถพัฒนาความรับผิดชอบแก่นักเรียนได้ ดังนั้นการสอนแบบนฏการน่าจะสามารถพัฒนาการด้านความรับผิดชอบให้เกิดขึ้นแก่ตัวผู้เรียนได้เช่นกัน

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. ความสามารถในการใช้ภาษาไทย ของนักเรียนที่เรียนด้วยการสอนแบบนฏการกับการสอนตามแนวคู่มือครูแตกต่างกัน
2. ความรับผิดชอบต่องานที่ทำงานในห้องเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนด้วยการสอนแบบนฏการกับการสอนตามแนวคู่มือครูแตกต่างกัน
3. ความสามารถในการใช้ภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนด้วยการสอนแบบนฏการ ก่อนและหลังการทดลองแตกต่างกัน
4. ความรับผิดชอบต่องานที่ทำงานในห้องเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนด้วยการสอนแบบนฏการ ก่อนและหลังการทดลองแตกต่างกัน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

เพื่อให้การวิจัยเป็นไปตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือและการสร้างเครื่องมือ
3. การดำเนินการทดลอง
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ได้แก่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2536 โรงเรียนนุทโธสง อำเภอนุทโธสง จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 7 ห้องเรียน รวมนักเรียน 280 คน ซึ่งเป็นนักเรียนที่ผ่านการสอบคัดเลือกของโรงเรียน นักเรียนแต่ละห้องมีจำนวนนักเรียนและพื้นฐานความรู้ที่ใกล้เคียงกัน เพราะทางโรงเรียนคละนักเรียนจากผลคะแนนการสอบเข้าเรียน มีทั้งสูง ปานกลาง และต่ำในแต่ละห้องเรียนอย่างเท่า ๆ กัน

2. กลุ่มตัวอย่าง

ได้แก่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2536 โรงเรียนนุทโธสง อำเภอนุทโธสง จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 2 ห้องเรียน รวมนักเรียน 80 คน โดยใช้วิธีสุ่มอย่างง่าย ซึ่งดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

2.1 สุ่มตัวอย่าง 2 ห้องเรียน จากประชากร 7 ห้องเรียน ด้วยการจับฉลาก โดยครูผู้วิจัยเป็นผู้จับมา 2 ห้องเรียน

2.2 จาก 2 ห้องเรียนที่จับฉลากมา นำมาจับฉลากอีกครั้งเพื่อแบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมดังนี้

กลุ่มทดลองจำนวน 1 ห้องเรียน สอนด้วยการสอนแบบนฏาการ

กลุ่มควบคุมจำนวน 1 ห้องเรียน สอนด้วยการสอนตามแนวคู่มือครู

เครื่องมือและการสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองครั้งนี้ประกอบไปด้วย

1. แผนการสอนแบบนฏการ
2. แผนการสอนตามแนวคู่มือครู
3. แบบทดสอบวัดความสามารถในการใช้ภาษาไทย
4. แบบทดสอบวัดความรับผิดชอบ

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

1. แผนการสอนแบบนฏการ

1.1 ศึกษาหลักสูตร ความมุ่งหมายของหลักสูตร จุดประสงค์ของเนื้อหาภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เพื่อนำเนื้อหาไปใช้ในการสร้างแผนการสอน

1.2 เลือกเนื้อหาที่นำมาทดลองได้แก่เนื้อหาวิชาภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จากหนังสือแบบเรียนชุดทักษะสัมพันธ์เล่ม 2 เรื่อง พ่อแม่รังแกฉัน ราชธิดาช พระอภัยมณี และ สำนวน สุภาษิต คำพังเพย

1.3 ศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับการสร้างบทเรียนแบบนฏการจากเอกสาร งานวิจัย คู่มือการสอนภาษาไทยชุดทักษะสัมพันธ์เล่ม 2 ของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการเพื่อนำไปสร้างแผนการสอน

1.4 เขียนแผนการสอนจำนวน 16 คาบ นำไปให้ ผศ.สุมานัน รุ่งเรืองธรรม ภาควิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร อาจารย์ทองเจ็ญ วงศ์สวัสดิ์ หัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทย อาจารย์จุฑามาศ กุญชรรัตน์ หมวดวิชาภาษาไทย โรงเรียนนุทโธสง อำเภอนุทโธสง จังหวัดบุรีรัมย์ ตรวจสอบ ในด้านความคิดรวบยอด เนื้อหา การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การใช้ภาษาตลอดจนความสอดคล้องระหว่างขั้นตอนต่าง ๆ ของแผนการสอนกับจุดประสงค์การเรียนรู้

1.5 นำแผนการสอนที่ผ่านการตรวจสอบและปรับปรุงแล้วไปทดลองสอนกับ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนดอนเมืองทหารอากาศบำรุง จำนวน 1 ห้องเรียน เพื่อตรวจสอบความบกพร่อง ด้านการลำดับขั้นตอน การใช้ภาษา ความเหมาะสมของกิจกรรม กับเวลาที่กำหนดเพื่อนำผลมาปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้น เพื่อนำไปทดลองต่อไป

2. แผนการสอนตามแนวคู่มือครู

หมายถึงแผนการสอนตามแนวคู่มือครู กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ มีลำดับการสอนดังนี้

2.1 ขั้นนำ เป็นการสร้างความสนใจของนักเรียน ให้มีความพร้อมและทบทวนบทเรียนเดิมโดยการนำเอาสาระสำคัญที่เคยได้รับจากบทเรียนก่อนมาสัมพันธ์กับบทเรียนใหม่ รวมทั้งแจ้งจุดประสงค์ของบทเรียนใหม่ ในขั้นตอนนี้อาจใช้การพูดเร้าใจ การสนทนา การอภิปรายหรือใช้อุปกรณ์ต่าง ๆ

2.2 ขั้นการสอน เป็นขั้นตอนที่ต่อจากการนำเข้าสู่บทเรียนโดยนักเรียนปฏิบัติกิจกรรมตามเนื้อหาอย่างจริงจัง เช่น การอภิปราย การบรรยาย การอ่าน การสาธิต เป็นต้น

2.3 ขั้นสรุปบทเรียน เป็นขั้นตอนที่สำคัญขั้นตอนหนึ่งในกระบวนการเรียนการสอน เป็นการรวบรวมใจความสำคัญหรือเนื้อเรื่องที่สำคัญ ๆ ที่ครูต้องการจะให้ให้นักเรียน เรียนรู้การสรุปบทเรียนที่มีประสิทธิภาพจะช่วยให้นักเรียนสามารถรวบรวมความคิด ความเข้าใจของตนในสิ่งที่เรียนมาแล้วให้ถูกต้อง

2.4 ขั้นประเมินผล เป็นการประเมินการเรียนรู้ว่านักเรียนบรรลุตามจุดประสงค์หรือไม่ โดยการสังเกตการกระทำกิจกรรมในขั้นการสอน การตอบคำถาม การทำแบบฝึกหัด

3. แบบทดสอบในการใช้ภาษาไทย

3.1 ศึกษาหลักสูตรวิชาภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 ฉบับปรับปรุง 2533

3.2 ศึกษาวิธีสร้างแบบทดสอบจากหนังสือเทคนิคการสร้างข้อทดสอบของชวาล แพร่ตกุล (2520 : 111-402) หนังสือเทคนิคการวัดผลของชวาล แพร่ตกุล (2516 : 152-154) .หนังสือหลักการสร้างและวิเคราะห์ข้อสอบของวิเชียร เกตุสิงห์ (2515 : 20-37) เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบทดสอบ

3.3 วิเคราะห์หลักสูตรตามเนื้อหาที่นำมาทดลองสอนจากแบบเรียนชุดทักษะสัมพันธ์ เล่ม 2 ตามแนววิเคราะห์หลักสูตรของบลูม (1971 : 271-273) นำไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ ได้แก่ อาจารย์สุพจน์ สิ้นสูงศ์วัฒน์ ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ อาจารย์ทองเจี้ยว วงศ์สวัสดิ์ หัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทย อาจารย์จุฑามาศ กุญชรรัตน์ หมวดวิชาภาษาไทย โรงเรียนเทพไทสง จังหวัดบุรีรัมย์

3.4 สร้างแบบทดสอบวัดความสามารถในการใช้ภาษาไทยผู้วิจัยสร้าง 2 แบบคือ

3.4.1 แบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก ใช้วัดความสามารถในการฟังและการอ่าน

3.4.2 แบบอัตนัย ใช้วัดความสามารถในการพูดและเขียน

3.5 แบบปรนัย มีวิธีสร้างดังนี้

3.5.1 เมื่อวิเคราะห์หลักสูตรแล้วทำการออกข้อสอบแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก โดยออกให้คลุมเนื้อหา และจุดประสงค์การเรียนรู้ตามตารางวิเคราะห์หลักสูตรที่สร้างขึ้น ไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสม แล้วแก้ไขปรับปรุง

3.5.2 นำแบบทดสอบไปทดสอบกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนพุทไธสง จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 124 คน เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบเป็นรายข้อ โดยใช้เทคนิค 27% ด้วยการเปิดตาราง จุง เทห์ ฟาน (1952 : 6-32) แล้วคัดเลือกข้อสอบที่มีความยากง่าย (p) ระหว่าง .20-.80 และมีค่าอำนาจจำแนก (r) .20 ขึ้นไปไว้จำนวน 20 ข้อ ซึ่งได้ค่าความยากง่าย (p) ระหว่าง .27-.77 และได้ค่าอำนาจจำแนก (r) ระหว่าง .22-.65

3.5.3 นำข้อสอบที่ผ่านการคัดเลือกแล้วในข้อ 3.5 ไปหาค่าความเชื่อมั่นกับนักเรียนโรงเรียนพุทไธสง จังหวัดบุรีรัมย์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ปีการศึกษา 2536 จำนวน 116 คน โดยใช้สูตร K.R.20 (Kuder Richardson.20) (ลิวัน สายยศ และอังคณา สายยศ 2531 : 168-169) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .76

ตัวอย่างแบบทดสอบ

ความสามารถในการฟัง

คำชี้แจง ฟังข้อความจากการอ่านของกรรมการ 2 เทียบแล้วตอบคำถามข้อ 1-2

(เสียงอ่าน)

คนสมัยก่อนมีความเชื่อถือกันว่า ผู้ที่เห็นวณและหมาก หรือเรียกว่า กินหมาก จะมีฟันคงทน ทำให้ปากแดงขึ้น ถ้ากินหมากเป็นประจำจะเคลือบฟันทำให้ฟันมีสีดำ แต่ปัจจุบันจำนวนผู้รับประทานหมากได้ลดลงมาก โดยการแนะนำของรัฐบาล คนรุ่นใหม่ไม่นิยมกินหมากดังแต่ก่อน

ในพลูจะมีน้ำหอมระเหย มีสารจำพวกฟีนอลเรียกว่า Chavicol ซึ่งมีฤทธิ์ฆ่าเชื้อโรค บางชนิดได้ และทำให้ลมหายใจมีกลิ่นหอม นิยมใช้พลูชยี้ ให้เป็นชั้นเล็ก ๆ ผสมเหล้าโร ทาที่ผิวหนัง เมื่อมีอาการคันอันเกิดจากลมพิษ เนื่องจากสาร Chavicol ที่มีอยู่ในพลูไปทำให้ เกิดอาการชาที่ปลายประสาท ทำให้บรรเทาอาการคันลงได้

- | | |
|--|--|
| 1. ข้อความนี้กล่าวถึงเรื่องใดเป็นสำคัญ | 2. ปัจจุบันจำนวนของผู้ที่กินหมากลดน้อยลง |
| ก. พลู | เพราะเหตุใด |
| ข. หมาก | ก. พลูหายาก |
| ค. การกินหมาก | ข. หมากหายาก |
| ง. ประโยชน์การกินหมาก | ค. รัฐบาลห้าม |
| | ง. รัฐบาลแนะนำ |

ความสามารถในการอ่าน

คำชี้แจง อ่านข้อความนี้แล้วตอบคำถามข้อ 1-2

ดวงอาทิตย์เป็นกลุ่มก๊าซที่เผาไหม้อยู่ในอากาศทำให้เกิดแสงสว่าง และความร้อน การที่ดวงอาทิตย์ดูสว่างมากกว่าดาวดวงอื่น ก็เพราะอยู่ใกล้โลกมากกว่าและก็เช่นเดียวกับดาวดวงอื่น ๆ ที่เราจะเห็นดวงอาทิตย์เป็นกลุ่มก๊าซที่ลุกโชนและส่องแสงอยู่ชั่วขณะหนึ่ง แสงจากดวงอาทิตย์เดินทางไปในบรรยากาศได้เร็วมาก คือประมาณ 300,000 กิโลเมตรต่อวินาที และใช้เวลาทางเพียง 8 นาทีเท่านั้นมายังโลกเรา

- | | |
|--|-----------------------------------|
| 1. ข้อความนี้กล่าวถึงเรื่องใดเป็นสำคัญ | 2. ข้อความนี้ใช้โวหารใดในการเขียน |
| ก. ดวงอาทิตย์ | ก. พรรณา |
| ข. ดวงดาว | ข. บรรยาย |
| ค. กลุ่มก๊าซ | ค. สำนก |
| ง. การเดินทางของแสง | ง. อุปมา |

3.6 แบบอัตรัย มีดังนี้

3.6.1 แบบประเมินความสามารถในการพูด

3.6.2 แบบประเมินความสามารถในการเขียน

3.7 การสร้างแบบประเมินการพูด ดำเนินการดังนี้

3.7.1 กำหนดหัวข้อเรื่องที่จะให้นักเรียนพูดไว้ 10 หัวข้อ นำไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงด้านเนื้อหา นำไปให้นักเรียนกลุ่มตัวอย่างเลือก เพื่อจับฉลากเป็นหัวข้อในการพูด โดยให้นักเรียนเลือกจาก 10 หัวข้อไว้ 5 หัวข้อ แล้วเลือกจาก 5 หัวข้อไว้ 3 หัวข้อ ที่นักเรียนชอบที่สุด โดยดูจากคะแนนความถี่ที่นักเรียนเลือก เพื่อนำไปให้นักเรียนเลือกเป็นหัวข้อในการพูดคนละ 1 หัวข้อภายในเวลา 5 นาที นำข้อสอบไปทดลองกับนักเรียน 1 คนเพื่อปรับปรุงเรื่องเวลา แล้วจึงนำไปทดลองกับนักเรียน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นในการตรวจให้คะแนนของกรรมการ 2 คน โดยประเมินจากแบบประเมินที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .80

3.7.2 ในการประเมินผู้ประเมินร่วมกับครูประจำการที่ทำการสอนวิชาภาษาไทยชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนนุทโธสง จังหวัดบุรีรัมย์ ประเมินตามแบบประเมินการพูดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยการนำคะแนนทั้งสองคนมาเฉลี่ยเป็นคะแนนจริง

3.7.3 เพื่อความสมบูรณ์ในการประเมินผู้วิจัยได้นำเครื่องบันทึกเสียง เพื่อบันทึกเสียงของนักเรียนเป็นรายบุคคลเพื่อประกอบการประเมินด้วย

3.7.4 การประเมินจะประเมินตามเกณฑ์ดังนี้

การลำดับเรื่อง หมายถึง การเสนอเรื่องมีการลำดับเรื่องไม่สับสน ไม่วกวนมีการเชื่อมโยงความคิด เรียบเรียงเนื้อหาได้อย่างต่อเนื่อง มีความสัมพันธ์ตลอดเรื่อง การลำดับเรื่องมีการวางโครงเรื่องในการพูดที่ดี มีการนำเรื่องหรืออารัมภบท และการสรุปเรื่องที่ประทับใจ

การอธิบายความ หมายถึง การแสดงความคิดที่มีเหตุผล อธิบายความได้ชัดเจน เข้าใจง่าย ถูกต้องตรงประเด็นตามเนื้อหา มีการยกตัวอย่างประกอบ มีหลักฐานอ้างอิง และมีการให้ความรู้เพิ่มเติมเพื่อความชัดเจนยิ่งขึ้น

การใช้ถ้อยคำภาษา หมายถึง การใช้ถ้อยคำได้ตรงตามความหมาย เหมาะสมกับบุคคล ถูกต้องตามหลักภาษา สละสลวย กระชับรัด ชัดเจน และใช้ถ้อยคำที่หลากหลายไม่ซ้ำซาก

3.7.8 การให้คะแนน จะพิจารณาด้วยวิธีจัดอันดับคุณภาพซึ่งจำแนกคุณภาพเป็น

5 อันดับ คือ

ดีมาก	มีค่าเท่ากับ	5
ดี	มีค่าเท่ากับ	4
ปานกลาง	มีค่าเท่ากับ	3
ไม่ดี	มีค่าเท่ากับ	2
ไม่ดีเลย	มีค่าเท่ากับ	1

ตัวอย่างแบบประเมินการพูด

	ดีมาก	ดี	ปานกลาง	ไม่ดี	ไม่ดีเลย
เกณฑ์การพิจารณา	5	4	3	2	1
1. การลำดับเรื่อง ไม่สับสน ไม่วกวน					
2. การแสดงความคิดที่มีเหตุผล					
3. การใช้ถ้อยคำได้ตรงกับความหมาย					
4. การใช้ถ้อยคำที่หลากหลายไม่ซ้ำซาก					

3.8 การสร้างแบบประเมินการเขียน

3.8.1 ผู้วิจัยสร้างแบบทดสอบ 1 ข้อให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและภาษา เพื่อปรับปรุงแก้ไข แล้วนำไปทดสอบกับนักเรียน 1 คน เพื่อปรับปรุงด้านเวลา จึงนำไปทดลองกับนักเรียน 30 คน เพื่อหาความเชื่อมั่นในการตรวจให้คะแนนของกรรมการ 2 คน จากแบบประเมินการเขียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .96

3.8.2 การประเมินจะประเมินตามเกณฑ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นดังนี้

การเขียนแสดงความคิดเห็น หมายถึง การเชื่อมโยงความคิดอย่างต่อเนื่อง มีความสัมพันธ์กับเนื้อหา มีเหตุผล มีความคิดที่แปลกใหม่ การแสดงความคิดเห็นที่มีลักษณะที่เป็นตัวของตัวเอง และแสดงความคิดเห็นถูกต้องชัดเจนเหมาะสมกับเนื้อหา

การใช้ถ้อยคำภาษา หมายถึง การใช้ถ้อยคำตรงกับความหมาย ถูกต้องตามหลักภาษา เข้าใจง่าย สละสลวย กระชับรัดกุม มีความหลากหลายในการใช้คำไม่ซ้ำซาก และใช้ถ้อยคำสำนวนโวหารที่ชัดเจน สามารถทำให้ผู้อ่านเห็นภาพพจน์และเข้าใจ

3.8.3 การให้คะแนน โดยพิจารณาด้วยวิธีจัดอันดับคุณภาพ ซึ่งจำแนกเป็น

5 อันดับคือ

ดีมาก	มีค่าเท่ากับ	5
ดี	มีค่าเท่ากับ	4
ปานกลาง	มีค่าเท่ากับ	3
ไม่ดี	มีค่าเท่ากับ	2
ไม่ดีเลย	มีค่าเท่ากับ	1

การคิดคะแนน โดยการนำคะแนนจากเกณฑ์การประเมินตามแบบการประเมินของผู้ตรวจทั้งสองคนมาเฉลี่ยเป็นคะแนนจริง

ตัวอย่างแบบประเมินการเขียน

	ดีมาก	ดี	ปานกลาง	ไม่ดี	ไม่ดีเลย
เกณฑ์การพิจารณา	5	4	3	2	1
1. การเขียนเชื่อมโยงความคิดอย่างต่อเนื่องกับเนื้อหา					
2. การแสดงความคิดเห็นที่แปลกใหม่					
3. การใช้ถ้อยคำตรงกับความหมาย					
4. การใช้ถ้อยคำสำนวนโวหารที่ชัดเจนและทำให้ผู้อ่านเห็นภาพพจน์					

3.9 การหาค่าความสัมพันธ์เพื่อตรวจสอบสอดคล้องในการให้คะแนน ผู้วิจัยนำแบบทดสอบการพูดและการเขียนที่ได้รับการตรวจสอบความเที่ยงตรงแล้วไปทดลองกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนพุทไธสง จังหวัดบุรีรัมย์ ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง โดยทดลอง 2 ครั้ง คือ ทดลอง 1 คน ทดลองย่อย 30 คน เพื่อดูความเหมาะสมเรื่องเวลา และภาษาที่ใช้ จากนั้นจึงหาค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น (r_{xy}) ของการให้คะแนน โดยใช้สูตรของเพียร์สัน

4. แบบทดสอบวัดความรับผิดชอบต่องานที่ทำงานในห้องเรียน ดำเนินการดังนี้

4.1 นำแบบทดสอบวัดความรับผิดชอบของวัฒนา สิ่งสัมฤทธิ์ (2527 : 122-128) ซึ่งได้ทำการตรวจสอบหาคุณภาพไว้แล้ว มาใช้ในการวิจัย โดยนำมาเฉพาะแบบสอบถามวัดความรับผิดชอบต่องานที่ทำงาน ซึ่งแบบทดสอบดังกล่าว เป็นแบบทดสอบที่ถามเกี่ยวกับความรู้สึกหรือการกระทำบางอย่างของนักเรียน เกี่ยวกับเรื่องทั่ว ๆ ไป มี 2 ตอนคือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามชนิดข้อความ วัดทัศนคติ และพฤติกรรมเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่องานที่ทำงานในห้องเรียน จำนวน 17 ข้อ

ตอนที่ 2. เป็นแบบสอบถามชนิดสถานการณ์ วัดทัศนคติ และพฤติกรรมเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อน้ำที่ทำงานในห้องเรียน จำนวน 8 ข้อ

ตัวอย่างแบบทดสอบวัดความรับผิดชอบ

0. ข้าพเจ้าทำงานตามอารมณ์ มากกว่าตามระเบียบหรือแผนงานที่วางไว้

- ก. จริง
- ข. ไม่จริง
- ค. ไม่แน่ใจ

00. ออมเป็นช่างซ่อมวิทยุ เขาก็มั่นาก็มดาซ่อมวิทยุเครื่องหนึ่งเป็นเวลานานแล้ว แต่ไม่เสียที่ ออมไม่ยอมเหนื่อยพยายามแก้ไขต่อไป ถ้านักเรียนเป็นอมร จะทำเช่นนี้หรือไม่

- ก. ทำ
- ข. ไม่ทำ
- ค. ไม่แน่ใจ

วิธีการตรวจให้คะแนน คือหลักการให้คะแนนดังนี้

1. สำหรับข้อคำถามในทางดี ถ้าตอบรับให้ 3 คะแนน ตอบปฏิเสธให้ 1 คะแนน และถ้าตอบว่า ไม่แน่ใจ ให้ 2 คะแนน

2. ข้อคำถามในทางปฏิเสธหรือทางลบ การตอบรับให้ 1 คะแนน ตอบปฏิเสธให้ 3 คะแนน ส่วนการตอบว่า ไม่แน่ใจให้ 2 คะแนน

4.2 นำแบบสอบถามจากข้อ 4.1 ไปทดลองสอบกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนพุทไธสง อำเภอกุญชรไธสง จังหวัดบุรีรัมย์ ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 116 คน เพื่อวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกของข้อสอบเป็นรายข้อ โดยใช้ t-test และแบ่งเป็นกลุ่มสูง-ต่ำ ด้วยเทคนิค 25 % แต่ละข้อมีค่าอำนาจจำแนก (t) ระหว่าง 1.78-7.09 และหาค่าความเชื่อมั่น ของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์ แอลฟา ของ Cronbach ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .75

การดำเนินการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) ซึ่งผู้วิจัยดำเนินการทดลองตามแบบแผนการวิจัยแบบ Randomized Control Group Pretest-Posttest Design (ล้วน สายยศ และภรตนา สายยศ. 2531 : 216)

1. แบบแผนการทดลอง

ตาราง 1 แบบแผนการทดลอง Randomized Control Group Pretest-Posttest Design

กลุ่ม	สอบก่อน	ทดลอง	สอบหลัง
ER	T1	X	T2
CR	T1	-	T2

เมื่อ	E	แทน กลุ่มทดลอง
	C	แทน กลุ่มควบคุม
	-	แทน ไม่มีการกระทำ
	X	แทน มีการกระทำ
	T1	แทน การทดสอบก่อนการทดลอง
	T2	แทน การทดสอบหลังการทดลอง
	R	แทน การกำหนดกลุ่มตัวอย่างแบบสุ่ม

2. วิธีดำเนินการทดลอง

หลังจากที่ได้กลุ่มตัวอย่างแล้ว ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

2.1 ทำการทดสอบก่อนการทดลองทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้แบบทดสอบวัดความสามารถในการใช้ภาษาไทย และความรับผิดชอบต่อน้ำที่ทำงานในห้องเรียนของนักเรียน

2.2 ทำการสอน กลุ่มทดลองสอนด้วยการสอนแบบนาฏการ และกลุ่มควบคุมสอนตามแนวคู่มือครู โดยผู้วิจัยสอนเองทั้ง 2 กลุ่ม ใช้เวลาในการสอนทั้งสิ้น 16 คาบ คาบเรียนละ 50 นาที ในเนื้อหาเดียวกัน

2.3 หลังจากเสร็จสิ้นการทดลอง ทำการทดสอบทั้งสองกลุ่ม โดยใช้แบบทดสอบใน 2.1 อีกครั้ง

2.4 ตรวจสอบผลการสอนแล้วนำผลที่ได้มาวิเคราะห์ด้วยวิธีทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. เปรียบเทียบความสามารถในการใช้ภาษาไทยและความรับผิดชอบต่อน้ำที่ทำงานในห้องเรียนของนักเรียนระหว่างกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม โดยใช้ t-test ในรูปผลต่างของคะแนน (Different Score)

2. เปรียบเทียบความสามารถในการใช้ภาษาไทยและความรับผิดชอบต่อน้ำที่ทำงานในห้องเรียนของนักเรียนกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังการทดลอง โดยใช้ t-test แบบ Dependent

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน สถิติพื้นฐานที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่

1.1 การคำนวณค่าเฉลี่ยใช้สูตรการหาค่าเฉลี่ย (ชูศรี วงศ์รัตน์, 2534 : 40)

$$\bar{X} = \frac{\sum x}{N}$$

เมื่อ	$\bar{X}$	แทน คะแนนเฉลี่ย
	$\sum x$	แทน ผลรวมทั้งหมดของคะแนน
	N	แทน จำนวนคะแนนทั้งหมด

1.2 หาค่าความแปรปรวนของคะแนนคำนวณจากสูตร (ชูศรี วงศ์รัตนะ. 2534 :

74)

$$S^2 = \frac{n \sum x^2 - (\sum x)^2}{n(n-1)}$$

เมื่อ	S^2	แทน ความแปรปรวน
	$\sum x$	แทน ผลรวมทั้งหมดของคะแนน
	n	แทน จำนวนคะแนนทั้งหมด
	$\sum x^2$	แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง

2. สถิติที่ใช้หาคุณภาพแบบทดสอบ

2.1 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดความสามารถในการใช้ภาษาไทย

คำนวณจากสูตร K.R-20 (Kuder Richardson.20) (ลิ้น สายยศ และอังคณา สายยศ. 2531 : 168-170)

$$r_{kk} = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum pq}{S_x^2} \right]$$

เมื่อ	r_{kk}	แทน ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ
	n	แทน จำนวนข้อทดสอบ
	p	แทน สัดส่วนของผู้ทำถูกในข้อหนึ่งๆ = $\frac{\text{จำนวนที่ทำถูก}}{\text{จำนวนคนทั้งหมด}}$
	q	แทน สัดส่วนของผู้ทำผิดในข้อหนึ่งๆหรือ $1-p$
	S_x^2	แทน ค่าความแปรปรวนของแบบทดสอบ

2.2 หาค่าอำนาจจำแนกและความยากง่าย ของแบบทดสอบวัดความสามารถใน

การใช้ภาษาไทย โดยใช้เทคนิค 27% แล้วเปิดตารางสำเร็จรูปของ จูง เดห์ ฟาน (1952 : 6-32)

2.3 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามวัดความรับผิดชอบต่อหน้าที่การงานในห้องเรียน ใช้สูตรสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha Coefficient) จากสูตร (ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ. 2531 : 171)

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum s_i^2}{s_e^2} \right]$$

เมื่อ	α	แทน ค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น
	s_i^2	แทน ค่าความแปรปรวนรายข้อ
	s_e^2	แทน ค่าความแปรปรวนของแบบสอบถามทั้งฉบับ
	n	แทน จำนวนข้อสอบในแบบสอบถาม
	$\sum s_i^2$	แทน ผลรวมของค่าความแปรปรวนรายข้อ

2.4 หาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามวัดความรับผิดชอบต่อหน้าที่การงานในห้องเรียน โดยแจกแจงแบบที (t-distribution) แล้วแทนค่าในสูตร (ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ. 2531 : 185 ; อ้างอิงมาจาก Edward. 1975 : 152-154)

$$t = \frac{\bar{X}_H - \bar{X}_L}{\sqrt{\frac{S_H^2}{n_H} + \frac{S_L^2}{n_L}}}$$

เมื่อ	t	แทน ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามแต่ละข้อ
	$\bar{X}_H, \bar{X}_L$	แทน ค่าเฉลี่ยของคะแนนในข้อคำถามเป็นรายข้อของกลุ่มสูง และ กลุ่มต่ำ ตามลำดับ

s_H^2, s_L^2 แทน ค่าความแปรปรวนของคะแนนแบบสอบถามใน
กลุ่มสูง และ กลุ่มต่ำ ตามลำดับ

n_H, n_L แทน จำนวนนักเรียนที่ตอบแบบสอบถาม ในกลุ่มสูง
และ กลุ่มต่ำ ตามลำดับ

2.5 ทาความเชื่อมั่นของผู้ประเมินการพูดและการเขียนใช้สูตรการหาค่า
สหสัมพันธ์แบบ Pearson Product Moment Correlation (ล้วน สายยศ และอังคณา
สายยศ. 2531 : 70)

$$r_{xy} = \frac{N\sum xy - \sum x \sum y}{\sqrt{[N\sum x^2 - (\sum x)^2][N\sum y^2 - (\sum y)^2]}}$$

เมื่อ	r_{xy}	แทน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
	$\sum x$	แทน ผลรวมของคะแนน x
	$\sum y$	แทน ผลรวมของคะแนน y
	$\sum x^2$	แทน ผลรวมของ x แต่ละตัวยกกำลังสอง
	$\sum y^2$	แทน ผลรวมของ y แต่ละตัวยกกำลังสอง
	$\sum xy$	แทน ผลรวมของผลคูณ x กับ y ทุกคู่
	N	แทน จำนวนคน (Case)

3. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบสมมติฐาน

3.1 เปรียบเทียบความสามารถในการใช้ภาษาไทยและความรับผิดชอบต่อหน้าที่
การทำงานในห้องเรียนระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมโดยใช้สถิติ t-test แบบ Difference
Score (Scott. 1967 : 256-267)

$$t = \frac{MD_1 - MD_2}{S_{MD_1 - MD_2}}$$

$$\text{ซึ่ง } S_{MD1 - MD2} = \sqrt{\frac{S_{D1}^2}{n_1} + \frac{S_{D2}^2}{n_2}}$$

$$\text{และ } S_D^2 = \frac{\sum (D_1 - MD_1)^2 + \sum (D_2 - MD_2)^2}{n_1 + n_2 - 2}$$

$$df = n_1 + n_2 - 2$$

เมื่อ	t	แทน ค่าที่ใช้ในการพิจารณา t - distribution
	MD ₁	แทน คะแนนเฉลี่ยของผลต่างของคะแนนสอบก่อนและ หลังการทดลองของทุกคนในกลุ่มทดลอง
	MD ₂	แทน คะแนนเฉลี่ยของผลต่างของคะแนนสอบก่อนและ หลังการทดลองของทุกคนในกลุ่มควบคุม
	S _{MD1-MD2}	แทน คะแนนความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของผลต่างของ ค่าเฉลี่ยระหว่าง MD ₁ และ MD ₂
	S _D ²	แทน ค่าความแปรปรวนของผลต่างระหว่างการทดสอบ หลังการเรียนและก่อนการเรียนของกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม
	D ₁	แทน ผลต่างระหว่างการทดสอบหลังการเรียนกับก่อน การเรียนของกลุ่มทดลอง
	D ₂	แทน ผลต่างระหว่างการสอบหลังการเรียนกับก่อน การเรียนของกลุ่มควบคุม
	n ₁	แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่มทดลอง
	n ₂	แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่มควบคุม

3.2 ทดสอบความแตกต่างของความสามารถในการใช้ภาษาไทย และความรับผิดชอบ

ต่อหน้าที่การงานในห้องเรียนของนักเรียน ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง โดยใช้สูตร

t-test แบบ Dependent (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2531 : 87)

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{n\sum D^2 - (\sum D)^2}{n-1}}}$$

$$df = n - 1$$

เมื่อ	t แทน ค่าที่ใช้ในการพิจารณาใน t-distribution
	D แทน ความแตกต่างของคะแนนแต่ละคู่
	n แทน จำนวนคู่

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้สัญลักษณ์ในการวิเคราะห์ข้อมูล และแปลความหมายของผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

N	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง
S	แทน	ความเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลต่างระหว่างคะแนน ก่อนและหลังการทดลอง
$\bar{X}$	แทน	คะแนนเฉลี่ย
D	แทน	ความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ย
t	แทน	ค่าสถิติของการแจกแจงแบบที (t-Distribution)
MD	แทน	ค่าเฉลี่ยของผลต่างระหว่างคะแนน ก่อนและหลังการทดลอง
*	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
**	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
กลุ่มทดลอง	แทน	กลุ่มตัวอย่างที่เรียนด้วยการสอนแบบนาฏการ
กลุ่มควบคุม	แทน	กลุ่มตัวอย่างที่เรียนด้วยการสอนตามแนวคู่มือครู

ลำดับชั้นในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับชั้นดังต่อไปนี้

1. เปรียบเทียบความสามารถในการใช้ภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ระหว่างกลุ่มทดลองที่เรียนด้วยการสอนแบบนาฏการกับกลุ่มควบคุมที่เรียนด้วยการสอนตามแนวคู่มือครู
2. เปรียบเทียบความรับผิดชอบต่อหน้าที่การงานในห้องเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ระหว่างกลุ่มทดลองที่เรียนด้วยการสอนแบบนาฏการกับกลุ่มควบคุมที่เรียนด้วยการสอนตามแนวคู่มือครู
3. เปรียบเทียบความสามารถในการใช้ภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 กลุ่มทดลองที่เรียนด้วยการสอนแบบนาฏการ ก่อนและหลังการทดลอง

4. เปรียบเทียบความรับผิดชอบต่อน้ำที่การงานในห้องเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่ 2 กลุ่มทดลองที่เรียนด้วยการสอนแบบนวัตกรรมการ ก่อนและหลังการทดลอง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. เปรียบเทียบความสามารถในการในการใช้ภาษาไทย ระหว่างนักเรียนกลุ่มทดลอง
ที่ได้เรียนด้วยการสอนแบบนวัตกรรมการ กับกลุ่มควบคุมที่เรียนด้วยการสอนตามแนวคู่มือครู

เมื่อสิ้นสุดการทดลอง ผู้วิจัยทำการทดสอบเพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการใช้ภาษา
ไทย ระหว่างกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม โดยใช้ t - test ในรูป Difference Score
ได้ผลดังแสดงไว้ในตารางที่ 2 ดังนี้

ตาราง 2 เปรียบเทียบความสามารถในการใช้ภาษาไทยระหว่างนักเรียนกลุ่มทดลอง
กับกลุ่มควบคุม

กลุ่มตัวอย่าง	N	MD	S	t
กลุ่มทดลอง	40	3.3982	3.433	2.31*
กลุ่มควบคุม	40	1.6553	3.305	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากตาราง 2 แสดงว่า นักเรียนกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุมมีความ
สามารถในการใช้ภาษาไทยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. เปรียบเทียบความรับผิดชอบต่อน้ำที่การงานในห้องเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่ 2 ระหว่างกลุ่มทดลองที่เรียนด้วยการสอนแบบนวัตกรรมการกับกลุ่มควบคุมที่เรียนด้วยการสอนตาม

แนวคู่มือครู

ผู้วิจัยทำการทดสอบวัดความรับผิดชอบต่องานที่ทำงานในห้องเรียนของนักเรียนก่อนและหลังการทดลอง จากนั้นนำค่าเฉลี่ยของผลต่างของคะแนนของนักเรียนกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุมมาเปรียบเทียบกัน โดยใช้ t - test ในรูป Difference Score ได้ผลดังแสดงไว้ในตาราง 3

ตาราง 3 เปรียบเทียบความรับผิดชอบต่องานที่ทำงานในห้องเรียนระหว่างนักเรียนกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม

กลุ่มตัวอย่าง	N	MD	S	t
กลุ่มทดลอง	40	3.3250	4.514	2.51*
กลุ่มควบคุม	40	.1500	6.624	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากตาราง 3 แสดงว่า นักเรียนกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม มีความรับผิดชอบต่องานที่ทำงานในห้องเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. เปรียบเทียบความสามารถในการใช้ภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 กลุ่มทดลองที่เรียนด้วยการสอนแบบนาฏการ ก่อนและหลังการทดลอง

ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบวัดความสามารถในการใช้ภาษาไทยนักเรียนกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังการทดลอง จากนั้นคำนวณหาค่าความแตกต่างระหว่างคะแนนก่อนและหลังการทดลอง โดยใช้ t -test ในรูป Dependent เพื่อนำค่า t ของการสอบทั้งสองครั้งมาเปรียบเทียบกัน ได้ผลดังแสดงไว้ในตารางที่ 4 ดังนี้

ตาราง 4 เปรียบเทียบความสามารถในการใช้ภาษาไทยของนักเรียนกลุ่มทดลอง
ก่อนและหลังการทดลอง

การทดลอง	X	MD	S	t
ก่อนการทดลอง	22.9293	3.3982	2.736	6.26**
หลังการทดลอง	26.3275		3.579	

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากตาราง 4 แสดงว่า นักเรียนมีความสามารถในการใช้ภาษาไทย ก่อนและหลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. เปรียบเทียบความรับผิดชอบต่องานที่ทำงานในห้องเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 กลุ่มทดลองที่เรียนด้วยการสอนแบบนวัตกรรมการ ก่อนและหลังการทดลอง

ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบวัดความรับผิดชอบต่องานที่ทำงานของนักเรียนกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังการทดลอง จากนั้นคำนวณหาค่าความแตกต่างระหว่างคะแนนก่อนและหลังการทดลอง โดยใช้ t - test ในรูป Dependent เพื่อนำค่า t ของการสอบทั้งสองครั้งมาเปรียบเทียบกันได้ผลดังแสดงไว้ในตารางที่ 5 ดังนี้

ตาราง 5 เปรียบเทียบความรับผิดชอบต่อน้ำที่ทำงานของนักเรียนกลุ่มทดลองก่อนและหลังการทดลอง

การทดลอง	$\bar{X}$	MD	S	t
ก่อนการทดลอง	58.9000	3.3250	6.814	4.66**
หลังการทดลอง	62.2250		7.078	

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากตาราง 5 แสดงว่า นักเรียนกลุ่มทดลองมีความรับผิดชอบต่อน้ำที่ทำงานในห้องเรียน ก่อนและหลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาค้างนี้เป็นการเปรียบเทียบความสามารถในการใช้ภาษาไทยและความรับผิดชอบ ต่อหน้าที่การงานในห้องเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนด้วยการสอนแบบนาฏการกับการสอนตามแนวคู่มือครู

ความมุ่งหมายในการศึกษาค้าง

1. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการใช้ภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนด้วยการสอนแบบนาฏการกับการสอนตามแนวคู่มือครู
2. เพื่อเปรียบเทียบความรับผิดชอบต่อหน้าที่การงานในห้องเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนด้วยการสอนแบบนาฏการกับการสอนตามแนวคู่มือครู
3. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการใช้ภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนด้วยการสอนแบบนาฏการ ก่อนและหลังการทดลอง
4. เพื่อเปรียบเทียบความรับผิดชอบต่อหน้าที่การงานในห้องเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนด้วยการสอนแบบนาฏการ ก่อนและหลังการทดลอง

สมมติฐานในการศึกษาค้าง

1. ความสามารถในการใช้ภาษาไทย ของนักเรียนที่เรียนด้วยการสอนแบบนาฏการกับการสอนตามแนวคู่มือครูแตกต่างกัน
2. ความรับผิดชอบต่อหน้าที่การงานในห้องเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนด้วยการสอนแบบนาฏการกับการสอนตามแนวคู่มือครูแตกต่างกัน
3. ความสามารถในการใช้ภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนด้วยการสอนแบบนาฏการ ก่อนและหลังการทดลองแตกต่างกัน
4. ความรับผิดชอบต่อหน้าที่การงานในห้องเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนด้วยการสอนแบบนาฏการ ก่อนและหลังการทดลองแตกต่างกัน

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากร

ประชากรในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2536 โรงเรียนพุทไธสง อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 7 ห้องเรียน ห้องเรียนละ 40 คน รวม 280 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองครั้งนี้ได้แก่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2536 โรงเรียนพุทไธสง อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 2 ห้องเรียน รวม 80 คน ซึ่งได้มาด้วยวิธีการดังนี้

2.1 สุ่มห้องเรียนด้วยวิธีจับฉลากมาเป็นกลุ่มตัวอย่าง 2 ห้องเรียน จากจำนวนประชากรทั้งหมด 7 ห้องเรียน

2.2 สุ่มห้องเรียนจากกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีจับฉลาก เป็นกลุ่มทดลอง 1 ห้องเรียน สอนด้วยการสอนแบบนาฏการ เป็นกลุ่มควบคุม 1 ห้องเรียน สอนด้วยการสอนตามแนวคู่มือครู จำนวนนักเรียน ห้องเรียนละ 40 คน รวม 80 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

3.1 แผนการสอนของกลุ่มทดลองโดยการสอนแบบนาฏการซึ่งเป็นแผนการสอนที่ได้ผ่านการตรวจแก้ไข การทดลองสอน และการปรับปรุงมาแล้ว จำนวน 16 คาบ

3.2 แผนการสอนของกลุ่มควบคุม ซึ่งจัดสร้างขึ้นตามขั้นตอนการสอนของคู่มือครูของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา จำนวน 16 คาบ

4. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

4.1 แบบทดสอบวัดความสามารถในการใช้ภาษาไทยแบ่งออกเป็น 2 ตอนดังนี้

4.1.1 แบบทดสอบแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือกวัดความสามารถในการใช้ภาษาไทย ด้านทักษะการฟัง ทักษะการอ่าน จำนวน 20 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่น .76 ค่าความยากง่าย (p) ระหว่าง .27-.77 และค่าอำนาจจำแนก (r) ระหว่าง .22-.65

4.1.2 แบบทดสอบแบบอัตนัย วัดความสามารถในการใช้ภาษาไทย ด้านทักษะการพูด และทักษะการเขียน ดังนี้

ความสามารถในการพูด ผู้วิจัยกำหนดหัวข้อในการพูด 10 หัวข้อ ให้ผู้เชี่ยวชาญ ตรวจ

สอบด้านเนื้อหาและภาษา นำไปให้นักเรียนกลุ่มตัวอย่างเลือก เพื่อจับฉลากเป็นหัวข้อในการพูด โดยให้นักเรียนเลือกจาก 10 หัวข้อไว้ 5 หัวข้อ แล้วเลือกจาก 5 หัวข้อไว้ 3 หัวข้อที่นักเรียนชอบที่สุด โดยความสามารถในการพูด วัดความสามารถในการลำดับเรื่อง การอธิบายความ การใช้ถ้อยคำภาษา จึงนำไปทดลองกับนักเรียน 1 คน เพื่อปรับปรุงด้านเวลา แล้วนำไปทดลองกับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง 30 คน เพื่อหาค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น (r_{xy}) ในการตรวจให้คะแนนของกรรมการ 2 คน จากแบบประเมินการพูดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยใช้สูตรของเพียร์สัน ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .80

ความสามารถในการเขียน ผู้วิจัยกำหนดหัวข้อในการเขียน 1 หัวข้อ ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงด้านเนื้อหาและภาษา โดยวัดความสามารถในการเขียนแสดงความคิดเห็น การใช้ถ้อยคำภาษา แล้วนำไปทดลองกับนักเรียน 1 คน เพื่อปรับปรุงด้านเวลา จึงนำไปทดลองกับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง 30 คน เพื่อหาค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น (r_{xy}) ของการให้คะแนนของผู้ตรวจ 2 คน จากแบบประเมินการเขียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยใช้สูตรของเพียร์สัน ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .96

4.2 แบบสอบถามวัดความรับผิดชอบต่องานที่ทำงานในห้องเรียน ผู้วิจัยนำแบบสอบถามวัดความรับผิดชอบต่องานที่ทำงานในห้องเรียนของนักเรียน ของวัฒนา สิงห์สัมฤทธิ์ (2527 : 122-128) ที่ได้ทำการหาคุณภาพไว้ดีแล้ว จำนวน 25 ข้อมาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนก (t) โดยใช้เทคนิค 25 % และใช้ t -dirtsituation ใหม่เพื่อความเหมาะสมกับสภาพนักเรียน แต่ละข้อมีค่าอำนาจจำแนก (t) ระหว่าง 1.86-6.16 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ ด้วยการหาสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .74

5. การดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการทดลองเองกับกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2536 เป็นเวลา 4 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 4 คาบ คาบละ 50 นาที รวมเวลาทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 16 คาบ โดยมีขั้นตอนในการดำเนินการดังนี้

5.1 ทดสอบก่อนการทดลอง โดยใช้แบบทดสอบวัดความสามารถในการใช้ภาษาไทยและตอบแบบวัดความรับผิดชอบต่องานที่ทำงานในห้องเรียน ทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม โดย เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างกลุ่ม

5.2 ดำเนินการสอนตามแผนการสอนกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มละ 16 คาบ เท่ากัน โดยกลุ่มทดลองสอนด้วยการสอนแบบนาฏการ กลุ่มควบคุมสอนด้วยการสอนตามแนวคู่มือครู

5.3 ทดสอบหลังการทดลอง โดยใช้แบบทดสอบวัดความสามารถในการใช้ภาษาไทยและแบบทดสอบวัดความรับผิดชอบต่องานที่ทำงานในห้องเรียน ฉบับเดียวกันกับฉบับที่ใช้ทดสอบก่อนการทดลอง ทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม และเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างกลุ่ม

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. เปรียบเทียบความสามารถในการใช้ภาษาไทยระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม โดยใช้ $t - test$ แบบ Difference Score
2. เปรียบเทียบความรับผิดชอบต่องานที่ทำงานในห้องเรียนระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม โดยใช้ $t - test$ แบบ Difference Score
3. เปรียบเทียบความสามารถในการใช้ภาษาไทยของนักเรียนกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังการทดลอง โดยใช้ $t - test$ แบบ Dependent
4. เปรียบเทียบความรับผิดชอบต่องานที่ทำงานในห้องเรียนของนักเรียนกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังการทดลอง โดยใช้ $t - test$ แบบ Dependent

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. นักเรียนที่เรียนด้วยการสอนแบบนาฏการกับนักเรียนที่เรียนด้วยการสอนตามแนวคู่มือครู มีความสามารถในการใช้ภาษาไทยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. นักเรียนที่เรียนด้วยการสอนแบบนาฏการกับนักเรียนที่เรียนด้วยการสอนตามแนวคู่มือครูมีความรับผิดชอบต่องานที่ทำงานในห้องเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. นักเรียนที่เรียนด้วยการสอนแบบนาฏการมีความสามารถในการใช้ภาษาไทย ก่อนและหลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
4. นักเรียนที่เรียนด้วยการสอนแบบนาฏการมีความรับผิดชอบต่องานที่ทำงานในห้องเรียน ก่อนและหลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผล

1. การเปรียบเทียบความสามารถในการใช้ภาษาไทย ระหว่างกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม

ผลการวิจัยครั้งนี้ ปรากฏว่า ความสามารถในการใช้ภาษาไทยของนักเรียนที่เรียนด้วยการสอนแบบนาฏการกับนักเรียนที่เรียนด้วยการสอนตามแนวคู่มือครูแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยกลุ่มที่เรียนด้วยการสอนแบบนาฏการ มีคะแนนทดสอบหลังการทดลองสูงกว่ากลุ่มที่เรียนด้วยการสอนตามแนวคู่มือครู ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของฉันทนา กุลธวัชวิชัย (2530 : 98) และพชรภณณ์ เพียรคงชล (2533 : 60) ที่พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนที่เรียนด้วยการสอนแบบนาฏการสูงกว่านักเรียนที่เรียนด้วยการสอนตามแนวคู่มือครู นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิดของสนม ครุฑเมือง (2523 : 242) ที่กล่าวว่า การสอนโดยแสดงละครเป็นวิธีการที่ได้ผลดี ทำให้บรรยากาศในการเรียนการสอนสนุกสนาน ได้ประสบการณ์จากการเรียนรู้โดยการแสดง ฝึกทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนได้ดียิ่ง

เหตุที่ผลการวิจัยครั้งนี้ปรากฏดังกล่าวนั้น อาจเป็นเพราะว่า การสอนแบบนาฏการเป็นการสอนที่เปิดโอกาสให้นักเรียนทุกคนได้ร่วมกิจกรรมทั้งในฐานะผู้แสดงและผู้ชม ซึ่งเป็นประสบการณ์ตรงแก่ผู้เรียนประสบด้วยตนเอง ทำให้ผู้เรียนได้เข้าใจลักษณะความเป็นจริงของเหตุการณ์มากที่สุด ก่อให้เกิดความสนใจ กระตือรือร้น สนุกสนาน ดังนั้นจึงทำให้การเรียนการสอนเป็นไปด้วยความสนุกสนานเพลิดเพลิน ไม่ก่อให้เกิดความเบื่อหน่าย ผู้เรียนเรียนอย่างมีชีวิตชีวา ไม่ตึงเครียด ซึ่งส่งผลให้การเรียนดีขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอิมฮูฟ (1973 : 24-26) ได้ให้ข้อคิดในการสอนภาษาไว้ว่า ถ้าใช้การแสดงประกอบด้วย จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาในการสื่อสารได้ดี และเกิดความเข้าใจในวัฒนธรรมของภาษาได้ลึกซึ้ง รวมทั้งผู้เรียนเกิดความสนุกสนานในการเรียนการสอนอีกด้วย

ประกอบกับภาษาไทยเป็นวิชาที่กระตือรือร้นต้องอาศัยการฝึกฝนอย่างมากและสม่ำเสมอ เพื่อให้สามารถใช้ภาษาในการสื่อสารได้อย่างมีความหมาย และมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้แล้วธรรมชาติของเด็กวัยรุ่น ซึ่งอยู่ในวัยของกลุ่มตัวอย่าง ย่อมต้องการแสดงออก ไม่ชอบอยู่นิ่ง ๆ การสอนแบบนาฏการจึงเป็นการตอบสนองความต้องการขั้นพื้นฐานได้เป็นอย่างดี สามารถฝึกทักษะการฟัง พูด อ่าน และเขียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ด้วยเหตุผลดังกล่าว จึงทำให้ความสามารถในการใช้ภาษาไทยของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนด้วยการสอนแบบนาฏการมีความสามารถสูงกว่านักเรียนที่เรียนด้วย
การสอนตามแนวคู่มือครู

2. การเปรียบเทียบความรับผิดชอบต่องานที่ทำงานในห้องเรียนของนักเรียน
ระหว่างกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม

ผลการทดลองครั้งนี้ปรากฏว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนด้วยการสอนแบบ
นาฏการ กับการสอนตามแนวคู่มือครู แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่ง
เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ นั่นคือ นักเรียนที่เรียนด้วยการสอนแบบนาฏการ มีความรับผิดชอบ
สูงกว่านักเรียนที่เรียนด้วยการสอนตามแนวคู่มือครู ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของคณทิ ทรัพย์ปรุง
(2529 : 54-55) พรวิรัตน์ แก่นทอง (2529 : 53) ที่พบว่า นักเรียนที่เรียนด้วยเทคนิค
บทบาทสมมติ มีความรับผิดชอบสูงกว่านักเรียนที่เรียนด้วยการสอนปกติ

เหตุที่ผลการทดลองปรากฏดังกล่าว อาจเป็นเพราะว่า การสอนแบบนาฏการส่วนใหญ่
แล้วมุ่งให้นักเรียนดำเนินการเองเกือบทั้งหมด ซึ่งในแต่ละครั้งจะมีการประชุมปรึกษาหารือ
วางแผนต่าง ๆ ร่วมกันในการแก้ปัญหา มีการแบ่งหน้าที่ให้รับผิดชอบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้าน
การแสดงอย่างทั่วถึงทุกคน ทำให้เด็กได้รับการปลูกฝังความรับผิดชอบอย่างถูกวิธี รู้จักหน้าที่
ของตนเคารพหน้าที่ของคนอื่น และมองเห็นคุณค่าของความรับผิดชอบ เมื่อผู้ใดหนึ่งขาดความ
รับผิดชอบไป ครูจะช่วยกระตุ้นให้เห็นถึงความสำคัญอยู่เสมอ จึงทำให้นักเรียนปรับปรุงตนเอง
และทำให้เกิดความรับผิดชอบในที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอมรา ปญญิณบุญรณ์ (2522 :
66) ที่กล่าวถึงคุณค่าของนาฏการว่าเป็นการให้ประสบการณ์ แก่นักเรียนในการทำงานร่วมกัน และ
ความรับผิดชอบต่องานที่ทำงานที่ได้รับมอบหมาย รู้จักแบ่งหน้าที่ และประสานงานอย่าง
มีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ สันม ครุฑเมือง (2523 : 242) ยังกล่าวว่า การสอนโดยการแสดง
ละครเป็นวิธีการที่ได้ผลดี ทำให้บรรยากาศในการเรียนการสอนสนุกสนาน ได้ประสบการณ์จาก
การเรียนรู้โดยการแสดง ฝึกทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนได้ดียิ่ง และฝึก
การทำงานร่วมกัน แบ่งหน้าที่รับผิดชอบต่าง ๆ ด้วย

ด้วยเหตุผลดังกล่าว จึงทำให้ความรับผิดชอบต่องานที่ทำงานในห้องเรียนของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนด้วยการสอนแบบนาฏการสูงกว่านักเรียนที่เรียนด้วยการสอนตามแนว
คู่มือครู

3. การเปรียบเทียบความสามารถในการใช้ภาษาไทยของนักเรียนที่เรียนด้วยการสอนแบบนาฏการ ก่อนและหลังการทดลอง

จากการทดลองปรากฏว่า ความสามารถในการใช้ภาษาไทย ก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนที่เรียนด้วยการสอนแบบนาฏการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยคะแนนเฉลี่ยหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง

จากการทดลองพอจะสรุปได้ว่า นักเรียนที่เรียนด้วยการสอนแบบนาฏการ มีความรับผิดชอบต่องานที่ทำงานในห้องเรียนสูงขึ้นเพราะว่า

เมื่อก่อนการทดลองคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนต่ำ เนื่องจากว่านักเรียนยังไม่ได้ปฏิบัติกิจกรรมจึงไม่ได้ฝึก แต่เมื่อทดลองสอนโดยใช้การสอนแบบนาฏการ ซึ่งเป็นวิธีการที่นักเรียนมีโอกาสฝึกทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ทุกขั้นตอนอย่างสม่ำเสมอ และด้วยความสนุกสนานเพลิดเพลิน เมื่อเสร็จสิ้นการทดลอง ทำการสอบอีกครั้ง โดยใช้ข้อทดสอบฉบับเดียวกัน ปรากฏว่า คะแนนเฉลี่ยหลังการทดลองสูงขึ้น อาจเป็นเพราะว่า การสอนแบบนาฏการทำให้ผู้เรียนได้ร่วมกิจกรรมในการปรึกษาหารือ และเป็นการฝึกทักษะทั้ง 4 อย่างสม่ำเสมอ ดังกล่าวมาแล้ว

ดังนั้น จึงทำให้พัฒนาการในด้านความสามารถในการใช้ภาษาไทยของนักเรียนดีขึ้น จึงส่งผลให้คะแนนหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง จึงสรุปได้ว่า การสอนแบบนาฏการส่งผลให้ความสามารถในการใช้ภาษาไทยของนักเรียนสูงขึ้น

4. การเปรียบเทียบความรับผิดชอบต่องานที่ทำงานในห้องเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยการสอนแบบนาฏการ ก่อนและหลังการทดลอง

จากผลการทดลองปรากฏว่า ความรับผิดชอบต่องานที่ทำงานในห้องเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยการสอนแบบนาฏการ ก่อนและหลังการทดลอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยคะแนนเฉลี่ยหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง

การสอนแบบนาฏการ เป็นการฝึกให้นักเรียนร่วมกันปฏิบัติกิจกรรมอย่างมีระบบมีขั้นตอน ซึ่งเป็นการปลูกฝังให้นักเรียน ได้เกิดความรับผิดชอบต่องานที่ทำงานของตนเองเป็นอย่างดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการแสดง ทำให้ผู้เรียนเพลิดเพลินต่อการเรียน สนุกสนานอารมณ์ไม่เครียด เด็กจึงเกิดการเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็ว

อีกประการหนึ่ง เด็กได้เห็นตัวอย่างของการขาดความรับผิดชอบ โดยผู้วิจัยได้กระตุ้นให้

นักเรียนได้เห็นความสำคัญของการขาดความรับผิดชอบในทันทีทันใดที่นักเรียนบางคนขาดความรับผิดชอบ โดยในช่วงต้นของการทดลอง นักเรียนบางคนมาไม่ทันเมื่อถึงเวลาแสดง ทำให้ภายในกลุ่มตนแสดงไม่ได้ ผู้วิจัยจึงได้พูดกระตุ้นให้เห็น จนนักเรียนเห็นความสำคัญอย่างแท้จริง ช่วงหลัง ๆ นักเรียนก็ปรับปรุงตัวเอง จึงเป็นสาเหตุหนึ่งที่ช่วยให้นักเรียนมีพัฒนาการด้านความรับผิดชอบสูงขึ้น จึงสรุปได้ว่า การสอนแบบนาฏการส่งผลให้ความรับผิดชอบของนักเรียนสูงขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

ผลจากการทดลองผู้วิจัย มีข้อเสนอแนะที่อาจจะ เป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนดังนี้

1.1 ครูควรอภิปรายวิธีการแสดงนาฏการ แต่ละประเภทที่นำมาสอนให้ผู้เรียน เข้าใจอย่างลึกซึ้ง เพราะหากนักเรียนไม่เข้าใจจะทำให้เสียเวลา ซึ่งจะทำให้การเรียนการสอน ไม่เป็นไปตามขั้นตอน จะทำให้ผู้เรียนเบื่อหน่าย

1.2 เนื่องจากการสอนแบบนาฏการ เป็นวิธีการที่สนุกสนาน เพลิดเพลิน ผู้เรียน จะมีความร่วมร่วมนตลอดเวลา บางครั้งจะทำให้ผู้เรียนลืมตัวทั้งผู้แสดงและผู้ชม จะทำให้เล่นจนเพลิน ทำให้การแสดงยืดเยื้อ เล่นจนลืมเรียนไป และจะส่งเสียงรบกวนห้องข้างเคียง ครูควรควบคุม เรื่องเวลา และมารยาท

1.3 การเรียนการสอนแบบนาฏการ ต้องใช้เวลาพอสมควร การจัดการเรียน ควรจัดเป็นคาบคู่ติดกัน นักเรียนจะได้มีโอกาสทำกิจกรรมได้อย่างต่อเนื่อง และต้องสร้าง บรรยากาศให้เป็นกันเองนักเรียนจึงจะกล้าแสดงออก และสร้างความพร้อมให้นักเรียนจึงจะเกิด การเรียนรู้ที่ดี และได้ผล ตลอดจนควรใช้คำพูดกระตุ้นให้นักเรียนเห็นความสำคัญ ในสิ่งที่ครู ปลูกฝัง ในขณะที่สอน เด็กจะเกิดการเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็ว

2. ข้อเสนอแนะในด้านการวิจัย

2.1 ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบความสามารถในการใช้ภาษาไทยทั้ง 4 ด้านคือ ฟัง พูด อ่าน และเขียน ว่าทักษะใดจะเหมาะสมหรือมีความสัมพันธ์กับนาฏการประเภทใดมากที่สุด

2.2 ศึกษาตัวแปรอื่น ๆ ร่วมด้วย เช่น ความคิดสร้างสรรค์ด้านภาษา ความร่วมมือ ความมีระเบียบวินัย เป็นต้น และควรทดลองกับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายบ้าง โดยศึกษา ความสามารถในการใช้ภาษาไทย ซึ่งเป็นจุดประสงค์สำคัญของหลักสูตร ทุกระดับชั้น ต่อไป

ဘဏ္ဍာရန်ကုန်

บรรณานุกรม

- กึ่งกาญจน์ สิริสุคนธ์. ความสัมพันธ์ของข้อสอบแบบเลือกตอบที่ใช้ความสามารถทางภาษา
การวัดความสามารถในการเขียนเรียงความ. ปรินทิเนียนท์ กศ.ม. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2521. อัดสำเนา.
- กิ่งแก้ว อรรถการ. "ทำไมต้องมีวินัย," มนุษยศาสตร์ปริทัศน์. 3 (1) : 15-19 ;
ภาคเรียนที่ 1, 2524.
- ขวัญตา จริยสถิตกุล. การเปรียบเทียบความสามารถในการใช้ภาษาและความคิดสร้างสรรค์
ในการเรียนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้วิธีสอนแบบมุ่ง
ประสบการณ์ภาษาและวิธีสอนตามคู่มือครู. ปรินทิเนียนท์ กศ.ม. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2533. อัดสำเนา.
- ฉวีวรรณ กินวงศ์. การละครสำหรับครูประถม. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2524.
- ฉันทนา กลุณจวิชัย. การทดลองสอนแบบนันทนาการในวิชาภาษาไทยชุดทักษะสัมพันธ์ระดับมัธยม
ศึกษาปีที่ 1. ปรินทิเนียนท์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร, 2530. อัดสำเนา.
- ชวาล แพร้วตกุล. เทคนิคการวัดผล. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2516.
_____. เทคนิคการเขียนข้อทดสอบ. กรุงเทพฯ : ครูสภา, 2520.
- ชวลิต ผู้ภักดี. โครงการเสนอเพื่อจัดนาฏการประกอบการสอนภาษาไทยสำหรับนักศึกษา
ปริญญาตรีสาขาวิชาเอก - โท ภาษาไทยในวิทยาลัยครูกลุ่มนครหลวง. วิทยานิพนธ์
ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2526. อัดสำเนา.
- ชะอ้อน ทองส่องไสม. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยและความรับผิดชอบ
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในจังหวัดยะลา. ปรินทิเนียนท์ กศ.ม.
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2525. อัดสำเนา.
- ชาญ ธัญพิทยากุล. คู่มือฝึกสอน. กรุงเทพฯ : กรุงเทพมหานครการพิมพ์, 2517.
- ชาญชัย ศรีไสยเพชร. ทักษะและเทคนิคการสอน. กรุงเทพฯ : นิตักษอักษร, 2525.
- ชม ภูมิภาค. "การปลูกฝังจริยธรรม," ศึกษาศาสตร์. 2 (1) : มิถุนายน-ธันวาคม
2520. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

ชูศรี วงศ์รัตนะ. เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : ศูนย์หนังสือ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2534.

ชยรัตน์ ปราณี. การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนพฤติกรรมการทำงานกลุ่มและความรับผิดชอบ
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนสังคมศึกษาโดยการสอนแบบ
ซินติเคทกับการสอนตามคู่มือครู. ปรินยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2531. อัดสำเนา.

ดุษฎี ทรัพย์ปรุง. ผลการใช้บทบาทสมมติพัฒนาความรับผิดชอบต่อการงานของนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดรางบัว. ปรินยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2529. อัดสำเนา.

เทพรัตนราชสุดา เจ้าฟ้ามหาจักรีสิรินธร รัฐสีมาคุณากรปิยะชาติ สยามบรมราชกุมารี, สมเด็จพระ.
การพัฒนานวัตกรรมเสริมทักษะการเรียนรู้การสอนภาษาไทยสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ตอนปลาย. ปรินยานิพนธ์ กศ.ด. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร, 2529. อัดสำเนา.

นพคุณ คุณาชีวะ และ วรณา บัวเกิด. ระเบียบวิธีสอนภาษาไทยชั้นมัธยมศึกษา.
กรุงเทพฯ : ภาควิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2524.

นิภา วิจิตรสิริ. ผลของกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อความรับผิดชอบต่อชุมชนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปี
ที่ 1 โรงเรียนหนองแค "สรวงวิทยายา" จังหวัดสระบุรี. ปรินยานิพนธ์ กศ.ม.
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2525. อัดสำเนา.

บุญเหลือ ทองเอี่ยม. การใช้สื่อการสอน. กรุงเทพฯ : กรุงเทพมหานครพิมพ์, 2520.

บุญเหลือ เทพยสุวรรณ, ม.ล. ภาษาไทย-วิชาที่ถูกลืม. กรุงเทพฯ : ดาวดิงส์การพิมพ์,
2520.

ประสาธ อิศรปริตตา. จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ : กราฟิคอาร์ต, 2522.

ผาณิต เพชรจำรัส. การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเจตคติต่อวิชาภาษาไทยเพื่อกิจธุระและ
ความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนโดยการสอนแบบซินติเคทกับ
การสอนตามคู่มือครู. ปรินยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทร
วิโรฒ ประสานมิตร, 2529. อัดสำเนา.

- พชรภณณ์ เพียรคงชล. การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความเชื่อมั่นในตัวเองในการเรียนวิชาภาษา กับวัฒนธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จากการสอนแบบนันทนาการและการสอนตามแนวการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์. ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2533. อัดสำเนา.
- พรรัตน์ แก่นทอง. การใช้นิทานพัฒนาความรับผิดชอบต่อชุมชนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสายน้ำผึ้ง. ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2529. อัดสำเนา.
- นิพนธ์ ทองแถม, ม.ล. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการเรียนวรรณคดีมรดกเรื่องพระอภัยมณีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยการใช้หุ่นกระบอกกับการสอนแบบอภิปราย. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2529. อัดสำเนา.
- ยุพา ส่งศิริ. ส.จ.ป.ล. ภาษาไทย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ตำรวจ, 2525.
- รัชณี ดุณดารมย์. การเปรียบเทียบผลการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในห้องเรียนแบบศูนย์การเรียนและแบบครูเป็นศูนย์กลาง. ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2520. อัดสำเนา.
- ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ. หลักการวิจัยทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : ศึกษาพร, 2531.
- วรวรรณ วสุกุล. ความสามารถในการใช้ภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เขตการศึกษา 1. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2532. อัดสำเนา.
- วัฒนา สิงห์สัมฤทธิ์. การสร้างแบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความรับผิดชอบต่อเพื่อนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในจังหวัดยะลา. ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2527. อัดสำเนา.
- วิเชียร เกตุสิงห์. หลักการสร้างและวิเคราะห์ข้อสอบ. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2515.
- วิมลศิริ ร่วมสุข. การสอนภาษาไทย. นนทบุรี : สถาบันส่งเสริมการสอนภาษาไทย, 2522.

วิไลวรรณ ลั่นถะโกมล. การเปรียบเทียบการสอนวิชาวรรณคดีไทยเรื่องลิลิตตะเลงพ่าย
โดยกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์และกระบวนการสอนแบบครูเป็นศูนย์กลางในชั้น
ประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2522. อัดสำเนา.

วิภา วิสัณเฑ. เอกสารประกอบการเรียนการสอนภาษาไทยระดับชั้นมัธยมศึกษา.

มหาสารคาม : ภาควิชาภาษาไทยและภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัย
 ศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม, 2525.

วลิตชัย จำนงค์. การเรียนรู้. กรุงเทพฯ : บำรุงสาส์น, 2521.

ศึกษาธิการ, กระทรวง. คู่มือการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นกระบวนการวิชาภาษาไทย.
 กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ศาสนา, 2534.

_____. คู่มือครูภาษาไทยทักษะสัมพันธ์ เล่ม 3. กรุงเทพฯ : ครูสภา, 2525.

สนิท ตั้งทวี. ศิลปะการสอนภาษาไทย. กรุงเทพฯ : โอ.เอส.นรินทร์ตั้งเฮาส์, 2531.

สนม ครุฑเมือง. เอกสารประกอบการสอนวิชาการศึกษาภาษาไทย. พิมพ์โลก : ภาควิชา
ภาษาไทยและภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
พิมพ์โลก, 2523.

สมชาติ ศิริวงศ์. ปัญหาการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียน
ช่างกลวิทยา กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2519. อัดสำเนา.

สมถวิล วิเศษสมบัติ. วิธีสอนภาษาไทยมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ : อักษรบัณฑิต, 2525.

สมพร มั่นตะสูตร. การสอนภาษาไทย. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2526.

สมพล ธูปบูชา. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการเรียนหลักภาษาไทยด้วยการสอนแบบบรรยาย
โดยการใช้และไม่ใช้เกมและเพลงประกอบการสอน. วิทยานิพนธ์ ค.ม.
กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524. อัดสำเนา.

สว่างจิตต์ บารมีอวยชัย. การสอนวรรณคดีไทยวิทยาลัยครูในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์
ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2517. อัดสำเนา.

สัญญา สัญญาวิวัฒน์. การพัฒนาคูณภาพของประชากรไทย. กรุงเทพฯ : ไทยสัมพันธ์, 2514.

- สาลินี หมายเจริญ. โครงการเสนอจัดนาฏการประกอบการสอนภาษาไทยในระดับมัธยมศึกษา
ตอนต้น กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
เกษตรศาสตร์, 2527. อัดสำเนา.
- สิริวรรณ สุวรรณอาภา. "การวางแผนกิจกรรมการเรียนการสอน," เอกสารประกอบการสอน
ชุดวิชาระบบการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ : บริษัทมวลชนจำกัด, 2523.
- สุโขทัยธรรมมาธิราช, มหาวิทยาลัย. เอกสารการสอนชุดวิชาการสอนภาษาไทย หน่วยที่ 1-8.
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2526.
- สุจรีต เพียรชอบ. หลักสูตรลักษณะแนวโน้มนและพัฒนาหลักสูตร. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525.
- _____. การพัฒนาการสอนภาษาไทย. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2531.
- สุจรีต เพียรชอบ และ สายใจ อินทร์มรรย. วิธีสอนภาษาไทยระดับมัธยมศึกษา.
กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2523.
- สุดใจ เหล่าสุนทร. การศึกษาเพื่ออาชีพในโรงเรียนมัธยมศึกษาเอกสารวิจัยส่วนบุคคลในลักษณะ
วิชาสังคมจิตวิทยา. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร, 2510.
- อมรา ปฎิภาณบุญรัตน์. การใช้สื่อการสอนแบบละครในโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขต
กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
2522. อัดสำเนา.
- อธิปัตย์ คลี่สุนทร. แบบจำลองการสอนแบบจุลภาคเรื่องการสรุปทบทวน. วิทยานิพนธ์ ค.ม.
กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2515. อัดสำเนา.
- อัจฉรา ชีวพันธ์. คู่มือการสอนภาษาไทยกิจกรรมการเล่นประกอบการสอน. กรุงเทพฯ :
ไทยวัฒนาพานิช, 2523.
- อารี เจริญพจน์. เปรียบเทียบผลการเรียนภาษาไทยในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยการสอนแบบ
ศูนย์การเรียนรู้กับการสอนแบบปกติ. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2521. อัดสำเนา.

- Andreas, Burton G. Experiment Psychology. New York : John Willy and son Inc, 1960.
- Bloom, Benjamin S. and others. Taxonomy of Educational Objectives, Handbook I : Cognitive Domain. New York : Davis Mc Kay, 1971.
- Butterworth, Thomas W. "The Relationship of Two Different Methods of Reporting PuPil Progress to the Reading Achivement, School Attitude and Self Responsibility of a Sample of Six grade Pupils" Differtation Abstracts International. 35 : 2043 - A ; October, 1974.
- Fan, Chung - Teh. Item Anaiysis Table. Educational Testing Service, Princeton, New Jersey, United Stets of America, 1952.
- Flaherty, Rita M. and Reutzal Eileen. "Personality Taitis of High and low Achivers in College," The Journal of Educational Research. 58 : 409 - 441 ; May - June, 1965.
- Lawshe, C.H. PriciPles of Personal Testing. McGraw-Hill Book Company, 1966.
- Maurice, Imhoof. Drama and Language Learning English Teaching Forum. VI (4) : 24-26 ; September-October, 1973.
- Mcclelland, David C. The Achivement Motive. New york : Appleton Century Croffs, Inc, 1953.
- Mitton, Betty L. and Dale B. Harris. "The Development of Responsibility in Children," The Child : A book of Reading. 46 : 407-416, 1962.
- Mueller, Danial J. "Differences in Social Responsibility Among Various Group of College Students," Differtation Abstracts International. 31(2) : 495-B ; August, 1969.

Peck R.F. and R.T.Havighurt. Child Devenlopment and Personality.
New York : John Willy and Son Inc, 1963.

Pippo, Edwin B. Principles of Personal Management. 2 nd ed.
New york : MCGraw-Hill, 1966.

Scott, William A.and Michael Werthimer. Introduction to Psychological Research. New York : John Willy and Son Inc, 1967.

Stavick, Earl W. "A Review of Foreign Language Teaching Techniques"
The Modern Language Journal. 52-201 ; April, 1979.

Zunich Micchael. "Development of Responsibility Perception of Lower
and Middle Class Children," The Journal of Education Research.
56(9) : 947 ; May-June, 1963.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก.

- ตารางแสดงค่าอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดความสามารถในการใช้ภาษาไทย
- ตารางแสดงค่าอำนาจจำแนก (t) ของแบบทดสอบวัดความรับผิดชอบต่อนหน้าที่การงานในห้องเรียน
- ตารางแสดงค่าสหสัมพันธ์ในการตรวจของกรรมการ 2 คนในการประเมินความสามารถในการพูด-การเขียน

ตาราง 6 แสดงค่าอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่นแบบทดสอบวัดความสามารถในการใช้
ภาษาไทย

ข้อที่	P	r	ข้อที่	P	r
1	.44	.29	11	.73	.40
2	.45	.49	12	.74	.38
3	.62	.26	13	.41	.29
4	.29	.28	14	.47	.52
5	.59	.23	15	.50	.34
6	.55	.38	16	.39	.19
7	.55	.26	17	.50	.34
8	.27	.22	18	.43	.47
9	.31	.24	19	.77	.65
10	.59	.35	20	.35	.33

n = 116

ค่าความเชื่อมั่น = .76

ตาราง 7 แสดงค่าอำนาจจำแนก (t) ของแบบทดสอบวัดความรับผิดชอบต่อหน้าที่การงานใน
ห้องเรียนของนักเรียน

ตอนที่ 1

ข้อที่	กลุ่มสูง		กลุ่มต่ำ		t
	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	
1	2.55	.72	1.56	.67	5.62
2	2.81	.40	1.88	.75	6.16
3	2.30	.82	1.81	.78	2.36
4	1.84	.82	1.47	.76	1.86
5	2.74	.58	2.10	.82	3.63
6	2.68	.65	1.63	.87	5.42
7	2.30	.82	1.66	.90	2.91
8	2.68	.65	1.84	.77	4.64
9	2.90	.30	2.22	.66	5.33
10	2.58	.62	1.81	.74	4.47
11	2.74	.58	2.10	.80	3.86
12	2.77	.43	2.10	.84	4.26
13	2.16	.78	1.50	.72	3.50
14	2.39	.84	1.53	.72	4.34
15	2.61	.62	1.66	.63	5.98
16	2.74	.63	2.20	.77	3.31
17	2.52	.77	1.75	.88	3.68

ตาราง 7 (ต่อ)

ตอนที่ 2

ข้อที่	กลุ่มสูง		กลุ่มต่ำ		t
	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	
1	2.90	.40	2.60	.80	1.96
2	2.81	.48	2.22	.80	3.58
3	2.97	.18	2.31	.64	5.53
4	2.84	.45	2.34	.70	3.34
5	2.94	.25	2.38	.83	3.64
6	2.90	.30	2.28	.73	4.45
7	2.81	.40	1.88	.75	6.16
8	2.87	.43	2.13	.71	5.08

n = 116

ค่าความเชื่อมั่น = .74

ตาราง 8 แสดงคะแนนการพูดและค่าสัมประสิทธิ์^๕ในการประเมินของกรรมการ 2 คน

เลขที่	คะแนน		เลขที่	คะแนน	
	X	Y		X	Y
1	34	34	16	44	42
2	36	39	17	35	38
3	47	35	18	29	26
4	30	29	19	41	39
5	36	35	20	26	24
6	33	34	21	37	36
7	36	35	22	39	37
8	44	43	23	38	34
9	37	36	24	37	30
10	33	34	25	45	41
11	40	40	26	41	41
12	33	33	27	36	31
13	32	33	28	39	36
14	41	36	29	31	32
15	45	43	30	30	32

$$n = 30$$

$$\text{ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์} = .805$$

ตาราง 9 แสดงคะแนนการเขียนและค่าสัมประสิทธิ์ในการประเมินของกรรมการ 2 คน

เลขที่	คะแนน		เลขที่	คะแนน	
	X	Y		X	Y
1	26	25	16	30	32
2	23	24	17	34	38
3	24	28	18	21	22
4	33	35	19	22	21
5	26	28	20	24	25
6	22	22	21	25	26
7	22	22	22	23	23
8	29	31	23	26	24
9	31	32	24	28	29
10	29	31	24	28	29
11	22	23	26	23	22
12	29	32	27	33	35
13	17	19	28	28	29
14	19	21	29	23	22
15	25	26	30	25	25

$$n = 30 \quad \text{ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์} = .963$$

ภาคผนวก ข -

- ตารางแสดงคะแนนความสามารถในการใช้ภาษาไทย ก่อนและหลังการทดลอง
- ตารางแสดงคะแนนความรับผิดชอบต่อน้ำที่ทำงานในห้องเรียน ก่อนและหลังการทดลอง

ตาราง 10 แสดงคะแนนความสามารถในการใช้ภาษาไทย ก่อนและหลังการทดลองของกลุ่ม
ทดลองและกลุ่มควบคุม

เลขที่	กลุ่มทดลอง			กลุ่มควบคุม		
	Pretest	Posttest	D	Pretest	Posttet	D
1	19.53	22.85	3.32	30.40	31.17	.77
2	22.77	34.58	11.81	23.60	26.10	2.50
3	22.73	28.23	5.50	19.58	22.20	2.62
4	21.90	29.70	7.80	21.57	23.10	1.53
5	22.50	21.13	-1.37	22.23	25.07	2.84
6	28.05	28.07	.02	14.57	15.90	1.33
7	19.70	19.20	-.50	23.30	21.32	-1.98
8	24.88	28.93	4.05	29.00	34.36	5.36
9	24.93	25.72	.79	23.70	20.50	-3.20
10	19.26	25.32	6.06	25.30	27.25	1.95
11	25.70	27.53	1.83	28.90	27.30	-1.60
12	23.40	28.03	4.63	19.90	20.57	.67
13	21.37	26.93	5.56	26.50	26.60	.10
14	21.92	24.82	2.90	23.20	24.27	1.07
15	18.48	22.72	4.24	28.55	26.90	-1.65
16	25.72	28.33	2.61	15.10	18.55	3.45
17	24.02	25.23	1.21	19.32	23.33	4.01
18	20.67	24.45	3.78	23.67	29.73	6.06
19	21.90	28.95	7.05	21.00	26.55	5.55
20	20.15	25.72	5.57	21.61	20.90	-.71

ตาราง 10 (ต่อ)

เลขที่	กลุ่มทดลอง			กลุ่มควบคุม		
	Pretest	Posttest	D	Pretest	Posttest	D
21	28.30	31.73	3.43	25.93	27.37	1.44
22	22.00	29.70	7.70	20.20	23.92	3.72
23	22.60	27.65	5.05	24.28	22.89	-1.39
24	28.15	30.62	2.47	15.55	20.70	5.15
25	23.36	29.72	6.36	18.30	23.68	5.38
26	22.86	28.62	5.76	26.63	30.70	4.07
27	24.95	25.32	.37	16.10	21.95	5.85
28	25.58	28.90	3.32	25.43	17.43	-8.00
29	26.70	25.58	-1.12	24.45	24.45	.00
30	26.08	29.62	3.54	22.56	22.73	.17
31	25.17	29.70	4.53	19.10	16.50	-2.60
32	24.70	19.32	-5.38	27.08	27.20	.12
33	20.28	25.15	4.87	22.89	23.30	.41
34	19.35	20.80	1.45	14.77	17.47	2.70
35	24.60	23.82	-.78	13.91	23.57	9.66
36	19.70	19.62	-.08	21.12	25.95	4.83
37	17.52	28.13	10.61	21.70	27.05	5.35
38	22.65	20.73	-1.92	22.82	19.90	-2.92
39	21.72	24.48	2.76	27.12	29.07	1.95
40	21.32	27.45	6.13	19.95	19.60	-.35

ตาราง 11 แสดงคะแนนความรับผิดชอบต่อหน้าที่การงานในห้องเรียนของนักเรียน ก่อนและหลัง
การทดลอง ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

เลขที่	กลุ่มทดลอง			กลุ่มควบคุม		
	Pretest	Posttest	D	Pretest	Posttet	D
1	63.00	59.00	-4.00	53.00	73.00	20.00
2	70.00	71.00	1.00	61.00	57.00	-4.00
3	62.00	59.00	-3.00	60.00	57.00	-3.00
4	70.00	73.00	3.00	65.00	64.00	-1.00
5	59.00	58.00	-1.00	67.00	61.00	-6.00
6	63.00	70.00	7.00	62.00	60.00	-2.00
7	53.00	56.00	3.00	57.00	44.00	-13.00
8	64.00	65.00	1.00	61.00	51.00	-10.00
9	53.00	59.00	6.00	61.00	58.00	-3.00
10	54.00	64.00	10.00	65.00	57.00	-8.00
11	69.00	71.00	2.00	51.00	51.00	.00
12	64.00	67.00	3.00	58.00	59.00	1.00
13	58.00	68.00	10.00	58.00	58.00	.00
14	60.00	60.00	.00	56.00	57.00	1.00
15	70.00	70.00	.00	59.00	60.00	1.00
16	56.00	61.00	5.00	64.00	58.00	-6.00
17	63.00	65.00	2.00	54.00	52.00	-2.00
18	51.00	53.00	2.00	57.00	63.00	6.00
19	68.00	72.00	4.00	66.00	60.00	-6.00
20	51.00	70.00	19.00	63.00	60.00	-3.00

ตาราง 11 (ต่อ)

เลขที่	กลุ่มทดลอง			กลุ่มควบคุม		
	Pretest	Posttest	D	Pretest	Posttet	D
21	58.00	66.00	8.00	56.00	59.00	3.00
22	57.00	58.00	1.00	61.00	61.00	.00
23	57.00	62.00	5.00	68.00	73.00	5.00
24	44.00	47.00	3.00	49.00	52.00	3.00
25	66.00	63.00	-3.00	56.00	54.00	-2.00
26	62.00	65.00	3.00	61.00	59.00	-2.00
27	57.00	57.00	.00	63.00	57.00	-6.00
28	66.00	64.00	-2.00	59.00	64.00	5.00
29	46.00	54.00	8.00	68.00	62.00	-6.00
30	65.00	66.00	1.00	67.00	72.00	5.00
31	45.00	54.00	9.00	60.00	61.00	1.00
32	49.00	47.00	-2.00	58.00	64.00	6.00
33	60.00	65.00	5.00	65.00	56.00	-9.00
34	52.00	51.00	-1.00	52.00	58.00	6.00
35	55.00	60.00	5.00	59.00	54.00	-5.00
36	55.00	59.00	4.00	53.00	64.00	11.00
37	60.00	71.00	11.00	56.00	64.00	8.00
38	51.00	55.00	4.00	52.00	55.00	3.00
39	64.00	66.00	2.00	67.00	70.00	3.00
40	66.00	68.00	2.00	44.00	59.00	15.00

ภาคผนวก ค.

- แผนการสอนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

แผนการสอน
วิชาภาษาไทย ท 203 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
คาบที่ 1-2
เรื่อง การฟังเพื่อจับใจความ

1. สาระสำคัญ

การฟังสารต่าง ๆ แล้วสามารถจับใจความสำคัญได้ จะช่วยให้สามารถรับสารเข้าใจเรื่องราวได้ตามความเป็นจริง และวิเคราะห์วิจารณ์จากเรื่องที่ฟังได้อย่างมีเหตุผลซึ่งมีประโยชน์ต่อชีวิตประจำวัน

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

เมื่อฟังเรื่องราวที่กำหนดให้สามารถจับใจความสำคัญได้ วิเคราะห์วิจารณ์สิ่งที่ได้ฟังและมีมารยาทในการฟัง

จุดประสงค์ย่อย

1. จับใจความสำคัญจากเรื่องที่ฟัง ได้
2. แสดงความคิดเห็นจากเรื่องที่ฟัง ได้
3. วิเคราะห์วิจารณ์เรื่องที่ฟัง ได้
4. ฟังอย่างมีมารยาท

3. เนื้อหา

การฟังที่ดี

มารยาทในการฟัง

4. อุปกรณ์

- บัตรคำสั่ง
- แถบบันทึกเสียงเรื่อง ราชาริราช

5. กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

การสอนแบบนาฏการ	การสอนตามแนวคู่มือครู
<u>ขั้นนำ</u> 1. แบ่งนักเรียนเป็น 5 กลุ่มให้แต่ละกลุ่มเล่นเกมส่งข่าว โดยแต่ละกลุ่มรับข่าวสารจากครูนำไปส่งข่าวให้เพื่อนภายในกลุ่มจนครบทุกคนคนสุดท้ายออกไปรายงานหน้าชั้นกลุ่มใดเสร็จก่อนและถูกต้องเป็นฝ่ายชนะ 2. สนทนาเกี่ยวกับการฟังสารต่าง ๆ แล้วเข้าสู่บทเรียน <u>ขั้นสอน</u> 1. <u>ขั้นเตรียม</u> 1.1 นักเรียนศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับการแสดงการอ่านบทสนทนาโดยครูชี้แจง 1.2 แจกบัตรคำสั่งให้แต่ละกลุ่มเพื่อเตรียมแสดงการอ่านบทสนทนา 1.3 ให้สมาชิกแต่ละกลุ่มประชุมวางแผนแบ่งหน้าที่รับผิดชอบในการจัดกิจกรรมการแสดงโดยศึกษาเนื้อหาจากการฟังแถบบันทึกเสียงเรื่องราชาธิราช ช่วงที่ 1-2 2. <u>การแสดง</u> ให้แต่ละกลุ่มออกมาแสดงการอ่านบทสนทนาตามที่นักเรียนช่วยกันเขียน กลุ่มที่เหลือคอยสังเกตด้านการแสดงจดบันทึก สิ่งที่ได้จากการ	<u>ขั้นนำ</u> 1. แบ่งนักเรียนเป็น 5 กลุ่มให้แต่ละกลุ่มเล่นเกมส่งข่าว โดยแต่ละกลุ่มรับข่าวสารจากครูนำไปส่งข่าวให้เพื่อนภายในกลุ่มจนครบทุกคนคนสุดท้ายออกไปรายงานหน้าชั้นกลุ่มใดเสร็จก่อนและถูกต้องเป็นฝ่ายชนะ 2. สนทนาเกี่ยวกับการฟังสารต่าง ๆ แล้วเข้าสู่บทเรียน <u>ขั้นสอน</u> 1. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มประชุมอภิปรายกลุ่มแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการฟังที่ดีและสรุปมารยาทในการฟังแล้วนำเสนอหน้าชั้น 2. นำข้อเสนอดังกล่าวสรุปเป็นเกณฑ์การฟังที่ดีและมารยาทในการฟังบนกระดานให้นักเรียนจดบันทึก 3. แจกบัตรกำหนดงานให้แต่ละกลุ่มศึกษา 4. ให้นักเรียนฟังแถบบันทึกเสียงเรื่องราชาธิราช ช่วงที่ 1-2 5. เมื่อฟังจบแล้วให้แต่ละกลุ่มปฏิบัติตามคำสั่งดังนี้ 5.1 สรุปใจความสำคัญของเรื่อง 5.2 แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อคิด ความ

การสอนแบบทฤษฎี	การสอนตามแนวคู่มือครู
แสดง พร้อมวิเคราะห์วิจารณ์ในการแสดง ในการแสดงใช้เวลากลุ่มละ 5-8 นาที 3. <u>อภิปรายและสรุปผล</u> นักเรียนและครูร่วมกันอภิปรายแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหา การแสดง เพื่อเป็นข้อเสนอแนะปรับปรุงแก้ไขต่อไป <u>ขั้นประเมินผล</u> 1. สังเกตจากการอภิปรายกลุ่ม 2. สังเกตจากการแสดง 3. สังเกตจากการสนทนาซักถาม	รู้ที่ได้จากเรื่อง 5.3 วิเคราะห์วิจารณ์เนื้อหาในด้านคุณค่า 6. ให้แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนรายงานหน้าชั้น จากหัวข้อในข้อ 5 <u>ขั้นสรุป</u> นักเรียนร่วมกันสรุปเนื้อหาทั้งหมด ตลอดจนข้อคิด และความรู้ที่ได้รับอีกครั้งหนึ่ง ครูเสนอแนะเพิ่มเติม <u>ขั้นประเมินผล</u> 1. สังเกตจากการประชุมอภิปรายกลุ่ม 2. สังเกตจากการพูดหน้าชั้น 3. สังเกตจากการสนทนาซักถาม

ตอนที่ 3-4
เรื่อง การพูดเล่าเรื่อง

1. สาระสำคัญ

การพูดเล่าเรื่องตามหัวข้อโดยจัดลำดับความคิด ตามสถานการณ์ได้อย่างถูกต้อง เหมาะสมจะทำให้เข้าใจง่าย และการสื่อสารเป็นไปตามจุดประสงค์

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

สามารถพูดเล่าเรื่องได้

จุดประสงค์ย่อย

1. พูดและใช้ถ้อยคำในการพูดได้อย่างถูกต้อง
2. จัดลำดับความคิดตามสภาพเหตุการณ์ของเรื่อง ได้
3. พูดเล่าเรื่องตามสถานการณ์ที่กำหนดให้ได้

3. เนื้อหา

การพูดเล่าเรื่อง

4. อุปกรณ์

- บัตรคำสั่ง
- แถบบันทึกเสียงการเล่านิทาน
- แถบบันทึกเสียงเรื่อง ราชาราช ช่วงที่ 3

5. กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

การสอนแบบนฏการ	การสอนตามแนวคู่มือครู
<u>ขั้นนำ</u> 1. ทบทวนความรู้เดิมจากคาบที่แล้วโดยการ สันทนาซักถาม	<u>ขั้นนำ</u> 1. สันทนาซักถามเกี่ยวกับข้อคิด ความรู้ที่ได้ จากบทเรียน ในคาบที่แล้ว

การสลับแบบขนานการ	การสอนตามแนวท่วงมือครู
2. สันทนาถึงการแสดงของกลุ่มที่แสดงแล้ว เพื่อกระตุ้นให้กลุ่มที่เหลือต้องการแสดงออกต่อไป <u>ขั้นสอน</u> 1. ขั้นเตรียม 1.1 แบ่งนักเรียนเป็น 5 กลุ่ม 1.2 ให้นักเรียนฟังแถบบันทึกเสียง เรื่อง ราชธิดาฯ ช่วงที่ 3 1.3 ให้แต่ละกลุ่มประชุมวางแผน จัดการแสดงละครสั้น 2. การแสดง ให้นักเรียนออกมาแสดงหน้าชั้น โดยใช้เวลา 5-8 นาทีกลุ่มที่เหลือคอยสังเกตจับตาดูการแสดง ข้อคิด สรุปใจความสำคัญ ความรู้ ข้อบกพร่อง เพื่อเป็นหัวข้ออภิปรายต่อไป 3. อภิปรายสรุปผล นักเรียนร่วมกันอภิปราย แสดงความคิดเห็น เกี่ยวกับการแสดง ความรู้ ข้อคิด เพื่อปรับปรุงต่อไป <u>ขั้นประเมินผล</u> 1. สังเกตจากการประชุมอภิปรายกลุ่ม 2. สังเกตจากการแสดง 3. สังเกตจากการสนทนาซักถาม	2. ให้นักเรียนฟังแถบบันทึกเสียงการเล่า นิทานสั้น ๆ แล้วเลือกนักเรียน 2-3 คน มาเล่าเรื่องที่ฟัง <u>ขั้นสอน</u> 1. นักเรียนและครูอธิบายหลักเกณฑ์การพูด โดยสรุปจากการพูดของนักเรียน สรุปเป็นหลักเกณฑ์การพูดบนกระดานให้นักเรียนจดบันทึก 2. ให้นักเรียนฟังแถบบันทึกเสียงเรื่อง ราชธิดาฯ ช่วงที่ 3 โดยแบ่งออกเป็น 3 ช่วงย่อย 3. แบ่งนักเรียนออกเป็น 5 กลุ่ม 4. ให้แต่ละกลุ่มปฏิบัติดังนี้ 4.1 สรุปสาระสำคัญของเรื่อง 4.2 แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อคิด ความรู้ที่ได้จากเรื่อง 4.3 วิเคราะห์เนื้อเรื่อง ตัวละคร 5. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนพูดหน้าชั้น จากหัวข้อในข้อ 4 <u>ขั้นสรุป</u> นักเรียนร่วมกันสรุปเนื้อหา ข้อคิด ความรู้ที่ได้รับอีกครั้ง โดยครูคอยเสนอแนะเพิ่มเติม <u>ขั้นประเมินผล</u> 1. สังเกตจากการประชุมอภิปรายกลุ่ม 2. สังเกตจากการพูดหน้าชั้น 3. สังเกตจากการสนทนาซักถาม

คาบที่ 5-6

เรื่องการพูดสรุปความจากเรื่องที่อ่านหรือฟัง

1. สาระสำคัญ

การพูดสรุปความจากเรื่องที่ฟังหรืออ่านจากสารต่าง ๆ จะช่วยให้นักเรียนจับประเด็นสำคัญของเรื่องที่ฟังหรืออ่านได้

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

พูดสรุปความจากเรื่องที่อ่านหรือฟังได้

จุดประสงค์ย่อย

1. สรุปประเด็นเรื่องที่ฟังหรืออ่านได้
2. บอกหัวข้อเรื่องที่อ่านหรือฟังได้
3. พูดสรุปความจากเรื่องที่ฟังหรืออ่านได้

3. เนื้อหา

การพูดสรุปความ

4. อุปกรณ์

- บัตรคำสั่ง
- หนังสือเรียนทักษะสัมพันธ์

5. กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

การสอนแบบนาฏการ	การสอนตามแนวคู่มือครู
<u>ขั้นนำ</u> นักเรียนสนทนาทบทวนเนื้อหาจาก คาบเรียนที่แล้ว โดยเล่าเรื่องย่อ ๆ เพื่อให้ เรื่องราวติดต่อกัน แล้วโยงเข้าสู่บทเรียนใหม่	<u>ขั้นนำ</u> ครูนักเรียนสนทนาทบทวนเนื้อหาจาก คาบเรียนที่แล้ว โดยเล่าเรื่องย่อ ๆ เพื่อให้ เรื่องราวติดต่อกัน แล้วโยงเข้าสู่บทเรียนใหม่

การสอนแบบนันทนาการ	การสอนตามแนวคู่มือครู
<u>ขั้นสอน</u> 1. <u>ขั้นเตรียม</u> 1.1 แบ่งนักเรียนออกเป็น 5 กลุ่ม 1.2 นักเรียนศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับการแสดงละครสั้น 1.3 ให้แต่ละกลุ่มประชุมวางแผนในการเตรียมการแสดงโดยศึกษาเนื้อหา 2. <u>การแสดง</u> ให้แต่ละกลุ่มออกมาแสดงตามที่ได้รับมอบหมาย โดยใช้เวลาในการแสดง 5-8 นาที กลุ่มที่เหลือคอยสังเกตการณ์ จดบันทึก เกี่ยวกับประเด็นสำคัญของเรื่องสรุปเรื่องย่อ การแสดงข้อบกพร่อง เพื่อเป็นหัวข้อในการอภิปรายต่อไป 3. <u>การอภิปรายและสรุปผล</u> นักเรียนร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับการแสดงประเด็นสำคัญของเรื่อง ข้อคิด สรุปเรื่องย่อ พร้อมข้อเสนอแนะแล้วส่งตัวแทนพูดหน้าชั้น <u>ขั้นประเมินผล</u> - สังเกตจากการประชุมกลุ่ม - สังเกตจากการพูดหน้าชั้น - สังเกตจากการสนทนาซักถาม	<u>ขั้นสอน</u> - แบ่งนักเรียนออกเป็น 5 กลุ่ม - แจกบัตรคำสั่งให้แต่ละกลุ่มศึกษาเนื้อเรื่องราชาธิราช ช่วงที่ 4 แล้วให้ฝึกสรุปจับใจความสำคัญจากกิจกรรมต่อไปนี้ 2.1 ตอบคำถามจากเรื่องที่อ่าน 2.2 เล่าเรื่องย่อโดยลำดับเหตุการณ์ก่อนหลัง 2.3 พูดหน้าชั้น โดยพูดสรุปเนื้อหาที่ได้เรียนและบอกประโยชน์ที่ได้รับ <u>ขั้นสรุป</u> นักเรียนร่วมกันอภิปรายแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาที่เรียนอีกครั้ง ครูเสนอแนะเพิ่มเติม <u>ขั้นประเมินผล</u> - สังเกตจากการประชุมอภิปรายกลุ่ม - สังเกตจากการพูดหน้าชั้น - สังเกตจากการสนทนาซักถาม

ตอนที่ 7-8
การอ่านเพื่อจับใจความ

1. สาระสำคัญ

การจับใจความสำคัญของการอ่านไม่ว่าจะอ่านหนังสือหรืองานเขียนทั้งบันเทิงคดี สารคดี ย่อมเป็นประโยชน์เกี่ยวกับความรู้ ความจำ สาระสำคัญของเรื่องที่อ่าน ยังสามารถถ่ายทอดให้ผู้อื่นได้ และนำมาใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างถูกต้อง

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

เมื่อกำหนดหนังสือหรืองานเขียนให้อ่าน สามารถจับใจความสำคัญของเรื่องได้

จุดประสงค์ย่อย

1. จับใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่านได้
2. บอกลักษณะงานเขียนได้
3. จัดลำดับเหตุการณ์ต่าง ๆ ของเรื่องได้
4. บอกลักษณะนิสัยตัวละครได้

3. เนื้อหา

หลักสำคัญในการอ่านจับใจความ

4. อุปกรณ์

- บัตรคำสั่ง
- หนังสือเรียนทักษะสัมพันธ์
- แผนผังกลอนสุภาพ
- แผนบันทึกเสียงทำนองเสนาะเรื่อง พระอภัยมณี

5. กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

การสอนแบบบูรณาการ	การสอนตามแนวคู่มือครู
<u>ขั้นนำ</u> - ให้นักเรียนฟังแถบบันทึกเสียงการอ่านทำนองเสนาะเรื่องพระอภัยมณี - ครูและนักเรียนร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับนิทานคำกลอนที่คนทั่วไปรู้จัก แล้วโยงเข้าสู่เรื่องพระอภัยมณี <u>ขั้นสอน</u> - ขั้นเตรียม 1.1 แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มย่อย 5 กลุ่ม 1.2 ครูชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับ การแสดงการอ่านบทสนทนา 1.3 แจกบัตรกำหนดงานตามเนื้อหา ให้แต่ละกลุ่ม 1.4 ให้สมาชิกแต่ละกลุ่มประชุมวางแผนในการเตรียมบทสนทนาและแบ่งหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับผู้แสดง - การแสดง ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มออกมาแสดงบทบาทตามที่ได้รับมอบหมายโดยใช้เวลา 5-8 นาที ระหว่างที่กลุ่มอื่นแสดงกลุ่มที่เหลือคอย	<u>ขั้นนำ</u> - ให้นักเรียนฟังแถบบันทึกเสียงการอ่านทำนองเสนาะเรื่องพระอภัยมณี - ครูนักเรียนร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับนิทานคำกลอนที่คนทั่วไปรู้จัก แล้วโยงเข้าสู่เรื่องพระอภัยมณี <u>ขั้นสอน</u> - แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มย่อย 5 กลุ่ม - ให้แต่ละกลุ่มอ่านบทนำเรื่อง ซึ่งประกอบไปด้วยหัวข้อต่อไปนี้ - ประวัติผู้แต่ง - ลักษณะกลอนสุนทรภู่ - เรื่องย่อ - ลักษณะของนิทาน - ให้แต่ละกลุ่มอภิปรายหน้าชั้นเกี่ยวกับหัวข้อที่ได้รับมอบหมาย กลุ่มที่ไม่ได้อภิปรายคอยสังเกตและจดบันทึก - ให้แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมาแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการอภิปรายของแต่ละกลุ่ม ในการนำเสนองาน การนำเสนอ ข้อดีและข้อควรแก้ไข

การสอนแบบนางูการ	การสอนตามแนวคํมมือครู
สังเกตการแสดง จดบันทึก ข้อดีข้อบกพร่องเพื่อ เป็นหัวข้อในการอภิปรายปรับปรุง 3. การอภิปรายและสรุปผล นักเรียนร่วมกันอภิปรายแสดงความคิดเห็น เกี่ยวกับเนื้อหาและในด้านการแสดง เพื่อ ปรับปรุงต่อไป ขั้นประเมินผล 1. สังเกตจากการประชุมร่วมกัน 2. สังเกตจากการแสดง 3. สังเกตจากการสนทนาซักถาม	ขั้นสรุป 1. นักเรียนร่วมกันสรุปสาระสำคัญของ โดย สนทนาซักถาม แล้วร่วมกันสรุปเป็นกฎเกณฑ์ 2. นักเรียนบันทึกข้อสรุปลงในสมุด ขั้นประเมินผล 1. สังเกตจากการประชุมอภิปรายกลุ่ม 2. สังเกตจากการพูด 3. สังเกตจากการสนทนาซักถาม

คาบที่ 9-10
เรื่อง การเขียนย่อความ

1. สาระสำคัญ

ในชีวิตประจำวันมีความจำเป็นอย่างหนึ่งที่จะต้องอาศัยการจับใจความสำคัญ โดยใช้ทักษะการย่อความที่ใช้ภาษาอย่างรัดกุม กระชับ ได้ใจความ เพื่อเป็นการใช้ภาษาสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

สามารถย่อความจากเรื่องที่กำหนดให้ได้

จุดประสงค์ย่อย

1. ย่อความจากเรื่องที่กำหนดให้ได้
2. บอกหลักเกณฑ์ของการย่อความได้
3. บอกรูปแบบการย่อความประเภทต่าง ๆ ได้

3. เนื้อหา

การเขียนย่อความ

4. อุปกรณ์

- บัตรคำสั่ง
- ใบความรู้เกี่ยวกับการย่อความ
- หนังสือเรียนชุดทักษะสัมพันธ์
- แถบบันทึกเสียง เพลงไทยสากล เพลงสุนทราภรณ์

5. กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

การสอนแบบนฏการ	การสอนตามแนวคู่มือครู
<u>ขั้นนำ</u> 1. ทบทวนเนื้อหาจากคาบเรียนที่แล้ว 2. ให้นักเรียนฟังแถบบันทึกเสียงเพลงไทยสากล เพลงสินสมุทร 3. นักเรียนสนทนาเกี่ยวกับบุคลิกลักษณะของตัวละครในเรื่อง แล้วโยงเข้าสู่บทเรียน <u>ขั้นสอน</u> 1. <u>ขั้นเตรียม</u> 1.1 แบ่งนักเรียนเป็น 5 กลุ่ม 1.2 นักเรียนศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับการแสดงละครสั้น 1.3 แจกบัตรคำสั่งเพื่อแสดงดังนี้ <u>กลุ่มที่ 1</u> ตั้งแต่สุวรรณมาลี ศรีสุวรรณ สินสมุทร ได้ยินเสียงปี่พระอภัยมณี สินสมุทรดำน้ำไปพบทั้งสองสลบบนเรือของอุศเรน <u>กลุ่มที่ 2</u> อุศเรนตกใจในเหตุการณ์ ไปจนถึงพระอภัยมณี ชวนอุศเรนไปพบสุวรรณมาลี <u>กลุ่มที่ 3</u> ศรีสุวรรณพบพระอภัยมณี ถึงนางสุวรรณมาลีถอดแหวนให้สินสมุทร นางชัมมิต	<u>ขั้นนำ</u> 1. ทบทวนเนื้อหาจากคาบเรียนที่แล้ว 2. ให้นักเรียนฟังแถบบันทึกเสียงเพลงไทยสากล เพลงสินสมุทร 3. นักเรียนสนทนาเกี่ยวกับบุคลิกลักษณะของตัวละครในเรื่อง แล้วโยงเข้าสู่บทเรียน <u>ขั้นสอน</u> 1. แบ่งนักเรียนเป็น 5 กลุ่ม 2. แจกใบความรู้เกี่ยวกับการย่อความให้ศึกษา 3. แจกบัตรคำสั่งให้แต่ละกลุ่มศึกษาดังนี้ <u>กลุ่มที่ 1-5</u> ใช้เนื้อหาในการแบ่งอย่างเดียวกับกลุ่มทดลอง 4. ให้แต่ละกลุ่มปฏิบัติดังนี้ - เขียนย่อความเนื้อเรื่องทั้งหมด - ค้นศัพท์คำยาก ลำนวน พร้อมความหมาย - เขียนสรุปนิสัยตัวละครที่สำคัญ - สรุปความรู้ และข้อคิดทั้งหมด 5. ให้แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนรายงานหน้าชั้น <u>ขั้นสรุป</u> - นักเรียนช่วยกันสรุปหลักเกณฑ์การย่อความ - สรุปใจความสำคัญ ข้อคิด ความรู้คุณธรรมที่ได้จากเรื่อง ครูเสนอแนะเพิ่มเติม

การสอนแบบกนกนาการ	การสอนตามแนวคู่มือครู
จะฆ่าตัวตาย <u>กลุ่มที่ 4</u> สินสมุทรแย่งมิดจากนางสุวรรณมาลี ถึง พระอภัยมณีสอนสินสมุทรให้รู้จักกตัญญูรู้คุณต่อ อุศเรน <u>กลุ่มที่ 5</u> สินสมุทรฟังคำสอน ถึงอุศเรนเตรียม ทัพออกรบ 1.4 ให้แต่ละกลุ่มประชุมวางแผนในการ เตรียม การแสดงละครสั้น โดยแบ่งหน้าที่รับ ผิดชอบทุกคน 2. การแสดง ให้แต่ละกลุ่มออกมาแสดงตามที่ ได้รับ มอบหมายตามลำดับ ในระหว่างแสดง กลุ่ม ที่เหลือ คอยสังเกตการณ์ พร้อมจดบันทึก ข้อดี ข้อบกพร่อง ในด้านการแสดง เขียน สรุปย่อเนื้อหาเพื่อเป็นหัวข้อ ในการ อภิปรายต่อไป 3. การอภิปรายและสรุปผล นักเรียนร่วมกันอภิปรายแสดงความ คิดเห็นเกี่ยวกับความรู้และสรุปเรื่องย่อ โดยเขียนย่อเรื่องจากการแสดงให้เป็น เรื่องราวแล้วส่งตัวแทนพูดหน้าชั้น ครูคอย เสนอแนะ	<u>ขั้นประเมินผล</u> 1. สังเกตจากการร่วมกิจกรรมกลุ่ม 2. สังเกตจากการรายงานหน้าชั้น 3. สังเกตจากการซักถาม

การสอนแบบทวิภาคี	การสังเกตตามแนวคู่มือครู
<u>ขั้นประเมินผล</u> 1. สังเกตจากการประชุมอภิปรายกลุ่ม 2. สังเกตจากการแสดง 3. สังเกตจากการสนทนาซักถาม	

คาบที่ 11-12
เรื่อง การอ่านเพื่อวิเคราะห์วิจารณ์

1. สาระสำคัญ

การอ่านทั้งอ่านออกเสียงและอ่านในใจ ต้องอ่านให้ถูกต้อง ชัดเจนเพื่อเป็นการพัฒนาความสามารถในการใช้ภาษา สามารถตีความ จับใจความสำคัญและแสดงความคิดเห็นต่อเรื่องที่อ่าน ซึ่งจะทำให้เกิดประโยชน์ต่อการศึกษาค้นคว้า

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

เมื่อกำหนดให้อ่านหนังสือ หรืองานเขียนต่าง ๆ ให้สามารถวิเคราะห์วิจารณ์ได้

จุดประสงค์ย่อย

1. จับใจความสำคัญของเรื่อง ได้
2. บอกความหมายของคำศัพท์สำนวนได้
3. ตอบคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านได้
4. อธิบายบุคลิกลักษณะและพฤติกรรมของตัวละครได้
5. บอกทรรศนะ ข้อคิด คติที่ปรากฏในเรื่องได้

3. เนื้อหา

หลักการอ่านเพื่อวิเคราะห์วิจารณ์

4. อุปกรณ์

- บัตรคำ
- บัตรคำสั่ง

5. กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

การสอนแบบนฏการ	การสอนตามแนวคู่มือครู
<u>ขั้นนำ</u> ทบทวนเกี่ยวกับคำศัพท์ ลักษณะของตัวละคร โดยการสนทนาซักถามเพื่อเตรียมการแสดง ปรินดาทำทาง <u>ขั้นสอน</u> 1. ขั้นเตรียม 1.1 แบ่งนักเรียนออกเป็น 5 กลุ่ม 1.2 ขึ้นจรรยาละเอียดเกี่ยวกับการแสดงปรินดาทำทาง 1.3 แจกบัตรคำสั่ง 1.4 ให้สมาชิกแต่ละกลุ่มประชุมวางแผน เตรียมคิดทำทางเพื่อแสดงให้เพื่อนท่าย 2. การแสดง ให้แต่ละกลุ่มออกมาแสดง โดยใช้เวลา กลุ่มละ 5-8 นาที ขณะที่แสดง มีการร้องเพลงอะไรเอ๋ยประกอบ โดยร่วมกันร้อง 2 เพลง แล้วกลุ่ม ที่แสดงจะบอกว่าทำที่กำลังแสดงคำตอบจะเป็นอะไร เช่น ตัวละคร จำนวนเป็นต้น กลุ่มที่ไม่ได้แสดง คอยสังเกตการณ์ จดบันทึก สิ่งที่ได้รับการแสดงพร้อมข้อดี ข้อบกพร่อง เพื่อเป็นหัวข้อในการอภิปรายต่อไป	<u>ขั้นนำ</u> นักเรียนสนทนาซักถาม เกี่ยวกับความรู้ในคาบเรียนที่แล้ว แล้วโยงเข้าสู่บทเรียน <u>ขั้นสอน</u> 1. ให้นักเรียนอ่านคำศัพท์จากบัตรคำแล้วให้ช่วยกันบอกความหมายของคำนั้น ๆ 10 คำ 2. แบ่งนักเรียนเป็น 5 กลุ่ม 3. ให้นักเรียนศึกษาเนื้อหา ตัวละครอีกครั้ง ให้เวลาประมาณ 5 นาที 4. ครูแจกบัตรชื่อตัวละครกลุ่มละ 1 ชุด ประกอบด้วย พระอภัยมณี ศรีสุวรรณ สินสมุทร อูศเรน และสุวรรณมาลี 5. ครูอ่านคำบรรยาย ลักษณะตัวละครให้นักเรียนฟัง แล้วให้แต่ละกลุ่มรับนำบัตรชื่อตัวละครที่ตรงกับลักษณะคำบรรยายติดบนกระดานในช่องของตน 6. ให้แต่ละกลุ่มเขียนสิ่ง เชบข้อแสดงความ คิดเห็น เกี่ยวกับหัวข้อต่อไปนี้ - ข้อคิดที่ได้จากเรื่อง - ถ้อยคำ จำนวนที่ไพเราะพร้อมอภิปรายเหตุผล

การสอนแบบนันทนาการ	การสอนตามแนวคู่มือครู
3. อภิปรายสรุปผล นักเรียนร่วมกันอภิปรายแสดงความคิดเห็น ด้านเนื้อหา การแสดง ช่วยกันสรุปความรู้ ความหมายของคำศัพท์ บุคลิกลักษณะตัวละคร อีกครั้ง <u>ขั้นประเมินผล</u> 1. สังเกตจากการอภิปรายกลุ่ม 2. สังเกตจากการแสดง 3. สังเกตจากการสนทนาซักถาม	7. แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนเสนอผลงานที่ศึกษา ในข้อ 6 <u>ขั้นสรุป</u> นักเรียนร่วมกันอภิปรายแสดงความคิดเห็น จากการเสนอผลงานของแต่ละกลุ่มอีกครั้ง พร้อมข้อเสนอแนะ <u>การประเมินผล</u> 1. สังเกตจากการอภิปรายกลุ่ม 2. สังเกตจากการเสนอผลงานหน้าชั้น 3. สังเกตจากการสนทนาซักถาม

ตอนที่ 13-14
เรื่อง การเขียนเล่าความ

1. สาระสำคัญ

การเขียนเป็นทักษะสำคัญที่จำเป็นต้องใช้ในชีวิตประจำวัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับนักเรียนนักศึกษา เพื่อใช้ในการสื่อสารและจดบันทึกความรู้ต่าง ๆ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อตนเองมากหากผู้เรียนสามารถเขียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

เมื่อกำหนดหัวข้อให้นักเรียนสามารถเขียนเป็นเรื่องราวได้

จุดประสงค์ย่อย

1. สามารถอภิปรายรูปแบบการเขียนได้
2. สามารถเขียนเล่าเรื่องได้
3. เขียนสรุปสาระสำคัญ ความคิดเห็นได้
4. ใช้ถ้อยคำในการเขียนได้อย่างถูกต้องตรงความหมายและเหมาะสม

3. เนื้อหา

การเขียนเรียงความ

4. อุปกรณ์

- บัตรคำสั่ง
- ใบความรู้เรื่อง ส่วนวน สุภาพิต คำพังเพย
- บัตรคำส่วนวน ภาพิต คำพังเพย

5. กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

การสอนแบบนวัตนาการ	การสอนตามแนวคู่มือครู
<u>ขั้นนำ</u> - ให้นักเรียนฟังแถบบันทึกเสียงเพลง "คำพังเพย" ของตุนพันธ์ แก้วกาญจน์ - นักเรียนร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับเพลงที่ฟังแล้วโยงเข้าสู่เรื่องที่จะเรียน <u>ขั้นสอน</u> - ขั้นเตรียม 1.1 แบ่งนักเรียนออกเป็น 5 กลุ่ม 1.2 นักเรียนศึกษาเกี่ยวกับการแสดงละครสั้น โดยครูชี้แจง 1.3 แจกเอกสารประกอบการเรียนเรื่องคำ สำนวน สุภาษิต คำพังเพย แล้วให้นักเรียนแต่ละกลุ่มเลือกสำนวนต่าง ๆ จากเอกสารแล้วช่วยกันแต่งเป็นเรื่องโดยใช้สุภาษิตหรือคำพังเพยเป็นแนวเรื่อง 1.4 ให้แต่ละกลุ่มประชุมวางแผนเตรียมการแสดงละครสั้นจากเรื่องที่ช่วยกันแต่งนั้น - การแสดง ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มออกมาแสดงกลุ่มที่เหลือคอยสังเกตการแสดง จดบันทึกสิ่งที่ได้ เรื่องย่อข้อบกพร่อง ข้อดีเพื่อเป็น	<u>ขั้นนำ</u> - ให้นักเรียนฟังแถบบันทึกเสียงเพลง "คำพังเพย" ของตุนพันธ์ แก้วกาญจน์ - นักเรียนร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับเพลงที่ฟังแล้วโยงเข้าสู่เรื่องที่จะเรียน <u>ขั้นสอน</u> - แบ่งนักเรียนออกเป็น 5 กลุ่ม - แจกเอกสารประกอบการเรียนเรื่องคำ สำนวน สุภาษิต คำพังเพย ให้แต่ละกลุ่มศึกษาประมาณ 5 นาที - ให้นักเรียนเล่นเกมแข่งขันทายสำนวนสุภาษิต คำพังเพย โดยให้ฟังคำถามจากครูซึ่งจะเป็นความหมายของสำนวน สุภาษิต หรือคำพังเพย แล้วให้นักเรียนเขียนคำตอบที่เป็นสำนวน สุภาษิต หรือคำพังเพย ให้ตรงกับความหมายลงในกระดานที่ครูแจกให้ไปติดบนกระดาน กลุ่มใดติดก่อนและถูกต้องได้ 1 คะแนน <u>ขั้นสรุป</u> นักเรียนร่วมกันสรุปความหมายของคำสำนวน สุภาษิต คำพังเพย และความรู้ตลอดจนข้อคิดที่ได้รับแล้วให้นักเรียนเลือก

การสลับแบบนาฏการ	การสอนตามแนวคู่มือครู
หัวข้อในการอภิปรายต่อไป 3. การอภิปรายและสรุปผล นักเรียนร่วมกันอภิปรายแสดงความ คิดเห็นเกี่ยวกับความรู้ที่เรียน การแสดงและ ให้แต่ละกลุ่มรายงานสิ่งที่ได้รับหน้าชั้น <u>การประเมินผล</u> 1. สังเกตจากการประชุม 2. สังเกตจากการแสดง 3. สังเกตจากการสนทนาซักถาม	สุภาชิต ลำนวน คำพึงเพย คนละ 1 ลำนวน เขียนเรียงความ ส่ง <u>การประเมินผล</u> 1. สังเกตจากการเล่นเกม 2. สังเกตจากการประชุมกลุ่ม 3. ตรวจงาน

คาบที่ 15-16
เรื่อง การฟังเพื่อตีความ

1. สาระสำคัญ

การฟังสารต่าง ๆ แล้วตีความได้ ช่วยให้สามารถจับสารได้ ตรงตามความหมายที่เป็นจริง และบอกเจตนาของผู้ส่งสาร ได้ถูกต้องครบถ้วน

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

เมื่อฟังเรื่องราวต่าง ๆ แล้ว นักเรียนสามารถตีความจากเรื่องที่กำหนดให้ฟัง ได้

จุดประสงค์ย่อย

1. นักเรียนสามารถจับใจความสำคัญของเรื่องที่ฟัง ได้
2. บอกจุดมุ่งหมายของเรื่อง ได้
3. สามารถอธิบายสำนวน ข้อคิด จากเรื่อง ได้

3. เนื้อหา

การฟังเพื่อตีความ

4. อุปกรณ์

- บัตรคำสั่ง
- แถบบันทึกเสียงเรื่อง พ่อแม่รังแกฉัน

5. กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

การสอนแบบนฏการ	การสอนตามแนวคู่มือครู
<u>ขั้นนำ</u> 1. ทบทวนความรู้จากคาบเรียนที่แล้วโดยการสนทนา 2. นักเรียนสนทนาเกี่ยวกับการแสดงงิ้วของจีน	<u>ขั้นนำ</u> 1. ทบทวนความรู้จากคาบเรียนที่แล้ว โดยการสนทนา 2. นักเรียนสนทนาเกี่ยวกับการแสดงงิ้วของ

การสอบแบบนทการ	การสอบตามแนวคู่มือครู
แล้วโยงเข้าสู่ทเรียน <u>ชั้นสอน</u> 1. <u>ชั้นเตรียม</u> 1.1 แบ่งนักเรียนเป็น 5 กลุ่ม 1.2 ให้นักเรียนฟังแถบบันทึกเสียงเรื่อง พ่อแม่รังแกฉัน 1.3 นักเรียนประชุมวางแผนเตรียมการ แสดงการอ่านบทสนทนา โดยแบ่งหน้าที่รับผิดชอบและกำหนดตัวผู้แสดง 2. <u>การแสดง</u> ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มออกมาแสดงการอ่านบทสนทนา ตามเรื่องที่ได้รับมอบหมาย 5-8 นาที กลุ่มที่เหลือคอยสังเกตการแสดง พร้อมจดบันทึกเรื่องย่อ ข้อดี ข้อบกพร่อง ข้อคิด คุณค่าจากเรื่อง เพื่อเป็นหัวข้อในการอภิปรายต่อไป 3. <u>การอภิปรายและสรุปผล</u> นักเรียนร่วมกันอภิปรายแสดงความคิดเห็นด้านการแสดง เนื้อหา ความหมาย ข้อคิด คุณค่า ข้อเสนอแนะ สำหรับแก้ไข <u>ขั้นประเมินผล</u> 1. สังเกตจากการอภิปรายกลุ่ม 2. สังเกตจากการแสดง 3. สังเกตจากการซักถาม	จนแล้วโยงเข้าสู่ทเรียน <u>ชั้นสอน</u> 1. แบ่งนักเรียนเป็น 5 กลุ่ม 2. แจกบัตรคำสั่งให้แต่ละกลุ่ม 3. ให้นักเรียนฟังแถบบันทึกเสียงเรื่อง พ่อแม่รังแกฉัน โดยแบ่งเป็น 2 ช่วง 4. ให้แต่ละกลุ่มปฏิบัติดังนี้ 4.1 สรุปใจความสำคัญของเรื่อง 4.2 แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อคิดคุณค่าที่ได้ 4.3 สรุปจุดมุ่งหมายในการเขียน 4.4 ส่งตัวแทนรายงานหน้าชั้น <u>ขั้นสรุป</u> 1. นักเรียนช่วยกันสรุปเนื้อหาความหมาย เพื่อเป็นการทบทวน 2. สรุปข้อคิด คุณค่าที่ได้รับอีกครั้ง <u>ขั้นประเมินผล</u> 1. สังเกตจากการประชุมอภิปรายกลุ่ม 2. สังเกตจากการพูดหน้าชั้น 3. สังเกตจากการซักถาม

ภาคผนวก ง .

- แบบทดสอบวัดความสามารถในการใช้ภาษาไทย
- แบบทดสอบวัดความรับผิดชอบต่องานที่ทำงานในห้องเรียน

แบบทดสอบวิชาภาษาไทย ท 203
(ความสามารถในการใช้ภาษา)
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

คำอธิบายวิธีทำข้อสอบ

- ข้อสอบฉบับนี้มี 2 ตอนให้เวลาทำ 50 นาที นักเรียนต้องทำทุกตอนดังนี้
ตอนที่ 1 ความสามารถในการฟัง ความสามารถในการอ่านเป็นแบบเลือกตอบ
20 ข้อ 25 นาที
ตอนที่ 2 ความสามารถในการเขียน เป็นแบบอัตนัย 1 ข้อ 20 นาที
ความสามารถในการพูด นักเรียนเลือกหัวข้อที่จะพูด 1 หัวข้อใช้เวลา
5 นาที
- ตอนที่ 1 คำถามทั้งหมดเป็นแบบเลือกตอบ ให้นักเรียนเลือกเฉพาะ
คำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียวจาก ก ข ค หรือ ง เมื่อเลือกได้
คำตอบใดก็ให้ทำเครื่องหมาย X ลงในช่องสี่เหลี่ยมของแต่ละข้อ
ดังตัวอย่างการเลือกตอบข้อ ก ดังนี้

ก . ข ค ง

X			
---	--	--	--

- ในการตอบให้ขีดคำตอบได้เพียงข้อละตัวเลือกเดียวเท่านั้น ถ้าข้อใดมีเกิน 1
ตัวเลือก จะถือว่าข้อนั้นผิด ถ้าต้องการจะเปลี่ยนคำตอบใหม่ ก็ให้ขีดเส้นหนา ๆ
ทับเครื่องหมาย X เดิม แล้วขีดคำตอบใหม่ ดังตัวอย่างการเปลี่ยนคำตอบ
จากข้อ ก ไปเป็นข้อ ค ดังนี้

ก ข ค ง

X		X	
---	--	---	--

4. ตอนที่ 2 การเขียน ทำในกระดาษเขียนตอบ การพูด นักเรียนสอบเป็นรายบุคคล
5. ห้ามทำเครื่องหมายใด ๆ ลงในข้อสอบเป็นอันขาด
6. ให้นักเรียนเขียนชื่อ นามสกุล วันสอบ สถานที่สอบในกระดาษคำตอบให้ครบ
7. ห้ามนำข้อสอบออกข้างนอก

ความสามารถในการฟัง

คำชี้แจง ฟังข้อความแล้วตอบคำถามข้อ 1-3

การเล่นทานเป็นการละเล่นที่ได้รับความนิยมมากประเภทหนึ่ง ด้วยเหตุที่เป็น การง่ายประหยัด และสนุกสนานไม่ต้องไปว่าการละเล่นประเภทอื่น เดิมการเล่นทานเป็น เพียงการเล่นด้วยร้อยแก้ว และเล่าสู่กันฟังเพื่อการฆ่าเวลา ต่อมาจึงได้มีการเล่นทานในงาน พิธีต่าง ๆ ที่ปฏิบัติกันภายในเรือน เช่น งานขึ้นบ้านใหม่ งานโกนจุก เป็นต้น และนิยมเล่นทาน ในวันสุกดิบ

เพื่อผู้มาในงานจะไม่เกิดความรู้สึกเบื่อหน่าย เนื่องจากจำเป็นต้องทำงานกลางคืน เป็นระยะเวลานาน

คำชี้แจง ฟังข้อความแล้วตอบคำถามข้อ 4-6

สังคมของเราทุกวันนี้เต็มไปด้วยความยุ่งเหยิง และน่าสะพรึงกลัว ทุก ๆ วันหนังสือพิมพ์รายงานถึงการฆ่ากัน การโก่งกิน การชกต่อยทุบตีกันไม่ขาด บ้านเมืองอยู่ในสภาวะหวั่นไหว อันธพาลล้นคึก ยิ่งชำระยิ่งปราบก็ยิ่งเพิ่มขึ้น เปรียบเสมือนคนไข้หนัก ผู้คนนับวันมีแต่โรคต่าง ๆ ทั้หมดเข้ามาอาการเป็นตายเท่ากัน อาการใช้เช่นนี้ ท่านแนะนำให้อ่านหนังสือว่า คีล ตาม พุทธศาสนาสภานิต ซึ่งยกมาเป็นกระหู่ว่า สิล โลเก อนุตฺตร คีลเป็นเยี่ยมในโลก"

คำชี้แจง ฟังข้อความแล้วตอบคำถามข้อ 7-9

ปีใดเกิดอุทกภัย มักจะเกิดภาวะข้าวขาดแคลน ราษฎรต้องประสบกับความทุกข์ยาก ความแร้นแค้นไปตาม ๆ กัน รัฐบาลพยายามช่วยก็ช่วยได้ไม่เต็มที่

คำชี้แจง ฟังข้อความแล้วตอบคำถามข้อ 10

ไม่ว่าจะเป็นสัตว์ประเภทใด จะต้องมีการป้องกันตัวให้พ้นจากอันตราย มดก็เช่นเดียวกัน ทั้งกัดทั้งต่อยทั้งทำลายศัตรูด้วยน้ำพิษ ซึ่งถ้าซึมซาบลงไปไหนแผลที่กัดแล้วศัตรูของมันจะกระโดด โลดแล่นด้วยความเจ็บแสบ บางชนิดมีอาวุธลับประจำตัวคือ กลิ่นที่ส่งเหม็นไปได้ในระยะ 6-7 นิ้ว ศัตรูจะวิ่งหนีหวั่นไหว เมื่อได้กลิ่นเช่นนี้

มดบางชนิดถูกสร้างสรรคมาเป็นพิเศษ โดยการวิ่งหนีศัตรูได้รวดเร็ว จนศัตรูไม่อาจไล่ กวดทัน และพรสวรรค์ที่มดได้รับมาเกือบทุกชนิดเพื่อป้องกันตัวคือ โครงกระดูกมดอยู่นอกร่างกาย

ความสามารถในการฟัง

คำชี้แจง ฟังข้อความจากการอ่านของครู 2 เทียบแล้วตอบคำถามข้อ 1-3

1. ข้อความนี้ผู้เขียนต้องการสื่อสารเรื่องใดเป็นสำคัญ

- | | |
|-----------------------|------------------------|
| ก. ลักษณะของนิทาน | ข. ประวัติการเล่านิทาน |
| ค. สาเหตุการเล่านิทาน | ง. การละเล่นของไทย |

2. จุดมุ่งหมายในการเล่านิทานในอดีตคือข้อใด

- | | |
|---------------------------------|---------------------------|
| ก. เพื่อไม่ให้เป็นการเบื่อหน่าย | ข. เพื่อการประหยัดเงินตรา |
| ค. เพื่อเป็นการฆ่าเวลา | ง. เพื่อความสนุกสนาน |

3. การเล่านิทานด้วยร้อยแก้ว มีความหมายว่าอย่างไร

- | | |
|-------------------------|--|
| ก. เล่าเรื่องธรรมดา | ข. เล่าเรื่องเป็นทำนองเสนาะ |
| ค. เล่าเรื่องแบบขับเสภา | ง. เล่าเรื่องธรรมดาและมีการขับร้องประกอบ |

คำชี้แจง ฟังข้อความจากการอ่านของครู 2 เทียบแล้วตอบคำถามข้อ 4-6

4. ผู้เขียนต้องการชี้ให้ผู้อ่านเห็นว่าอย่างไร

- | | |
|---------------------------|----------------------------|
| ก. ศิลทำให้บ้านเมืองเจริญ | ข. ศิลทำให้บ้านเมืองสงบสุข |
| ค. คนในสังคมมีปัญหามาก | ง. สังคมมีความยุ่งเหยิง |

5. ผู้เขียนมีความคิดเห็นอย่างไรเกี่ยวกับสังคม

- | | |
|----------------------|-------------------------|
| ก. ทำให้ดีขึ้นได้ | ข. ยากแก่การเปลี่ยนแปลง |
| ค. เอาใจใส่ปกครองได้ | ง. ดูแลป้องกันได้ |

6. ควรตั้งชื่อข้อความนี้ว่าอย่างไร

- | | |
|---------------------|------------------|
| ก. อันธพาลครองเมือง | ข. ศิลคือยาวิเศษ |
| ค. สังคมยุคมืด | ง. สนิมสังคม |

คำชี้แจง ฟังข้อความจากการอ่านของครู 2 เทียบแล้วตอบคำถามข้อ 7-9

7. ข่าวยากมากแพง มีความหมายตามข้อใด

- | | |
|--------------|------------|
| ก. ยากจน | ข. ขาดแคลน |
| ค. เดือดร้อน | ง. อดอยาก |

8. ข้อความนี้เน้นเรื่องใดเป็นสำคัญ

ก. ภัยธรรมชาติ

ข. ความเดือดร้อน

ค. การช่วยเหลือของรัฐ

ง. ภาวะเศรษฐกิจของประชาชน

9. เหตุการณ์ใดน่าจะเกิดเป็นอันดับสุดท้าย

ก. ความผิดหวัง

ข. ความยากจน

ค. ความเสียหาย

ง. ความโศกเศร้า

คำชี้แจง พิจารณาข้อความจากการอ่านของครู 2 เทียบแล้วตอบคำถามข้อ 10

10. ข้อใดคือลักษณะพิเศษของมดแทนทุกชนิด

ก. มีกลิ่นตัวเหม็น

ข. มีน้ำพิษเพื่อทำลาย

ค. มีความสามารถวิ่งเร็วเพื่อหนีศัตรู

ง. มีโครงกระดูกอยู่นอกร่างกาย

ความสามารถในการอ่าน

คำชี้แจง อ่านข้อความแล้วตอบคำถามข้อ 11-13

ดวงอาทิตย์เป็นกลุ่มก๊าซที่เผาไหม้อยู่ในอากาศทำให้เกิดแสงสว่าง และความร้อน การที่ดวงอาทิตย์ดูสว่างมากกว่าดาวดวงอื่น ก็เพราะอยู่ใกล้โลกมากกว่าและก็เช่นเดียวกับดาวดวงอื่น ๆ ที่เราจะเห็นดวงอาทิตย์เป็นกลุ่มก๊าซที่ลุกโชติช่วงและส่องแสงอยู่ชั่วขณะหนึ่ง แสงจากดวงอาทิตย์เดินทางในบรรยากาศได้เร็วมาก คือประมาณ 300,000 กิโลเมตรต่อวินาที และใช้เวลาเดินทางเพียง 8 นาทีเท่านั้นมายังโลกเรา

11. เหตุใดดวงอาทิตย์จึงสว่างมากกว่าดาวดวงอื่น

ก. เพราะอยู่ใกล้โลก

ข. เพราะร้อนมาก

ค. เพราะมีแสงมาก

ง. เพราะโตกว่าดาวดวงอื่น

12. ข้อความนี้ใช้โวหารชนิดใดในการเขียน

ก. พรรณาโวหาร

ข. บรรยายโวหาร

ค. สาธกโวหาร

ง. อุปมาโวหาร

13. ควรตั้งชื่อเรื่องว่าอย่างไรจึงจะเหมาะสมกับข้อความ

ก. ทำไมดวงอาทิตย์จึงอยู่ใกล้โลก

ข. ทำไมดวงอาทิตย์จึงส่องแสง

ค. ทำไมดวงอาทิตย์จึงร้อน

ง. ทำไมดวงอาทิตย์จึงโต

คำชี้แจง อ่านข้อความนี้แล้วตอบคำถามข้อ 14-16

ลิงแสมแพนีชนิดไม่ได้อย่างที่เรานึกกัน มีนักวิทยาศาสตร์บางพวกศึกษา และค้นพบว่า ลิงแสมแพนีสื่อสารกันได้หลายวิธี เช่น ใช้มือ และใบหน้าแสดงความรู้สึก นักวิทยาศาสตร์บางกลุ่มก็พยายามศึกษาวิธีสื่อสารกับลิงแสมแพนี แต่ความจริงแล้วไม่มีสัตว์ใดเลยที่จะพูดได้ อย่างที่เราพูดกัน สัตว์หลายชนิดใช้วิธีเปล่งเสียงให้สัญญาณกัน บางครั้งก็เป็นการเตือนให้สัตว์อื่น ทราบว่ามีอันตราย บางครั้งก็ส่งเสียงออกมาขู่และไล่สัตว์อื่น และมีบางครั้งที่ใช้ เสียงบอกพรคนพวกว่า ตอนนี้อยู่ที่ไหน

14. ข้อความนี้ให้คุณค่าด้านใด

- | | |
|-----------------|----------------------|
| ก. ด้านความรู้ | ข. ด้านภาษา |
| ค. ด้านวัฒนธรรม | ง. ด้านประวัติศาสตร์ |

15. ผลการศึกษาของนักวิทยาศาสตร์สรุปว่าอย่างไร

- | | |
|----------------------------------|------------------------------------|
| ก. แสมแพนีชนิดได้อย่างมนุษย์ | ข. แสมแพนีมีภาษาอย่างเดียวกับสัตว์ |
| ค. สัตว์บางชนิดสามารถพูดได้อย่าง | ทั่วไป |
| มนุษย์พูดกัน | ง. สัตว์ชนิดใด ๆ ก็ไม่สามารถพูดได้ |
| | อย่างมนุษย์พูดกัน |

16. ควรตั้งชื่อเรื่องว่าอย่างไร

- | | |
|---------------------------|--------------------------|
| ก. แสมแพนีชนิดได้จริงหรือ | ข. นักวิทยาศาสตร์แสนเก่ง |
| ค. วิทยาศาสตร์ก้าวหน้า | ง. การพูดของสัตว์ |

คำชี้แจง อ่านข้อความนี้แล้วตอบคำถามข้อ 17-20

โรคอ้วน คือ ภาวะที่ร่างกายมีเนื้อเยื่อและไขมันในร่างกายมากกว่าปกติ ทำให้เกิดโรคได้ง่ายและมีอายุสั้นกว่าปกติ ความอ้วนเกิดได้จากหลายสาเหตุ เช่น

- ร่างกายได้รับพลังงานจากอาหารมากเกินไปเกินความต้องการ อาหารที่ให้พลังงานคือ แป้ง น้ำตาล เนื้อสัตว์ต่าง ๆ ไขมัน กะทิ และเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์
- การออกกำลังกายน้อยเกินไป เพราะร่างกายไม่ได้ใช้พลังงานในการเผาผลาญอาหาร จึงเกิด การสะสมของไขมัน
- กรรมพันธุ์และโรคบางชนิด เช่น ความผิดปกติของฮอร์โมน หรือสมอง แต่พบน้อยมาก

ความอ้วนมีแต่ผลเสีย เพราะทำให้เกิดโรคต่าง ๆ ได้ เช่น ปัญหาเกี่ยวกับโรคต่าง ๆ เช่น โรคเบาหวาน ความดันโลหิตสูง เสี่ยงต่อการเกิดอัมพาต หัวใจวาย และเกิดนิ่วในถุงน้ำดี สำหรับผู้หญิงอาจจะทำให้เป็นหมัน หรือหากตั้งครรภ์จะทำให้มีโรคแทรกซ้อน เป็นอันตรายต่อแม่ และลูกได้ง่าย

17. ข้อใดเป็นลักษณะของโรคอ้วน

ก. มีไขมันสะสมในร่างกายมาก

ข. มีไขมันและเนื้อเยื่อมากในร่างกาย

ค. มีไขมันและเนื้อเยื่อมากกว่า

ง. มีเนื้อเยื่อสะสมไว้ในร่างกาย

ปกติในร่างกาย

มากกว่าปกติ

18. ข้อใดไม่ใช่โรคที่เกิดจากความอ้วน

ก. เบาหวาน

ข. ระบบหัวใจล้มเหลว

ค. ความดันโลหิตสูง

ง. ความผิดปกติของฮอร์โมน

19. ผู้หญิงที่อ้วนมีโอกาสที่จะเกิดสิ่งใดมากกว่าชาย

ก. อายุสั้น

ข. เป็นหมัน

ค. ความดันสูง

ง. หัวใจวาย

20. โรคอ้วนเกิดจากสาเหตุใดน้อยที่สุด

ก. การออกกำลังกายน้อย

ข. ร่างกายสะสมไขมันมาก

ค. ความผิดปกติของสมอง

ง. รับประทานอาหารที่ให้พลังงานมาก

ดังนี้

นักเรียนจับฉลากเพื่อเป็นหัวข้อในการพูด เพียง 1 หัวข้อ ภายในเวลา 5 นาที

1. เด็กดี
2. การประหยัด
3. การรักษาสิ่งแวดล้อม

แบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความรับผิดชอบ

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับ ความรู้สึก หรือการกระทำของนักเรียนในเรื่องทั่ว ๆ ไป ผลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามของนักเรียน จะนำไปศึกษาค้นคว้าเพื่อประโยชน์ต่อโรงเรียน บิดามารดา ผู้ปกครองของนักเรียน ต่อนักเรียนเอง ตลอดจนนักเรียนรุ่นต่อ ๆ ไป อีกด้วย

2. แบบสอบถามมี 2 ตอน ให้อ่านเวลาในการทำทั้งหมด 30 นาที

ตอนที่ 1 เป็นข้อความ จำนวน 17 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นเรื่องราว จำนวน 8 ข้อ

3. ให้นักเรียนอ่านข้อความ หรือ เรื่องราวที่กำหนดให้ แล้วให้นักเรียนพิจารณาว่านักเรียนมีลักษณะนิสัย ความรู้สึก ความคิดเห็น หรือเคยปฏิบัติเช่นนั้นหรือไม่เพียงใด คำตอบของนักเรียนจะไม่มีถูกหรือผิด เพราะนักเรียนแต่ละคนย่อมมีลักษณะนิสัย ความรู้สึก ความคิดเห็น หรือการกระทำแตกต่างกัน ขอให้นักเรียนตอบให้ตรงกับสภาพความเป็นจริงให้มากที่สุด

4. วิธีตอบ ให้นักเรียนเลือกตัวเลือก ก ข หรือ ค ที่กำหนดให้เพียงตัวเลือกเดียว ที่เป็นจริงสำหรับนักเรียนมากที่สุด เมื่อเลือกได้ตัวเลือกใดแล้ว ให้ใส่เครื่องหมาย X ลงในกระดานคำตอบในช่องของคำตอบที่ตรงกับตัวเลือกนั้น

ตัวอย่าง

(0) ข้าพเจ้าเอาใส่ใจต่องานที่ได้รับมอบหมายเสมอ

ก. จริง ข. ไม่จริง ง. ไม่แน่ใจ

(00) ประมุขไม่ชอบออกกำลังกาย และไม่เคยเล่นกีฬาเลย เขาเป็นหัวขบถ ๆ เมื่อมีเพื่อนคนหนึ่งแนะนำว่าการออกกำลังกายจะช่วยให้ดีขึ้น เขาจึงออกกำลังกายทุก ๆ เช้า ถ้านักเรียนเป็นประมุขจะทำเช่นนั้นหรือไม่

ก. ทำ ข. ไม่ทำ ค. ไม่แน่ใจ

กระดานคำตอบ

ข้อ	ก	ข	ค
0			X
00	X		

ข้อ (0) หมายความว่า นักเรียนเอาใจใส่ต่องานที่ได้รับมอบหมาย เป็นบางครั้ง
บางครั้ง

ข้อ (00) หมายความว่า ถ้านักเรียนเป็นปรู่ม นักเรียนจะทำเช่นเดียวกับปรู่ม

แบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความรับผิดชอบ

ตอนที่ 1

ให้นักเรียนอ่านอย่างระมัดระวัง แล้วตอบให้ตรงกับความเป็นจริงให้มากที่สุด คำว่า "ข้าพเจ้า" หมายถึงตัวของนักเรียนเอง

1. ข้าพเจ้าทำงานตามอารมณ์ มากกว่าตามระเบียบหรือแผนงานที่วางไว้
 ก. จริง ข. ไม่จริง ค. ไม่แน่ใจ
2. ข้าพเจ้าไม่ชอบทำงานที่ต้องใช้ความมานะอดทนเข้าสู้
 ก. จริง ข. ไม่จริง ค. ไม่แน่ใจ
3. ข้าพเจ้ามักทำงานไม่สำเร็จตามกำหนดนัดหมาย
 ก. จริง ข. ไม่จริง ค. ไม่แน่ใจ
4. งานที่ข้าพเจ้าทำมักมีปัญหาเรื่องความบกพร่อง
 ก. จริง ข. ไม่จริง ค. ไม่แน่ใจ
5. ข้าพเจ้าคิดว่าถ้าไม่มีใครทราบนแล้วการทำงานแบบตนตาก็สะดวกดี
 ก. จริง ข. ไม่จริง ค. ไม่แน่ใจ
6. ข้าพเจ้าทั้งแบบฝึกหัดไว้และทำเมื่อใกล้ถึงกำหนดส่ง เมื่อส่งไม่ทันก็จัดส่งที่หลัง
 ก. จริง ข. ไม่จริง ค. ไม่แน่ใจ
7. ข้าพเจ้าชอบทำงานให้เสร็จอย่างรวดเร็วโดยไม่ฉิวฉิ้น
 ก. จริง ข. ไม่จริง ค. ไม่แน่ใจ
8. ข้าพเจ้ารู้สึกอึดอัดที่จะต้องติดตามควบคุมให้งานบรรลุเป้าหมาย
 ก. จริง ข. ไม่จริง ค. ไม่แน่ใจ
9. ข้าพเจ้ายอมลำบากเพื่อให้งานสำเร็จลงอย่างดีที่สุด
 ก. จริง ข. ไม่จริง ค. ไม่แน่ใจ

10. ข้าพเจ้าเคยชินกับการปรับปรุงงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
 ก. จริง ข. ไม่จริง ค. ไม่แน่ใจ
11. ข้าพเจ้าต้องการวางแผนงานก่อนปฏิบัติ
 ก. จริง ข. ไม่จริง ค. ไม่แน่ใจ
12. ข้าพเจ้าทำงานแบบขอไปที เมื่อคิดว่าไม่มีใครทราบ
 ก. จริง ข. ไม่จริง ค. ไม่แน่ใจ
13. ข้าพเจ้าทำงานบกพร่องบ่อย ๆ
 ก. จริง ข. ไม่จริง ค. ไม่แน่ใจ
14. ข้าพเจ้าอยากถอนตัวจากงานที่เกิดปัญหายุ่งยากขึ้น
 ก. จริง ข. ไม่จริง ค. ไม่แน่ใจ
15. ข้าพเจ้าชอบทำงานที่ต้องพยายามแก้ไขปัญห ด้วยความมานะ
 ก. จริง ข. ไม่จริง ค. ไม่แน่ใจ
16. ข้าพเจ้าจะคิดใคร่ครวญว่าจะเกิดผลเสียขึ้นในสิ่งที่กระทำลง ไปหรือไม่
 ก. จริง ข. ไม่จริง ค. ไม่แน่ใจ
17. งานที่รู้สึกว่ายากข้าพเจ้าไม่อยากจะต่อสู้เพื่อแก้อุปสรรคให้ลุล่วงไป นอกจากว่าจะ
 หลีกเลียงไม่ได้
 ก. จริง ข. ไม่จริง ค. ไม่แน่ใจ

ตอนที่ 2

ให้นักเรียนอ่านเรื่องราวที่กำหนดให้แต่ละเรื่อง แล้วตอบคำถามโดยสมมุติตนเองเป็นบุคคลในเรื่องนั้น ๆ

1. อเนกขอให้คนที่ช่วยตรวจทานคำผิดจากบทความที่พิมพ์ เพื่อจะนำลงในวารสารของโรงเรียน นทีทราบว่ามีคำผิดแล้วไม่มีคำผิด จึงบอกอเนกว่ามีคำผิด ทั้ง ๆ ที่ไม่ได้ตรวจ ถ้านักเรียนเป็นนที จะทำเช่นนั้นหรือไม่

ก. ทำ ข. ไม่ทำ ค. ไม่แน่ใจ

2. อมรเป็นช่างซ่อมวิทยุ เขาก็มองหน้าก็ตาซ่อมวิทยุเครื่องหนึ่งเป็นเวลานานแล้ว แต่ก็ไม่ได้เสียที อมรไม่ยอมแพ้งพยายามแก้ไขต่อไป ถ้านักเรียนเป็นอมร จะทำเช่นนั้นหรือไม่

ก. ทำ ข. ไม่ทำ ค. ไม่แน่ใจ

3. มิตร์เพื่อการทำงานที่ครุฑมอบหมาย เมื่อถึงเวลาที่ควรจะทำ หรือกะไว้ว่าตนจะทำก็ผลัดว่าเก็บไว้ก่อนโดยทำสิ่งอื่นที่ตนชอบแทน ถ้านักเรียนเป็นมิตร์ จะทำเช่นนั้นหรือไม่

ก. ทำ ข. ไม่ทำ ค. ไม่แน่ใจ

4. สุวิทย์ทำหน้าที่บันทึกผลการแข่งขันกรีฑา ในการแข่งขันกีฬาจังหวัด ซึ่งต้องรอคอยผลการแข่งขันเป็นเวลานาน ด้วยความเบื่อหน่ายสุวิทย์จึงฝากให้นักเรียนรุ่นน้องบันทึกแทนเป็นครั้งคราว ถ้านักเรียนเป็นสุวิทย์ จะทำเช่นนั้นหรือไม่

ก. ทำ ข. ไม่ทำ ค. ไม่แน่ใจ

5. ชรินทร์เป็นลูกจ้างร้านทำขนมปังแห่งหนึ่ง เขามาทำงานตรงเวลา เมื่องานยังค้างอยู่ก็ยอมทำเกินเวลาเพื่อให้งานเสร็จ ไม่หลบเลี่ยงงานถึงแม้โอกาสจะอำนวย ถ้านักเรียนเป็นชินทร์ จะทำเช่นนั้นหรือไม่

ก. ทำ ข. ไม่ทำ ค. ไม่แน่ใจ

6. ครูมอบหมายให้นักเรียนทำงานมาส่งคนละชิ้น คนกอร์มีมารดาที่เก่งในเรื่องนี้ จึงให้มารดาทำแทน แล้วนำมาส่งครู ถ้านักเรียนเป็นคนกอร์ จะทำเช่นนี้หรือไม่

ก. ทำ ข. ไม่ทำ ค. ไม่แน่ใจ

7. มณฑาได้รับมอบหมายให้ทำรายงานเรื่องหนึ่ง เธอพยายามศึกษาแนวทางจากตำราต่าง ๆ ปรึกษาครู และรุ่นพี่ที่มีประสบการณ์ พร้อมทั้งค้นคว้าตามห้องสมุดต่าง ๆ ที่พอจะไปหาได้ หลังจากปรับปรุงแก้ไขจนดีแล้วจึงเขียนส่ง ถ้านักเรียนเป็นมณฑา จะทำเช่นนี้หรือไม่

ก. ทำ ข. ไม่ทำ ค. ไม่แน่ใจ

8. วิชาชอบให้งานที่ตนทำสมบูรณ์ไม่บกพร่อง จึงทำงานอย่างมีแผนงาน และปรับปรุงให้งานมีคุณภาพดีเท่าที่จะสามารถทำได้ โดยยอมเสียเวลาทุ่มเทให้กับงาน ถ้านักเรียนเป็นวิชา จะทำเช่นนี้หรือไม่

ก. ทำ ข. ไม่ทำ ค. ไม่แน่ใจ

ภาคผนวก จ.

- แบบเกณฑ์ประเมินการเขียน
- แบบเกณฑ์ประเมินการพูด

แบบประเมินการเขียน

ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....

เรื่อง.....

	ดีมาก	ดี	ปานกลาง	ไม่ดี	ไม่ดีเลย
เกณฑ์การพิจารณา	5	4	3	2	1
1. การเขียนเชื่อมโยงความคิดอย่างต่อเนื่องสัมพันธ์กับเนื้อหา 2. การแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล 3. การแสดงความคิดเห็นที่แปลกใหม่ 4. การแสดงความคิดเห็นที่มีลักษณะเป็นตัวของตัวเอง 5. การแสดงความคิดเห็นที่ถูกต้องชัดเจน 6. การใช้ถ้อยคำภาษาที่ตรงกับความหมาย 7. การใช้ถ้อยคำที่เข้าใจง่ายสละสลวยกะทัดรัด 8. การใช้คำถูกต้องตามหลักภาษา 9. การใช้ถ้อยคำหลากหลายไม่ซ้ำซาก 10. การใช้ถ้อยคำสำนวนโวหารชัดเจนและทำให้ผู้อ่านเห็นภาพพจน์					
รวมคะแนน					

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

แบบประเมินการพูด

ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....

เรื่อง.....

	ดีมาก	ดี	ปานกลาง	ไม่ดี	ไม่ดีเลย
เกณฑ์การพิจารณา	5	4	3	2	1
1. การลำดับเรื่องไม่สับสนไม่วกวน 2. การเชื่อมโยงความคิดมีสัมพันธภาพตลอดเรื่อง 3. มีการนำเรื่องหรืออารมณ์บท การสรุปที่ประทับใจ 4. การแสดงความคิดที่มีเหตุผล 5. การอธิบายความชัดเจนและถูกต้องเข้าใจง่าย 6. การอธิบายความมีการยกตัวอย่างประกอบ 7. มีการเสนอความรู้ที่แปลกใหม่เพิ่มเติม 8. การใช้ถ้อยคำได้ตรงตามความหมาย 9. การใช้ถ้อยคำถูกต้องตามกาลเทศะบุคคล 10. การใช้ถ้อยคำถูกต้องตามหลักภาษา 11. การใช้ถ้อยคำง่ายกะทัดรัด 12. การใช้ถ้อยคำที่หลากหลายไม่ซ้ำซาก					
รวมคะแนน					

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ	นายวรเชษฐ ชื้อสกุล โชคชัย
เกิด	เกิดวันที่ 22 เดือน กุมภาพันธ์ พุทธศักราช 2494
สถานที่เกิด	บ้านเลขที่ 156 หมู่ที่ 1 ตลาดพุดไธสง อำเภอพุดไธสง จังหวัดบุรีรัมย์ 31120
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 8/26 หมู่ที่ 9 หมู่บ้านธนินทร แขวงตลาด บางเขน เขตดอนเมือง กรุงเทพฯ 10210
ตำแหน่งหน้าที่การงาน	อาจารย์ 2 ระดับ 6
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนดอนเมืองทหารอากาศบำรุง เขตดอนเมือง กรุงเทพฯ โทร. 5662929, 5662718

ประวัติการศึกษา

พ.ศ.2511 มัธยมศึกษาปีที่ 3 จากโรงเรียนพุดไธสง จังหวัดบุรีรัมย์

พ.ศ.2516 ป.กศ.สูง (วิชาเอกภาษาไทย วิชาโทภาษาอังกฤษ) จาก
วิทยาลัยครูมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม

พ.ศ.2526 ค.บ. (วิชาเอกภาษาไทย วิชาโทประวัติศาสตร์) จากวิทยาลัยครู
อุตรธานี จังหวัดอุตรธานี

พ.ศ.2536 กศ.ม. (การมัธยมศึกษา) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร

การเปรียบเทียบความสามารถในการใช้ภาษาไทยและความรับผิดชอบ
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนด้วยการสอนแบบ
นาฏการกับการสอนตามแนวคู่มือครู

บทคัดย่อ
ของ
วรเชษฐ ไชคชัย

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการมัธยมศึกษา
ธันวาคม 2536

ความมุ่งหมายในการศึกษาครั้งนี้ เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการใช้ภาษาไทย และความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนด้วยการสอนแบบนฏการกับการสอนตามแนวคู่มือครู

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนพุทไธสง อำเภอพุทไธสง จังหวัดบุรีรัมย์ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2536 จำนวน 80 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 40 คน สอนด้วยการสอนแบบนฏการ กลุ่มควบคุม 40 คน สอนด้วยการสอนตามแนวคู่มือครู ใช้เวลาในการทดลอง 16 คาบ คาบละ 50 นาที และใช้เนื้อหาเดียวกัน ดำเนินการทดลองโดยใช้แบบแผนการทดลองการวิจัยแบบ Randomized Control Group Pretest-Posttest Design

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้แก่ แบบทดสอบวัดความสามารถในการใช้ภาษาไทย และความรับผิดชอบ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการทดสอบค่า t

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏว่า

1. ความสามารถในการใช้ภาษาไทยของกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. ความรับผิดชอบของกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. ความสามารถในการใช้ภาษาไทยของนักเรียนกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังการทดลอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
4. ความรับผิดชอบของนักเรียนกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังการทดลอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

A Comparison of Mathayom Suksa II Students' Thai Language
Using Ability and Responsibility Through Dramatization
Method and the Method in the Teacher's Manual

AN ABSTRACT
BY
WORACHED CHOKCHAI

Presented in partial fulfillment of the requirements of the Master
of Education degree in Secondary Education
at Srinakharinwirot University

December 1993

The purpose of this study was to compare the result of Mathayom Suksa II students' Thai language using ability and responsibility through the dramatization method and the method in the teacher's manual.

The sample was the 80 Mathayom Suksa II students at Phutthaisong School, Amphur Phutthaisong, Buriram Province during the first semester of the academic year 1993. This sample was divided into two groups, the experimental group and control group which consisted of 40 students in each. The experimental group was taught through the dramatization method and the control group was taught through the method in the teacher's manual. It took 16 periods (1 period = 50 minutes) to study the same content.

The design of study was the randomized control group pretest-posttest design. The research instruments were the Thai language using ability test and the responsibility test. The t-test was used to analyze the data.

The result indicated that :

1. The Thai language using ability of the experimental group and the control group was significantly different at the .05 level.
2. The responsibility of the experimental group and the control group was significantly different at the .05 level.
3. The Thai language using ability of the experimental group between the pretest and posttest was significantly different at the .01 level.
4. The responsibility of the experimental group between the pretest and the posttest was significantly different at the .01 level.